

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Subotica, CSÜTÖRTÖK, 1925 január 1

1. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben

Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. . Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

Régi téma, új változatokkal

Irtta: Dettre János

Kezdjük úgy, mint az öreg drámaírók. Idő: jelenkor. Történet napjainkban. Színhely: a beogradi gyorsvonat, Subotica és Topola között.

Az újságíró véletlenül szembeke-
rül egy kishegyesi magyar gazdá-
val. Beszélgetni kezdenek s gyor-
san rákerül a szó a politikára.

— Hát a kishegyesi magyarok ki-
re szavaznak? — kérdezi az újsá-
gíró.

— Uram, mi egy szálig leszava-
zunk a magyar párt jelöltjére. Ben-
nünk nincs hiba.

— És ki a magyar párt jelöltje?
— kérdezi az újságíró.

— Hát a Striliés Béla nagvságos
ur — mondja a kérdésen szinte meg-
átközve a kishegyesi magyar.

Csehszlovákiában négy hét óta
nyomdászsztrájk van. Négy hét óta
nincs újság. Csehszlovákiában négy
hét óta elnémult és megsüketült —
a kisebbségi mozgalom. Nem hall-
latszik ki az országból a kisebbsé-
gek panasza, de bent az országban
sem hallják a kisebbségek az intő
szót, a figyelmeztető utmutatást,
nem érzik az összetartó erőt, a kö-
zös sorsnak, a közös sérelmeknek,
a közös fájdalomnak összeterelő,
összehajtó, hitvallássá szépülő, pro-
grammá és cselekvő elhatározássá
ízmosodó hatalmát.

Sajtó nélkül még kisebbségi moz-
galom sincs, nem hogy eredményes
mozgalom lehetne.

(Hát még választások előtt!)

Bernády György, Marosvásárhely
volt polgármestere, a későbbi ma-
rostordai főispán, a legpallérozo-
tabb és legteremtőbb magyar intel-
lektusok egyike. Bernády Györgyöt
az erdélyi magyarság követelése az
Erdélyi Magyar Párt elnöki széké-
be hívta s Bernády csak azért
nem lett elnök, mert elhárította ma-
gától a jelöltséget. Bernády Györ-
gyöt a minap meghívták egy kon-
ferenciára, amelyen az erdélyi ma-
gyar iskolák sorsa felől kellett ta-
nácskozni s esetleg dönteni. Berná-
dy nem vett részt a konferencián,
melyet a nyilvánosság kizárásával
akartak megtartani s távolmaradá-
sát lényegében a következőképpen
indokolta meg:

— Akik a magyarság ügyében
szót emelnek, az egész magyarság-
nak felelősséggel tartoznak. Aki til-
kosságot akar, az a felelősséget
akarja magától elhárítani. A ma-
gyarság ellenőrzésének s a ma-
gyarság vezetői felelősségvisele-
sének egyetlen módja van: a nyilván-
osság.

Kivonat a jugoszláviai magyar
párt ügyrendjéből: Az elnöki ta-
nácsnak, az intézőbizottságnak s a
helyi intézőbizottságoknak ülési
zártak.

Idézet valamennyi magyar közla-
koma toszijából:

»... És most üritem poharamat
a magyar sajtóra. Éljen a magyar
sajtó! (Hosszantartó éljenzés és
taps.)

S most a zenei opusok szokásos
beszúrtásával ellentétben az új vál-
tozatok után szólaljon meg a régi
téma.

A kisebbségi magyar politikának
vannak fogyatkozásai, vannak *szük-
ségképpen* akadályai, melyek a tra-
diótlanságból, a vérmérsékletből
erednek s melyek *természetes* ve-
lejárói annak a körülménynek,
hogy ez a generáció a *kisebbségi
magyarság első nemzedéke*. Akik az
uralom részesei voltak s akik még
nem születtek bele a kisebbségi
sorsba, azokat aligha lehet az új
organizmus éltető szervévé átültet-
ni. Ezek a fogyatkozások, melyek
megbénítják a küzdelmet s megne-
hezítik minden erőfeszítést, ab-
ból a helyzetből folynak, amit a tör-
ténélem elvégzése szabott ránk.
Ezek a fogyatkozások kívül esnek
az egyéni felelősség keretein. Tu-
domást kell venni róluk, hiszen
kétségbe kellene esnünk, ha tagad-
nánk létezésüket, eredetüket s az
egyéni elhatározásoktól független
hatásukat. A múlt idővel egyre
csökkenni fog azoknak az akadá-
lyoknak hatása, melyek ebbe a ka-
tegóriába tartoznak.

A kisebbségi küzdelemnek van-
nak azonban olyan béklyói is, ame-
lyek a magunk rövidlátása, türel-
metlensége, vagy az objektívítás
hiánya rak harcunk tényezőire. Ki-
sebbségi küzdelem — ismétljük —
sajtó nélkül nincs. S a jugoszláviai
magyarság politikai vezetői közül
milyen kevesen ismerik fel a sajtó
szerepét a kisebbségi küzdelemben
s milyen kevésben van olyan tiszta
és emelkedett nézőpont, mely el-
tudná hanyagolni az egyéni relációk
tárgyi és személyi szempontjait s
le tudná vonni őszintén, becsülettel
s egyedül a magyarság érdekeinek
engedelmeskedve ennek a belátás-
nak következményeit.

A jugoszláviai magyar sajtó már
régóta kinőtt azokból a keretkből,
hogy keresse azok vállveregető el-
ismerését és leereszkedő löndulatá-
nak morzsáit, akiket ő léptetett
elő politikuskokká s akik alá ő állt
piedesztálul, hogy a magyarság lát-
szatát keltse. Nem a jugoszláviai
magyar sajtón múlott és múlik, hogy
a politikai szervezkedés s a magyar
sajtó nem mindig haladtak egy
uton. A magyar sajtó elvégezte kö-
telességét. Kötelességet teljesített
akkor is, amikor a szervezkedés
fentosságáról s a szervezők érde-
meiről meggyőzte a magyarságot s
olyan atmoszférát teremtett, mely
előhívta, előparancsolta, előkény-
szerítette a magyarság politikai
szervezkedését. Azoknak legtöbbie
azonban, akiket a szervezkedés
munkája az éle telt, nem vettek és
nem vesznek tudomást a magyar
sajtó hivatásáról, munkájáról és
nélkülözhetetlenségéről.

Milyen öldöklő küzdelem folyik
most a parlamenti képviselőkért. Mi-
ilyen szépen ivelt mondatok bizo-
nyítják a parlamenti képviselő-
szükségességét. A magyarság min-
den életnyilvánulása, minden moz-
galma, minden akaratereje kimerül
a parlamenti képviselőkért megin-
dult küzdelemben. Erő, tudás, lelke-
sültség, áldozatkészség, fáradhatat-
lanság, a faji összetartozandóság
hatalmas érzése, a kisebbségi küzde-
lem valamennyi eszköze és erőte-
nyezője most ezt az egyetlen célt
szolgálja. Mi pedig azt mondjuk:
Lármilyen sikere lesz is ennek a
tisztelőreméltó erőfeszítésnek, a
magyar sajtó nagyobb munkát vé-
gez, mint amilyenre a parlamenti
képviselet képes. A németek szá-
mukhoz képest gyönyörűen voltak
képviselve a nemzetgyűlésben. Min-
den magyarnak a szíve fájt, amikor
a múlt választás eredményei isme-
retesekké váltak. S ki állítja azt,
hogy a harcok, elszánt, nagyszerűen
verekedő német párt meztelvitotta a
jugoszláviai németiség helyzetét?
Képviselőik voltak, de kulturbund-
juk nincs.

Féltre ne értessünk! Nem kiesi-
nyeljük le ezt a küzdelmet, nem so-
kalljuk a fáradságot, az energiát és
az áldozatot, mert minden megtett
lépés: nyereség s minden elért cél:
siker, semmi sem áll tőlünk
távolabb, mint hogy elbágyvasszuk a
harcosok hitét és lelkesedését, de a
mai évfordulón, a végzett munka
számadásainak s a végzendő mun-
ka föl vállalásának napján mégis
megkérdezhettük: a magyar politi-
kai szervezkedés vezetői megtet-
tek-e mindent avagy: tettek-e csak
valamit is annak érdekében, hogy a
jugoszláviai magyar lapokat bevon-
ják a politikai szervezkedés és po-
litikai küzdelem harci eszközei so-
rába? Adtak-e alkalmat a jugoszlá-
viai magyar sajtónak arra, hogy
tájékoztatással és értesítéssel
fölvértezzék álljon helyt a magyar-
ságért s vivja harcát a magyar élet
teljessé tételéért.

A magyarság szervezkedésének
vezetői az *uralmi pártpolitika* avult
utmutatásai alaján szabták meg
magatartásukat. A *politika régi ura-
nak jón állhatott a táblabíros idegen-
kedés minden nyilvánosságtól, az a
tilkosság és elzárkózottság, ami a
párpárttós, urambátyamos, demo-
kráciát hirdető, de paraszttól irtózo
rég magyar politikának jellegzetes
sajátsága volt, de ami az új feltéte-
lek közt s új feladatok elé került ki-
sebbségi politikát az eredménytelen-
ség kályvába vonszolja*. Bernády
György nem vesz részt zárt érte-
kezleten, mert a tilkos megbeszélés-
sen történetekért és elhangzottakért
nem vállalja a magyarság előtt a
felelősséget a jugoszláviai magyar-
ság vezetői pedig csak zártkörű
megbeszélést, ülést vagy tanácsko-
zást tartanak, nehogy a jugoszláviai
magyarság tudomást szerezhesen
arról, hogy mit határoznak sor-
sában milyen kötelességek elé áll-
lítják.

Pedig ma még az a helyzet, s í-
lünk, még sokáig az lesz, hogy a
beogradi politika sokkal inkább a
magyar lapok — s minden kérdés

nélkül elsősorban a legelterjedtebb
Bácsmegeyi Napló — állásfoglalású-
ból szerez tudomást a jugoszláviai
magyarság kívánságairól, sérelmeiről
és törekvéseiről, mint a magyar
párt urainak a nyilvánosság kizárá-
sával megalkotott határozataiból. Ez
olyan tény, amire ezer adat van s
aminek komolyságát és jelentőségét
a magyar párt vezetői közül is több-
ben belátták már. Amde, hogyan áll-
jon helyt a magyarságért s a ma-
gyarság politikai szabadságáért
olyan módon a magyar újság, hogy
ez a helytállás a magyarság politi-
kai szervezetének állásfoglalását
sem elvi, sem taktikai kérdésben ne
érintse. Ha tájékoztatni a magyar
szervezkedés vezetőinek álláspont-
ja és választott taktikája felől. A
magyar újság elvégez kötelességét
legjobb tudása, lelkiismerete és tisz-
ta magyar érzése szerint: de ne lán-
sanak benne bünt, ha a *más felével
nem tud gondolkodni*. És ne is ve-
gyék tőle rossz néven: elvégre,
akik a magyar újság politikájának
irányát megszabják, azok már ak-
kor is foglalkoztak politikával, am-
kor a kisebbségi küzdelem mai har-
cosai legedesebb ebédutáni álma-
ban sem gondoltak arra, hogy még
pártvezérek, alelnökök és képviselő-
jelöltek lesznek . . .

Akik a szívükön is s nemesak a
szájukon viselik a magyarság érde-
keit, azoknak első kötelességük
*helyre állítani a magyar sajtó és a
magyarság politikája között a test-
véri viszonyt*. Nem fájt-e mindenki-
nek, akinek szívbéli ügye minden
érdek, hogy ma milyen gyámolta-
lan, milyen erőtlén, milyen ügyefo-
gyott támasza a magyarság politi-
kai törekvéseinek a magyar sajtó.
A magyar lapoknak az érvek bun-
kójával s az igazság szikrazó porö-
lyével kellene a magyarság tudatá-
ba belevenni a magyar képviselő-
jelöltek nevét, az első oldalon öreg
betűkkel kellene minden áldott nap
megerősíteni a magyarságot köte-
lességei teljesítésében. S e helyett
mit látunk? Az a magyar lap, ame-
lyik odaáll a küzdők mellé, erőtlé-
nül dadog, óvatosan köntörfalaz s
elmékedik és böleselkedik akkor, a
mikor harsogni és üyölneni kellene
s zajjal és hangos panasszal kellene
betölteni a közömbösség süket te-
reit. S azt a magyar lapot, amelyik
másképp tudná ezt a feladatot vége-
zni, meg sem kérdezték afelől, hogy
kik mellé állhat presztizsével tel-
kintélyével, meggyőződéssel s nyilvá-
nosságának fölmérhetetlen erejével.
Minden 10-15 magyar választót
reprezentáló helyi szervezetet meg-
kérdezték véleménye és javaslatai
felől, csak a magyar sajtó organu-
mait nem.

A magyar szervezkedésnek leg-
első feladata helyreállítani a meg-
zavart viszonyt s minden ma-
gyar lap erejét megnyerni a ma-
gyarság politikai mozgalmának tá-
mogatására. Ez a békekötés azon-
ban csak annak belátásából indul-
hat ki, hogy a magyar sajtó mun-
kásai becsületos, önértékes és áldo-
zatkész munkások s hogy a *magyar
sajtónak nemcsak kötelességei van-
nak, de jogai is* — lehetnek.

Egyetlenegy törölt adai választó

sem került vissza a választók névjegyzékére

Valótlan híreikkel védekeznek a mulasztók

A szubotocai Hírlap keddi számában »Meghíusult az adai választójogi merénylet« cím alatt a következőket írja:

»A szubotocai törvényszék választási tanácsa Pavlovics István elnökletével a napokban foglalkozott az adai magyar választóknak a jogfosztó határozatok elleni felebbezésével és Gabrics bíró referátuma alapján a felebbezésnek 85 százalékban helyt adott és megsemmisítette az adai előjáráság önkényes és törvénytelen határozatait. A szubotocai törvényszék már vissza is iktatta a kitörölt adai magyar választókat a választói névjegyzékbe és a most már végleges névjegyzéket a szubotocai törvényszéken bárki megtekintheti.«

Kötelességünknek tartottuk, hogy a hirdás alapján szolgáló tényeknek utána járjunk, mert egy idő óta rut játék folyik az adai magyar választók választójoga körül.

A szubotocai törvényszéken meggyőződünk ismét arról a fájdalmas tényről, hogy az adai községi előjáráság határozata ellen a törvényszékhez intézett panaszokat *előrel-évig elkésve adták be*, miért is azok a törvény értelmében *figyelembe vehetők nem voltak*. A törvényszék választási tanácsa tehát a beérkezett felfolyamodásokkal érdemben nem is foglalkozhatott, annál kevésbé iktathatott vissza a törölt adai magyar választókat a választói névjegyzékbe.

Ezt a tényt immár *harmadszor* állapítjuk meg és rejtély marad a magyar nyilvánosság előtt, hogy a Hírlap milyen forrásból merítette a való tényekkel merőben ellentétes közlését. A legnagyobb megdöb-

nással bár, de az igazsághoz híven kénytelenek vagyunk újból megállapítani, hogy a törvényszék a panaszoknak *sem 85 százalékban, de egy ezredrészt százalékban sem adott s nem adhatott helyet*, mert a ki a panaszoknak a törvényszékhez való benyújtására megbízást kapott, *ezeket a panaszokat későn nyújtotta be a bírósághoz*.

Egyébként itt közöljük a véglegesen *lezárt* adai választói névjegyzékben felvett szavazók számát.

Az 1924. évre *Adán* felvett szavazók száma az egyes választói

névjegyzékek szerint a következő:

Ia. 507	Ib. 428
IIa. 380	IIb. 502
IIIa. 466	IIIb. 358

1353 1288

vagyis az adai szavazók száma a felfolyó évben összesen 2641. (Tavaly a választók száma 2581 volt.)

Ilyen körülmények között természetesen megdől mindaz a következtetés, amire a valósággal ellenkező cikk jutott s a való tények egyre erőteljesebben hangsúlyozzák mindannak a megállapításnak helyességét, amit első híradásunkhoz írtunk.

A szubotocai Radics-párt és a Vajdasági Néppárt benyújtotta jelölt-listáját a bírósághoz

Az ellenzéki pártok még mindig közös lista összeállításáról tárgyalnak

A választási törvény rendelkezése szerint — miután a választás február 8-ára van kitűzve — a jelölt-listák benyújtásának végső határideje 1925 január 13-ának déli 12 órája. Az ezen időn túl benyújtott jelölt-listákat nem veszik figyelembe.

Az első jelölt-listát a radikális független demokrata-párt nyújtotta be a törvényszékhez és így ez a párt kapja az első szavazó-urnát.

A második jelölt-listát december 30-án, kedden déli 12 órakor nyújtotta át Pavlovics István törvényszéki elnöknek a Vajdasági Néppárt (Radics-Balázs-frakció) vezetősége.

A jelöltek ezen a listán a következők: Listavezető Radics Balázs római katolikus plébános. Szubotocai I. és II. kerület: Prestes Miskó földbirtokos; helyettese Csorics Tomó földbirtokos. Szentá I. (város) Govorkovics Stipán munkás Szubotocai, helyettese Kovács István földműves Szubotocai. Szentá II. (járás) Vukov Grga földbirtokos Szubotocai, helyettese Milkovics Lóko iparos Szubotocai. Sztarakanizsa járás Govorkovics Stipán, helyettese Kovács István. Topolai járás: Vukov Grga, helyettese Milkovics Lóko.

A Vajdasági Néppárt egyébként a szubotocai kerületen kívül az egész Vajdaságban állít jelöltek. A becskeréki kerületben a párt listavezetője Frcsics Misó volt szubotocai képviselő, a panesevölvi kerületben Vukov Gergely földbirtokos, a noviszadi kerületben Bosnyák Antal volt képviselő és a szombori kerület listavezetője ugyancsak Bosnyák Antal. Ezekben a kerületekben még nem ejtették meg a járási jelöléseket, azonban ez a legközelebbi napokban meg fog történni. A párt mindenütt önállóan lép fel és a szubotocai kerületben is csak egy járási helyettesként jelöltek magyar nemzetiségű állampolgárt.

December 31-ikén délelőtt megjelent a szubotocai Radics-párt több tagja is Pavlovics István törvényszéki elnökkel és átnyújtották neki a Radics-párt szubotocai jelölt-listáját.

A Radics-párt szubotocai jelöltjei a következők:

Listavezető: Radics István. Szubotocai I. (város) Krnyevics Juraj dr. ügyvéd Zagreb; helyettese Szivány Károly kovácsmester Ruma.

Szubotocai II. (járás) Rajkovics Gyuró földműves Nova-Slankamen, helyettese Sándor Iván földműves Preszeka (Dugoszelo). Szentá város Balogh István földműves Novszka, helyettese Persaly Iván földműves Petrovaradin. Szentá járás: A jelöltek ugyanezek.

Sztarakanizsa: Tóth András borbély, Ireg, helyettese Schmidt Iván lakatos, Asaia, Szerémmege, Topolai járás: Staklenac Lovró kovácsmester Dolnji-Miholiac, helyettese Bakity Paradinov földműves.

A Radics-párt tehát szintén önálló listát állított a szubotocai kerületben, úgy, hogy a közös ellenzéki lista, amelyet a régi bunyevác-sokác-párt akart megalakítani, Radicsék nélkül jön létre. Dr. Ivkovics-Ivandekics Imre, a bunyevác-sokác-párt elnöke kijelentette munkatársunk előtt, hogy a már nyilvánosságra hozott szubotocai jelöléseken kívül a járási jelölések még nem történtek meg, miután még komoly tárgyalások vannak folyamatban az ellenzéki blokk közös listájának létrehozása érdekében. Arra a kérdéssükre, hogy a közös listán mely pártok fognak résztvenni, kijelentette dr. Ivkovics-Ivandekics Imre, hogy a bunyevác-sokác-párton kívül a demokrata-párt és dr. Pleszkovics Lukácsék vesznek részt a közös ellenzéki listán, amelyet a legközelebbi napokban fognak benyújtani a törvényszéknek. Ezen a listán fog felépni a német párt is, amely szintén állít jelöltet a szubotocai kerületben és amellyel ugyancsak folynak a tárgyalások.

Mrksity Jása pintyőkéje

Ugy hangzik ez a történet, mintha kitalált, erkölcsnemesítő, mese volna, pedig igaz minden betűje s érdekessé a szereplője személye teszi. Ha még életben van, ő is igazolhat.

Mrksity Jása egyszerű adai földműves ember volt, akit a régi törökbecsei kerületben képviselőnek választottak a tragikus véget ért Pavlovics Lyubomírral szemben. Maga Pavlovics is elég népszerű lehetett, hogy annak idején győzni tudott a hivatalos apparátussal rendelkező Rohonczy Gedeonnal szemben, mégis leverte őt Mrksity, akinek mindössze négy koronájába került a választás. Ezt se mondhatta el magáról sok ember abban az időben. No de ma se.

Jása képviselő urat aztán hamar megszerették a magyar parlamentben. Józan eszű, jó modoru ember volt, a szerencse nem kápráztatta el, jelen volt minden ülésen, mert úgy fogta fel hivatását, hogy ez kötelessége, hiszen azért fizetik.

Odahaza volt egy pintyőkéje, okos-szemű kis madár, egész nap elcseregett a kalitkában.

A gazdája ki akarta próbálni, hogy milyen tanulékony a parányinál is parányibb esze, ezért csinált a számára valami bonyolult szerkezetet. Egy gyűszű két szélére cérnaszálat tűzve, úgy helyezte el azt a kalitka ugrálóján, hogy a cérna másik végére apró kavics-szem volt kötve. Valahogy a kényes kuthoz hasonlóan. Ha az egyik tele van, lefelé húzódik, az üres pedig felszáll. Már most betette a kendermagot a gyűszűbe, mindig csak pár szemet és soha annyit, hogy azt a safat súlya lehúzhassa. Erre való volt a kavics, amely azt visszartartotta.

Kiokumlálván így a helyzetet, odatlepedett a kalitka elé és leste, hogy mit csinál majd a pintyőke?

Hát a buta kis jószág nagyon ostoban pofácskát vágott a játékhöz. Forgatta a fejét, meregette a szemét, szinte kérdezte, hogy ugyan, mi ez?

Felrebbenő szárnyal fölemelkedett a kalitka tetejéig és belepislantott.

— Huj, kendermag, ennek nekilátunk. Összeverte a szárnyaeszkait, amíg hozzájutott néhány szemhez, pihogott a keble, látszott rajja, mennyire kifárasztotta a kísérlet, — azonban az éhség az ő világában is nagy ur, ötletet tud adni, vagy legalább is erőt az elhatározáshoz.

Felrepült még néhányszor s mindig kimerülten húzódott meg csipeinyi zsákmányával a nád-ugron. Látszott az is, hogy hosszankodik. Sokat furdott a porban, többet ugrándozott az ivóvály szélén mint szokott, azért az esze nem bilent.

Mrksity nézte gyönyörködve. — Hé, asszony, gyerekek, kiáltott nagyott a családnak a másik szobába, ide gyertek, ílyet még nem láttatok.

Csakugyan érdekes látvány volt, el lehetett rajta szórakozni.

— Vajjon mi lesz a vége? — találgatták.

— Az, mondta Mrksity, hogy kifundál valamit. A madár nagyon okos állat, okosabb az embernél is.

Az asszony szíve megesett a kis szerencsétlenen.

— Adhatnánk neki addig is külön néhányszor szemet.

— Még csak ez kellene! Hiszen akkor elrontotok mindent. Csak türelem.

Néhány napba tellett csak és megjött az eredmény is. Most még nagyobb karjantott Mrksity.

— Most nézzétek!

Valóban, a pintyőke megoldotta a

problémát, hogyan irtse ki a gyűszűt. Istenem, meddig kellett rajta törnie a fejcsékjét, micsoda ehhez-képest a repülőgépp. Felrepült most is a kalitka tetejére, az egyik lábát rátette a gyűszűre, aztán a saját súlyával lehúzta. A lábát meg mindig nem vette le róla, hanem ott tartotta, amíg az utolsó szemmel is végzett. Akkor aztán csipogva nézett a gazdájára.

— Nézd a! üres a tányérom, én pedig éhes vagyok.

Mrksity hozta már a kendermagot s kezdődött előlrül a játék. Soha annyi félt aggodás, mint a madárkában, amíg evett. Hátba kicsuszik a lába alól a gyűszű s kezdheti előlrül! Mert nem ment ez olyan könnyen. Néha háromszor, négyszer is neki kellett lendülnie, hogy sikerüljön. De mikor megtelt a begye, tollázkodott és összegubbaszkodva szundított egy sort.

— Nem megmondtam, hogy van a madárnak esze, — büszkélkedett Mrksity.

Történik aztán egyszer, hogy mikor délben hazajött a képviselő ur, azt mondja a felesége.

— Dőlj le, drágám, egy kicsit, mert még nem kész az ebéd. Sok volt a dolgom, későn jöttem hozzá, van még jó félóra időnk.

Mrksity éhes volt, egyébként is balábbal kelt föl, bosszúsága volt délelőtt, hát most kiört.

— Ez már mégse járja! Micsoda asszony vagy te, hogy előbbre való nekem a tréceselés, mint az urad!

Pattogott, zsörtölődött a világ legnagyobb igazságtalanságán, aztán becsapta maga után az ajtót s hogy éppen foglalatoskodjék, odaállt a kalitkához, nézni, hogyan ebédel a pintyőke.

Az asszony a tűzhely körül foglalatoskodott, mikor gyanus nesz üt meg a fülét. Amolyan tompa nyögés-szerű

hang, — rosszat sejtve szaladt be.

Az urát az asztalra borulva találta, amint sir. Nem is sirás volt ez, hanem keserves zokogás, patakzott az ember könnye.

— Jásó, az Istenért, mi bajod?

Erre viszont az ő nyakába borult Jásó, akinek sok idő kellett hozzá, hogy elmondja, mi bántja.

— Jaj, bocsáss meg, nagyon rossz ember vagyok én. Végignéztem most, milyen keservesen jut ez a szegény madárka az ennielőjéhez s akkor eszembe jutott a vétkem, hogy zugolódtam, amiért várnom kell az ebédre. Nagyon rossz ember vagyok.

Odalépett a kalitka elé s mintha kis gyereket babusgatna, beszélni kezdett.

— Szegény kis bolondom, de nagyon megkínóztalak!

Az ablak alatt épp akkor ment el a jegyzőék fia. Mrksity felrántotta az ablakot s kibujtította.

— Gyere csak be, fiam.

Felé uton ment elébe az udvarra, kezében a madárral.

— Mindig szeretted ezt a pintyőkét, simogasd meg. A kezébe is veheted, de vigyázz, össze ne nyomd!

A madár abban a pillanatban kirepült a kezéből s nekivágódott a fényes levegőnek.

— Elszállt, mondta siró hangon a gyerekek, mikor jön vissza?

— Ha majd az Isten megbocsájtja minden ellen elkövetett vétkemet, mondta Jásó, aki azután még nagyon sokáig beleszótt napj imájába a madarat.

Őnök pedig nekem bocsássák meg ezt az igénytelen történetet, de nem tudtam rajta cifrázni, mert így igaz. Annyi jómadárról írtam már az életben, hogy boldog vagyok, ha föllevenitem egy jó ember emlékét is.

KISEBBSÉGI ÉLET

Bulgáriában, fönt az északi vidékeken, nem kevesebb, mint százezer román éi kisebbségi sorsban: félig jogfosztottan, ezer sérelemmel és panasszal. Most, hogy Cankov bolgár miniszterelnök Bukarestben járt, a román sajtó tendenciózusan sokat foglalkozott ezekkel a bulgáriai románoknak helyzetével, hangsúlyozván, hogy a bolgár ellenforradalmi rezsim igen kíméletlen politikát folytat kisebbségei ellen. De megmozdultak ez alkalommal a bukaresti egyetemi hallgatók is, akiknek határozata alapján a bulgáriai román eredetű diákok Bukarestben tanuló csoportja elhangzó emlékiratot nyújtott Cankov ott-tartózkodása alatt Bratianu miniszterelnöknek, amelyben a következőket követelte: 1. A bulgáriai román iskolák szabad működését. 2. Ezeknek az iskoláknak megfelelő állami támogatását. 3. A román oktatási nyelvi teljes elismerését. 4. A román ortodox vallásnak és templomainak tiszteletbentartását. Az emlékiratban a diákok tiltakoztak Cankov terrorisztikus kormányzása ellen, amely állandóan zaklatja, bántalmazza a bulgáriai románokat, iskolakönyveiket elkoboztatja, a román nemzetiségű államtisztviselőket (ugyanúgy, mint Romániában Bratianuék) állásaikból elbocsátja. A követelések alátámasztásánál az emlékirat azt indítványozta, hogy a román kormány a lesgigorúbb szankciókat alkalmazza: nyomban zárja be a romániai bolgár kisebbség kulturális intézményeit. A román miniszterelnök még nem nyilatkozott a diákok követeléseiről, bár különösen az erdélyi magyarok nagy érdeklődéssel várják: Bratianu hogy' itéli el a kisebbségeket elnyomó politika embertelenségét és rövidlátását, ha ez a politika történetesen más országok román polgárait sújtja.

Jorga, nemzetipárti erdélyi román politikus »Nearnul Romaneasc« című lapjában, Jon Baila román publicista bátor cikket írt a magyar államtisztviselők mellett. »Erdélyben — írta — román nyelvvizgára kellett menniök a nép-kisebbségi közhivatalnokoknak, akármi-lyen pozícióban voltak is. A nyelvvizsgák eredménye kielégítő volt, viszont, akik nem mentek át, azoknál különböző enyhítőkörülményeket kell figyelembe venni. Csak nagyon kevesen vannak, akikre azt lehetne mondani, hogy rosszakaratból nem tanulták meg az államnyelvet. A jelöltek vizsgáztatására kiküldött bizottságok is tekintettel voltak a vizsgázók különböző körülményeire. A kormánynak vizsgára vonatkozó útmutatásai azonban jogot adnak a bizottságoknak arra, hogy megfelelőbbé tennélük itéljenek a vizsgázók felett. Mindenfelől jönnek a hírek, hogy azokat a tisztviselőket, akik nem mentek át a vizsgán, azzal büntetik, hogy rendelkezési állományba helyezik, vagy véglegesen eltávolítják őket a szolgálatból. Az erdélyi tisztviselői karnak volt már része ilyen megpróbáltatásban, amikor ez a tartomány az abszolutizmus után közvetlenül a budapesti kormány hatalma alá került. Akkor azonban a román és más nemzetiségi tisztviselőkről volt szó. Ezeket is kötelezték a magyar államnyelv megtanulására, de azért sok tisztviselő megöregedett hivatalában anélkül, hogy a magyar nyelvet elsajátította volna. Helyi érdekek, főleg pedig emberi szempontok miatt történt az, hogy mindvégig meghagyták őket hivatalukban. És nem lehet mondani, hogy ezek a tisztviselők nem teljesítették kötelességüket. Anélkül, hogy analógiát keresnek Erdély múltja és jelene között (sokszor helytelenül fogják fel ezt a dolgot), kiemeljük a következő körülményt, amely bizonyítja, hogy ezt a kérdést különbözőképpen lehet elbírálni. Egyes megyékben a megbukott tisztviselőket rendelkezési állományba helyezték, más megyékben egyszerűen végleg kiadták az útjukat, megint más helyeken újabb határidőt tűztek ki nekik

a vizsgára. A román állam még abban nem fog tönkremenni, ha néhány száz tisztviselője nem tanulja meg jól a román nyelvet, de az államnak saját méltósága nem engedheti, hogy tulkevényen sujtson olyan egzisztenciákra, amelyek egész életüket az állam hálalán szolgálatában töltötték. A magyar tisztviselők dolgát különben a román

kormány közdi megértőbben kezelni. Rájött, hogy a tulkevény, szigoru magatartásával Erdély államadminisztrációját teszi ki súlyos veszedelemnek. Nagyváradon, az elbocsátásra ítélt magyar hivatalnokok közül a napokban a legtöbbjének megkegyelmezett már Bukarest. Visszamarasztalta őket állásaikba...

Mussolini megsemmisülésbe viszi a fasista pártot

Elsimult az olasz kormányválság

Milanóból jelentik: *Rossi* emlékiratának közzététele egész Olaszországban, főként pedig az ellenzéki pártok körében óriási feltűnést keltett annál is inkább, mert *Rossi* mint Mussolini hajdani sajtótőnöke, a beavatottak közé tartozik. Ez az emlékirat Mussolinit azzal vádolja, hogy egyenesen utasítást adott az atrocitásokrak végrehajtására, a melyeknek áldozatait elhurcolták, megverték, vagy ricinussal »kezelték.« Mussolini számos nyilatkozata, amelyekre *Rossi* emlékirata visszatér, olyan fenyegetőhangú, hogy nem is tarthatna számot a komolyanvételre, ha a fasisták vezére uralmának első esztendeiben hivatalos nyilatkozatai során nem tett volna hasonló kiáltásokat. Így a múlt évben egyik beszédében a következőket mondotta:

— *Aki a fasista miliciához nyul, golyót kap!*

Ezt a jelszót a fasista milícia valamennyi őrszobájának falára felírták.

Mussolini milánói lapja, a *Popolo d'Italia*, részletesen foglalkozik *Rossi* emlékiratával, s kommentárja nyilvánvalóan Mussolini véleményét adja vissza. A lap többek között a következőket mondja:

— Az ellenzéki lapoknak az a véleménye, hogy *Rossi* emlékiratát azért nem bocsátotta részletesen nyilvánosságra, mert Mateotti meggyilkolására vonatkozóan semmi újabb adatot nem tud, nemcsak önkényes, hanem észszerűtlen is, mivel *Rossi* emlékirata egyben védekezés is, védekezés ama vád ellen, hogy *Rossi* részes a Mateotti meggyilkolására való felbujításban. Sokkal valószínűbb, hogy *Rossi* hosszút akart állni a kormányon

A *Corriere della Sera* ezzel szorban megállapítja, hogy az emlékirat megdönthetetlenül leleplezte Mussolinit, aki mindenről tudott, ami környezetében lejátszódott. Ez az emlékirat megcáfolja azokat a híreszteléseket, amelyek szerint Mussolinit salát munkatársai látszótták ki. A *fasizmuson belül is az eriedés tünetei észlelhetők.* Mussolini legújabb politikai sakkhuzása, az új választások kiírása, amelynek nyilvánvaló célja az volt, hogy az ellenzék erkölcsi harcát politikai mederbe terelje, előreláthatólag olyan eredményekkel fog járni, amelyekre Mussolini nem is gondolt. Az ellenzéki blokk továbbra is hiú marad eddigi álláspontjához, s nem hajlandó a közeledésre, másfelől az ugynevezett »tisztá« fasisták hasonlóképpen elégedetlenek a helyzettel. *Michellino Bianchi, az új fasistakormány tervezetének szerzője, kieltentette, hogy Mussolini elárulta a pártját, hogy saját szándékát megmentse.* A miniszterelnök most már nem csupán a párt többségét, de magát a pártot is közel viszi a megsemmisüléshez. Parlamenti szempontból az ellenzék ma már nem a fasizmussal, hanem egyedül Mussolinival, a kormány elnökével áll szemközt. *A fasista pártot ma már nem annyira az ellenzék, mint inkább Mussolini megváltozott magatartása fenyegeti.* A Mussolini-kormány bukásáról elterjedt hírek egyébként koraiaknak bizonyultak. *Sem a liberális miniszterek nem mondták le.* A minisztertanácsról kiadott kommuniké bejelenti, hogy a válságot sikerült megoldani és a kormány változatlan összetételben lép január 3-ikán a kamara elé.

Megalakult az új horvát parasztpárt

A disszidensek deklarációja

A szerdai nap egyetlen jelentősebb politikai eseménye az a deklaráció, amelyet a horvát köztársasági parasztpártból kivált képviselők tettek közzé. A disszidensek számát kormánykörökben harminchatra becsülik, míg a Radics-párt szerint mindössze hét képviselő kilépéséről van szó. A kilépett képviselők deklarációja a következőképpen hangzik:

— A horvát népképviselőlet 1924 augusztus 30-án befejezett tény elé állítottuk a horvát köztársaság parasztpárt képviselői, amikor bejelentették, hogy a párt belépett a moszkvai parasztinternacionáléba. Mi ellenezük a parasztinternacionáléba való belépést, mert meg voltunk róla győződve, hogy az egész horvát nép ellenzi. Az események nekünk adtak igazat. Ez a fatális lépés keserű csalódást okozott és ugy a belföldön, mint a külföldön sok ellenséget szerzett a horvát népnek.

— A horvát nép sorsa fölötti súlyos aggodalmaktól elterve, el-

határoztuk, hogy *Független Horvát Köztársasági Parasztpárt* néven új pártot alakítsunk. A *Horvát Köztársasági Parasztpárt programját teljes egészében elfogadjuk,* de a leghatározottabban visszautasítjuk a parasztinternacionáléhoz való csatlakozást, mert semmiféle külföldi hatalomtól, legkevésbé pedig a bolsevik kormánytól nem kérünk sem erkölcsi, sem egyéb támogatást.

A disszidens parasztpárti képviselők elhatározták, hogy *Slobodni Sejkak* címmel lapot indítanak.

Radicsék a disszidensek pártalakításáról

A zagrebi *Hrvat* a disszidensek akciójáról a következőket írja:

— A horvát köztársasági parasztpárt körében lelkisínnyel tekintenek az ugynevezett elégedetlenek akciójára. Meggyőződésük, hogy az akció nem fog sikerre vezetni. A horvát köztársasági parasztpárt választási győzelme annál nagyobb lesz, minél többet irnak a levitézlett poli-

tikusok mozgalmáról. Megelégedéssel konstatalható, hogy egyetlen képviselőjelölt sincs soraikban. A *Slobodni Dom* legújabb számában *Radics István* hosszabb nyilatkozatban foglalkozik a disszidensek ügyével.

Listavezetői jelölések a radikális-párt főbizottsága előtt

A radikális-párt főbizottsága szerdán ülést tartott, amelyen az egyes kerületek jelöléseivel foglalkozott. A főbizottság jóváhagyta *Trifunovics Misa* vallásügyi miniszter sandzsaki, *Stojadinovics Milán* pénzügyminiszter montenegrói és *Simonovics Milán* volt agrárreformminiszter kruzseváci listavezetői jelölését.

Tanácskozások a miniszterelnöknél

Pastics miniszterelnököt a délután folyamán meglátogatta a kormány több tagja, akik hosszasan tárgyaltak a miniszterelnökkel.

Politikai körökben a tanácskozásoknak nagy jelentőséget tulajdonítanak és összefüggésbe hozzák a kormánynak *Radics* ellen tervezett rendszabályaival.

Májusban üritik ki a kölni zónát és a Ruhr-vidéket

Amerika közbelépett Németország érdekében

Berlinből jelentik: A kölni zóna kiürítésének elhalasztásából származó konfliktus váratlanul megszűnt és most már erős a remény, hogy Németország és a nagyhatalmak között ebben a kérdésben kompromisszum jön létre. A súlyos diplomáciai válságban beálló fordulatot Amerika közbelépése idézte elő, amely értesítette az antant hatalmakat, hogy a Dawes-féle terv végrehajtása ellentétben áll azokkal az intézkedésekkel, amelyek a konfliktust előidézték. Diplomáciai körök véleménye szerint a kompromisszum abban fog állani, hogy 1925 májusában megkötik az angol megszállást a kölni zónában, azután pedig nemcsak az angolok a kölni zónát, hanem a franciák a Ruhr-vidéket is kiürítik.

Hölyén marad a Marx-kormány

A kölni zóna kiürítésének kérdésében esedékes kompromisszumnak német részről semmi akadályja nem lesz, miután valószínű, hogy az új birodalmi kormányt ismét az engedékeny Marx fogja megalakítani. Mértékadó berlini politikai körök ugyanis biztosra veszik, hogy *Ebert* elnök *Marx* kancellárt bízza meg kormányalakítással, aki a múlt kormány valamennyi tagját felveszi a kabinetbe, beleértve *Stresemann* külügyminisztert és *Gessler* houvédelmi minisztert is.

Még nem küldték el a jegyzéket a német kormánynak

Párisból jelentik: A nagykövetek értekezlete, amelynek szerda délelőtti kellett volna ülést tartania, csak csütörtök délelőtti ül össze, mert az angol kiküldött nem kapott idejében értesítést kormányától. A Reuter-iroda értesülése szerint a csütörtöki értekezleten a jegyzék átadásának módját is megbeszélnek. A nagyhatalmak még ugyanis nem döntöttek, hogy a jegyzéket kollektíve küldjék-e el, vagy hogy minden nagykövet külön jegyzéket nyújtson-e át kormánya részéről. Valószínű, hogy egységes szöveget dolgoz ki a nagyköveti értekezlet. A jegyzéknek nagyiából ideiglenes jellege lesz, amelyet egy második jegyzék fog kiegészíteni.

CIRKUSZ

■ ■ ■

Ó, Élet Tükre, Művészet!

A színházból vegyes érzésekkel jöttem el: maga a darab, ez a *Mari-Anne szíve* című, mint az élet kis ábrázolása, kénytelen volt tetszeni nekem, vagy hogy mondjam, kénytelen voltam elismerni, hogy tetszik, hatással is volt rám, föltárgatott és nyugtalanított: de már abból, hogy ezt ilyen körülményesen nyögöm ki, arra kell következtetnem, hogy ez a tetszés nem valami közvetlen és egyszerű, hanem szintén körülményes módon alakult ki.

Ugyanis az a harc, ami a hősnő lelkében dúl a darab folyamán, hogy tudniillik a férjét, Lajost szeresse-e, amiért jó és nemes és nagy-lelkű és megbocsátja neki, hogy Alfréd reménytelen szerelme, de csakis azért, mert reménytelen, Alfréd iránt leküzdhetetlen szenvedélyt kelt a szívében — avagy inkább Alfrédot szeresse, amiért meg tudja érteni, hogy Mari-Anne képtelen nem szeretni a férjét is, abból az alkalomból és azért, mert Lajos, a férfi, belenyugszik abba, hogy ő Alfrédot szereti és nem őt, pedig csakugyan — na, szóval ez a harc számomra nem egészen kielégítő, avagy legalább is nem egészen megnyugtató elintézésért nyert azáltal, hogy Alfréd föbelőtte magát, a férfi pedig leugrott a kastély csillagásztornyából s így Mari-Anne megtört és immár használhatatlan szívét nyújthatja csak át Ödönnek. Tudniillik izé... nem megy a fejembe, hogy ha valakinek a lelkében egy harc dúl, ebben a harcban miért kell hősi halált hajtani mindenkinek, csak éppen Mari-Anne, a harc boldogtalan csatavesztett tábornoka maradt életben. És egyáltalán — miért halt hősi halált a Lajos meg az Alfréd a harcban, mely Mari-Anne lelkében dúlt? Nem értem ezt a dolgot, ha én az északi harctéren vagyok és a déli harctéren Gyula van, hogy fővök én ahhoz, hogy én attól elessék? Na persze, persze, a Mari-Anne egy finom és valódi nő lélek, rajongó és boldogtalan lélek, — de hát azért izé... egyszerűen: törvénybe kellene iktatni végre, amit már régen hangsúlyozok, hogy a női lélek boldogtalanságát, mint olyan közveszélyes betegségét, amibe mindig más hal bele, nem a páciens, — a közbiztonságra való tekintettel, kötelező módon, hivatalosan gyógykezeljék.

No de ezt csak mellékesen jegyeztem meg, hiszen a mindenképp szent és sérthetetlen Művészet magasztaláról nézve a dolgot, ez a jelentéktelen gyakorlati kérdés eltorpít az egyetlen lényeges és fontos szempont előtt: hogy tudniillik igazat ír-e a nagy Művész, hiszen adta-e vissza az életet, ilyen-e a női lélek, mint amilyennek Mari-Anne lelkét ábrázolta — mert hiszen a többi nem fontos, lévén a Művészet az Élet Tükre.

Hát kérem. Hát igen. Hát ilyen. Azaz hogy... de szót szóba ne öltsék. Tudniillik másnap megismerkedtem Liviával. Nekem mingyárt nagyon tetszett Livia, őszinte ember vagyok, megmondtam a férjének is. A férfi rezignáltan, de megériően, szeliden bólintott. Később mikor jobban kezdtem ismerni Liviát és kiöntöttem előtte kétségemet, ő is bizalommal lért hozzám és elmondta a harcot, ami a lelkében dúlt. Hát, kérem, kiderült, hogy nem tudja, mit tegyen, a férjét szeresse-e, amiért jó és nemes és nagy-lelkű és megbocsátja neki, hogy az én reménytelen szerelmem leküzdhetetlen szenvedélyt kelt a szívében irányában — avagy inkább engem szeressen, amiért meg tudom érteni, hogy ő képtelen nem szeretni a férjét is, amiért belenyugszik abba, hogy ő engem szeret és nem őt, pedig csakugyan.

Ahogy ezt Livia könnyezve és fátyolos szemekkel elmondta nekem, ki-mondhatatlan szorongás és félelem fo-

gott el, eszembejött a *Mari-Anne szíve*, című darab — sőt, őszintén szólva a *Mari-Anne* című darab már előbb eszembejött, mikor beleszerettem Liviába — és most lesújtva és szorongva állapítottam meg magamban, hogy ime, milyen igaz ez a darab. milyen nagyszerű és tökéletes, ime csakugyan ilyen az élet és a női lélek. Már éppen ki is akartam ezt mondani, már nyitva volt a szájam, hogy elmondjam Liviának, hogy milyen érdekes darabot láttam és hogy mennyire illik az esetünkre, — amikor Livia zavamba-vágott és így folytatta: »Tudja Sándor ugy van ez, mint abban a *Mari-Anne szíve* című darabban, amit múlt héten néztünk meg a férjemmel. Nagyon tetszett nekem, nagy hatással volt rám, szegény férjemre is nagy hatással volt, — ennek a darabnak köszönheti, hogy nem vágta magát pofon, mint a Gézát, aki udvarolt nekem, mielőtt a férjem látta ezt a darabot.«

Hát kérem.

A meggyilkolt vojvoda

Komitácsi-vezérből komitácsi üldöz

A rejtélyes, a még mindig titokzatos Balkánt elevenítette fel az a gyilkosság, amelynek *Misev* Voján vojvoda kedden délben az ó-szerbiai *Bregalnica* községben áldozatul esett.

A vojvoda tudvalevőleg a legmagasabb katonai rang s csak az kaphatja meg, aki háboruban személyes bátorságával jelentős hőstettet vitt véghez. *Misev* nem ilyen vojvoda volt, hanem csak patriarchális szokás alapján viselte a vojvoda címet. Nem is szerb ember, hanem bolgár, tegnap a beográdi sajtó tévesen nevezte *Misevics*-nek, mert ő a szerb szolgálatban is megtartotta bolgáros hangzású nevét.

Misev nemrégiben még tevékeny részt vett a bolgár komitácsi mozgalmakban *Bulgária oldalán — Szerbia ellen. Alexandrov Todor* személyes hívei közé tartozott, akivel szemben a bolgár komitácsi vezér halála volt lekötöztetve, mert

én mindenesetre nagyon örülök, hogy Livia férje engem nem vágott pofon annak a darabnak a hatása alatt, mely az életből ellesve ábrázolta Livia férjét, aki nem vág engem pofon, hanem megért engem, minnek következtében Livia férje, aki különben pofonvágott volna, nem vágott pofon, vagyis tényleg úgy van az életben, mint a darabban, illetve úgy van a darabban, ahogy az életben, azaz-hogy...

Ezekután pedig van szerencsém bejelenteni, hogy a Művészet, az Élet Tükre, amelyben az Élet meglátja önmagát és visszatükrözi a Művészetet, valamint az Életet, melyben a Művészet képe tükröződik, egyszerűen az egész városi tükröpalotát, amiben ez a sok tükröz tükrözi a tükröket, ott egye meg a fene, ahol van és tiszteltettem *Mari-Anne*-t, Liviát és Gézát és Lajost, én Ödönt és sajátmagamat, nekem ebből elég volt.

Karinthy Frigyes.

Torontálmege közgyűlése

Jaksics Zsárko a belügyi kormányzat ellen — Elfogadták a költségvetési javaslatot

Szerdán délelőtt tartotta meg Bácskerekben Torontál-Temes vármegye rendes közgyűlését *Raics Szvetiszláv* alispán elnöklésével. Dr. *Zabkovic* Pál főjegyző felolvasta a felmentett és újonnan bevezetett közgyűlési tagok névsorát, majd *Jankovic* udvari miniszternek a király nevében írt köszönő levelét, a melyben az uralkodó nevében a megye üdvözlését köszöni meg a miniszter.

A közgyűlés tárgysorozatán 382 pont szerepelt, amelyek közül csak az anyagi kötelezettséggel járó javaslatokat tárgyalták le, a többi pontot — háromszáznál többet — a közgyűlés en bloc fogadta el az állandó választmány javaslatára alapján. Heves vita csak két pontnál: a megyei tisztviselők ruhasegélye és az 1925. évi megyei költségvetés tárgyalásánál fejlődött és feltűnést keltett, hogy dr. *Jaksics Zsárko* Pribicevics-párti képviselő mindkét pontnál éles ellenzéki beszédet mondott.

Az előadói javaslat szerint a tisztviselői ruhasegélyt a vármegye a megyei tisztviselőknél kívül azokra a pénzügyigazgatósági és beográdi kerületi tisztviselőkre is kiakarta terjeszteni, akik a megyei költségvetés terhére járulékokat vesznek fel. *Jaksics Zsárko* dr. nem fogadta el ezt a javaslatot és dr. *Zsupanszki Szlavkóval* együtt azt az álláspontot képviselte, hogy a ruhasegély csak azoknak a tisztviselőnek jár, akik a régi megyei beosztás szerint is a megye tisztviselői. A közgyűlés az előadói javaslat val szemben *Jaksics Zsárko* dr. indítványát fogadta el 24 szavazattal 22 ellenében. A belügyminiszterium BBB. ügyosztályának tisztviselői részére a közgyűlés egyhangulag megszavazta a

saját élete kockáztatásával a vezér életét mentette meg. *Alexandrov Todor* régebben le volt tartóztatva és a vérengző komitácsi vezérre halál várt. Mikor a csendőrök a vasra vert komitácsi vezért Szófia uccáján a bíróság-hoz kísérték, *Misev* egy uccasarkon lesbenállt, egymaga megtámadta a csendőröket, nyolc csendőrt megölt s kiszabadította *Alexandrov Todor*-t.

Később azonban összeveszték, *Alexandrov* üldözni kezdte *Misev*-et, aki menekülni volt kénytelen, átjött a határon, szerb szolgálatba lépett s ugyanazt az erélyt fejtette ki a bulgár komitácsi üldözésében, mint aminő lelkesedéssel előbb szolgálta őket. Emiatt vonta magára a komitácsi haragját, akik bosszút esküdtek ellene, halálra ítélték és *Grigirjev* Kirill komitácsi azért jött át a határon, hogy ezt a halálos ítéletet végrehajtsa.

ruhasegélyt, amely összesen 1.384.300 dinárt hagyott jóvá.

Az 1925. évi költségvetés a rendes folyó kiadásokon kívül nem tartalmaz nagyobb beruházásokat, kivéve a kórházak részére nyújtandó 500.000 dináros segélyt. Ennél a pontnál dr. *Jaksics Zsárko* másfélórás beszédben élesen bírálta a belügyi kormányzatot és különösen a tisztviselők folytonos áthelyezése ellen kelt ki. Kifejtette, hogy jól bevált tisztességes jegyzőket egyik napról a másikra ok nélkül megfosztják állásuktól, kenyerüktől és lakásuktól és helyükbe kvalifikáció nélküli, homályos multu embereket neveznek ki, amivel a korrupciót tengeztik csak és annyira igénybe veszik a vármegyei jegyzői nyugdíj-alapot, hogy annak eddig már több mint egymillió dinár deficitje van. Elmondotta, hogy egy községi jegyző aktákkal igazolta előtte, hogy egy hónapban tízenegyszer helyezték át. Kifejtette a költségvetésbe felvett nagy reprezentációs költségeket, így a beográdi főispán 80.000 dináros reprezentációs költségét és más tételeket. Főemlíti, hogy a vármegye autót vett, de az Beogradban van, ahol mindenki használja, csak a vármegye nem.

Glorigevics közbeszólt: *Pribicevics* autója többbe kerül!

Nagy lármát keletkezik erre a radikálisok és a független demokraták között. Az elnök csak nehezen tud csendet teremteni. *Jaksics Zsárko* erre rövidesen befejezi beszédét.

Raics alispán válaszol a beszédre s pontról-pontra cáfolja a költségvetés ellen intézett támadást.

A közgyűlés a költségvetési javasla-

tot nagy többséggel elfogadja. Feltűnést keltett, hogy *Jaksics Zsárko* is a javaslat mellett szavazott.

Ezután a vármegyei közgyűlés hozzájárult ahhoz, hogy a királyi nasszajándék céljára megszavazott 1.600.000 dinárt s ennek az összegnek két évi kamatait a vajdasági főiskolai hallgatók beogradi internátusának építési költségeire fordítsák. Az internátus építését így már a tavasszal megkezdhetik. Bácskerek város kérésére 250.000 dinárt szavazott meg Péter királynak a vármegyei ház előtt felállítandó szobrára, a tüdővész elleni liga céljára 30.000, a becskerek melételepnek 50.000 dinárt szavazott meg. Végül a vármegyei jegyzőalap 1.425.000 dinárt kitevő deficitjének pótlására a közgyűlés a községek hozzájárulását száz százalékkal emelte fel.

Véres kocsmai verekedés Topolán

Dobrovoljácok megverték három magyar gazdát

Topoláról jelentik: A topolai nagyvendéglőben több dobrovoljac megtámadott és súlyosan megvert három topolai magyar gazdát, akik közül az egyik életveszélyes sérüléseket szenvedett.

A Fő-uccán levő *Lehoczky-féle* vendéglőben csöndesen borozott *Kovács Mihály*, *Mayor János* és *Kismiska József*, amikor több ismeretlen dobrovoljac tért be a kocsmába. A dobrovoljacok kezdetben nyugodtan viselkedtek, később azonban, amikor már ittasak voltak, olyan fenyegető magatartást tanúsítottak, hogy a három magyar gazda jobbnak látta elhagyni a vendéglőt. Mikor az elsőnek hazatérő *Kovács István* fölkel az asztalról, a dobrovoljacok szidalmak közt székekkel rátámadtak a magyar gazdákra. Az egyik dobrovoljac megütötte *Kismiska Józsefet*, mire társai védelmére kelttek, székeket kaptak és igyekeztek visszatartani az ittas dobrovoljacokat. A verekedés közben *Mayor*nak sikerült elérni a vendéglő ajtaját, majd *Kismiska* követte, akin a támadók könnyebb természetű sérülést ejtettek. A kocsmaszobában ekkor egyedül *Kovács Mihály* maradt, akit a dobrovoljacok beszorítottak egy sarokba és addig ütötték, amíg vérbeborultan, eszméletlenül össze nem esett.

A megrémült kocsmáros a csendőrökért szaladt, de mire ezek megérkeztek, a dobrovoljacok kocsonkákra emelkedtek. *Kovács Mihály* állapota súlyos. A csendőrség megindította a nyomozást az ismeretlen dobrovoljacok kézrekerítésére.

Noviszadi választási előkészületek kijelölték a szavazóhelyeket

A noviszadi városi tanács Noviszadon tíz választási helyet jelölt ki és a választók beosztásáról készült tervezetet felterjesztette az állami bizottsághoz. Az állami bizottság a felterjesztés értelmében határozott. Eszerint a választók a következőképp vannak beosztva:

I. a) szavazóhely a beltéri római katolikus iskolában. Itt szavaznak azok, akiknek vezetéknevük A—B-vel kezdődik. A választók száma 734.

I. b) szavazóhely az izraelita elemi iskolában. Itt azok szavaznak, akiknek vezetéknevük V.—G., Ly.-ól kezdődik. A választók száma 714.

II. a) szavazóhely a Zmai *Jovanovics-uccai* elemi iskolában, ahol a D., I., Gy., U. és F. betűkkel kezdődő nevű választók szavaznak. Összesen 781.

II. b) szavazóhely a leánygimnáziumban. Itt a K—L. betűsök szavaznak. Összesen 780.

III. a) szavazóhely a buzatéri elemi iskolában, ahol az O. és P. betűkkel kezdődő választók szavaznak. Összesen 710.

III. b) szavazóhely az Almási-uccai elemi iskolában. Itt azok szavaznak, akiknek vezetéknevük M. betűvel kezdődik. Összesen 761.

IV. a) szavazóhely az Usztavszka-uccai református iskolában. Az Sz-T. betűkkel kezdődő választók szavaznak. Összesen 747.

IV. a) szavazóhely az evangélikus iskolában, ahol az E., Zs., Z., I., N. és S. betűkkel kezdődő választók szavaznak 713 szavazóval.

V. b) szavazóhely a szalajkai iskolában, ahol a Ny., R., Ty., Cz., H., Cs. betűsök és a klisszai választók szavaznak. Összesen 704.

V. b) szavazóhely a csenei iskolában, a szállási szavazók szavaznak. Összesen 775.

Noviszadon eszerint 7369 választó nyert beosztást.

Lengyelországban

akcióra készülnek a kommunisták letartóztatott vezéreik szabadonbocsátását követelik

Varsóból jelentik: A kommunisták karácsony óta különösen tevékenyek s eddigi taktikájukat megváltoztatva, szövetkeztek az ukrainai zendülőkkel, akik visszaözönlöttek Lengyelországba. Főleg a Kelet-tenger partvidékén mozogóknak, körülbelül 50 főnyi bandákra oszolva, amelyek géppuskákkal és kézigranátokkal vannak felszerelve, támadásokat intéznek a lengyel nagybirtokosok ellen, a parasztnépet pedig földosztással kecségtelik.

A lengyel kommunista-párt Varsóban ezerszámra osztogatja fölhevítést, amelyben erőszakkal fenyegetőzik arra az esetre, ha a párt vezérét és több letartóztatott agitátorát nem bocsátják szabadon.

Uj szövetségi szerződés készül

az SHS. állam és Görögország között Biztosítják a görögországi jugoszláv kisebbség védelmét

Beogradból jelentik: A legközelebbi időben megkezdődnek a diplomáciai tárgyalások az S. H. S. királyság és Görögország között a nemrég felmondott szövetségi szerződés megújításáról. A két ország megbízottjai valószínűleg Beogradban ülnek össze.

A szerződés megújításával kapcsolatban Camadosz görög követ felkereste Markovics Jován külügyminiszter-helyettesét, akivel megbeszélte a technikai előkészületeket. Az utonnan kötendő szerződés utólag klauzulát fog tartalmazni a néhány év óta függőben lévő kérdések rendezésére. Megoldásra kerül a Szalonikiben és egyéb görög területeken élő jugoszláviai kivándoroltak és általában a görögországi jugoszláv kisebbség ügye. A görögök Bulgáriával, mint ismeretes, Genfben jegyzőkönyvet írtak alá a kisebbségek kölcsönös védelméről. A régi szerződést az S. H. S. állam éppen avégből mondta fel Görögországnak, hogy az új egyezményben a jugoszláv kisebbség védelméről is gondoskodjon. Ezáltal a két ország barátságos és szövetségi viszonya helyre fog állni.

Márciusban külön tárgyalások indulnak meg ezenkívül a jugoszláv-görög kereskedelmi egyezményről.

A görög követ kérdést intézett a külügyminisztériumhoz Cankov bolgár miniszterelnök legutóbbi beograd látogatására vonatkozólag is. A külügyminisztérium azt a választ adta, hogy az S. H. S. állam és Bulgária semmiféle írásos egyezményt sem kötöttek egymással, hanem a Cankovval folytatott tárgyalások csupán informatív jellegűek voltak.

Franciaország fizeti adósságait

Clementel pénzügyminiszter a szövetségi adósságok rendezéséről

Párisból jelentik: A Matin írja szerdai számában, hogy Herriot miniszterelnök az amerikai nagykövetnek a tegnapi tanácskozás alkalmából, amikor a szövetségi háborús tartozások rendezéséről volt szó, memorandumot nyújtott át, amelyben kifejtette a francia álláspontot. A nagykövet az emlékiratot még tegnap kábel útján eljuttatta Washingtonba. Hasonló memorandumot juttatott a francia kormány az angol kormányhoz is és ebből nyilvánvaló — írja a Matin — hogy a szövetségi pénzügyi konferencián, amely január 6-ra van kitűzve, a szövetségi háborús adósságainak kérdése szerepelni fog a tárgysorozaton.

Clementel pénzügyminiszter fogadta a Newyork Herald párisi lapjának egy munkatársát s azt mondta, hogy Franciaország sohasem kérte Amerikától tar-

tozásainak törlesztését, sőt ellenkezőleg a francia kormány nyomatékosan hangsúlyozta Washingtonban, hogy eszé ágában sincs az adósságoknak csak egy részét is megtagadni, vagy bármiféle fizetési kötelezettség alól kibujni, mert aláírását minden körülmények között kötelezőnek tartja magára nézve és annak konzekvenciáit föltétlenül viseli.

Mindössze arról van szó, hogy mivel a Dawes-terv alapelve szerint az adó állam készfizető kötelezettségét alá kell rendelni fizetőképességének, a francia kormány ugyanezt az elvet kívánja alkalmazni a maga tartozásai és a német fizetések kapcsolatában, vagyis azt reméli, hogy Amerika hosszú időre terjedő moratóriumot s aztán a fizetések törlesztésére a Franciaország helyzetének megfelelő hosszabb időközöket fog engedélyezni.

Felvonulnak a károsultak a noviszadi kosztépénzcsaló tárgyalásán

— A főtárgyalás második napja —

Kiss Vilmos bűntényének második tárgyalási napján még nagyobb volt a közönség érdeklődése, mint az előző napon. Ma hallgatták ki a károsultakat, akiknek legtöbbjéről kiderült, hogy tényleges káruk nincs, mert az előző ülésekből kifolyólag átlagosan évi hat-száz százalékos kamatot kaptak, úgy-hogy aránylag rövid időn belül, — nyolc hét alatt többet kaptak vissza, mint amennyit kölcsönadtak.

Dr. Górnac tanácselnök Kiss Vilmos elé tartja a rendőrségen és a vizsgálóbírónál tett vallomásait, amelyekben Kiss beismerte, hogy fiktív tételeket vezetett be könyveibe, hogy ezekkel megtévessze hitelezőit. Kiss kijelenti, hogy mindkét jegyzőkönyvet rosszul vették fel, azok nem tartalmazzák hűen akkori vallomásait.

Waldmann Andor banktisztviselő az első kihallgatott károsult. Elmondja, hogy Kiss különféle üzletek ürügye alatt folyton pénzért ostromolta, végül is ő és Polacsek Soma banktisztviselő 20—20.000 dinárt adtak kölcsön, amelyekért Kiss havi 50% hasznot fizetett. Mint-hogy a haszonrészesedés meghaladta a kölcsönösszeget, nem érzi magát megkárosítottának.

Dr. Lemaies János ügyész: Rábeszélte-e valaki, hogy ne vádolja Kisst? Tanu kijelenti, hogy nem. A bíróság megesketti.

Rosenbaum Sándor biztosítási tisztviselő azt vallja, hogy Kiss nála kötött élet- és balesetbiztosításokért tartozik, de vele más természetű és így kölcsön-üzleteket sem kötött, eszerint Kiss neki nem tartozik.

Elnök: Kiss tegnap azt vallotta, hogy 60.000 dinárral tartozik önnek.

Rosenbaum: Egy fillérrel sem. Elnök (Kisshez): Mit szól ehhez? Kiss (habozva): Meg lehet, hogy tévedtem.

Dr. Lemaies János ügyész indulatosan ugrik fel és mert úgy látja, hogy a vádlott érdeklődésben mentőakció indult meg, kéri Rosenbaumot a talmadra megeskettetni.

Dr. Szekulics Milán védő: A bíróságnál se keresztény, se zsidó eskü nincs, csak bírói eskü, amelyet mindenki egyformán tesz le.

Ügyész: Újból kéri Rosenbaumot Mózes öt könyvére megeskettetni. A bíróság az ügyészi indítványt elutasítja és megesketteti Rosenbaumot. Az ügyész semmiféle panaszt jelentett be.

Rosenzweig Hugó mérnök 25.000 dinárt adott Kisssnek, az összeg Kiss letartóztatása napján lett volna esedékes. Erre az egy hónapra 50% kamat volt kikötve. Kiss megígérte, hogy egyik vállalatánál igazgatónak alkalmazza.

Az ügyész a tárgyalás eddigi megállapításából már bizonyítottan látja a vádlott családi szándékát.

A védő ezzel szemben azt vitatja, hogy a hitelezők nem nyereségrészesedést, hanem tőkekamatot kaptak és védelembe uzsorások karmái közé került.

Pummer Sándor ny. tanító fia adott előbb 5000 dinárt Kisssnek, mire az apa is 13.000 dinárt fektetett a vállalkozásba, amelyért december 17-én 26.000 dinárt kellett volna visszakapnia. Pummer elcsúszó hangon, sirva panaszolja, hogy nincs nyugdíja és így módon remélt nagyobb jövedelemhez jutni. Kiss kért újabb 80.000 dinárt, amire állítólag azért volt szüksége, mert Szuboticán megvette Hoffmanné patikáját és ehhez kellett a pénz. December 19-én 104.000 dinárt adott Kisssnek, Kiss, Kisssné, anyja és Hoffmanné aláírásával ellátott váltóra. Erre két hó múlva szerződésileg 100% haszon volt kikötve. A valóságban 117.000 dinár tőkét adott át, kára 75.000 dinár, mert a váltót perelte, lefoglaltatta Kiss laboratóriumát, könyvtárát, amelyért 55.000 dinár folyt be.

Ügyész (Kisshez): A Pummernek adott váltón szereplő négy aláírás valódi-e?

Kiss (némi habozás után): Nem, mind a négy nevet én írtam alá.

Mandl Ernestin látta, hogy férje cége Mandl és Rosenzweig igen eredményesen dolgozik Kisssal, Kiss kérésére ő is adott saját pénzéből előbb 40.000 dinárt, később felszaporodott ez az összeg 135.000 dinárra, amelyből 100.000 dinár elveszett, mert csak 35.000 dinárt kapott vissza.

Dr. Szekulics védő hevesen kikel az ellen, hogy a károsultak úgy állítják be a tételeket, mintha haszonrészesedéshez lett volna joguk, pedig minden esetben uzsorazületekről van szó és így ezek üldözendők volnának.

A tárgyalást egy órakor megszakították és folytatását délután 3 órára halasztották.

A délutáni tárgyalás

A délutáni tárgyalás legnagyobb részét Rosenzweig Lajosnak, a Rosenzweig és Mandl-cég főnökének kihallgatása foglalta el. Rosenzweig a vizsgálat során 1.250.000 dinár kért jelentett be, a mai tárgyaláson azonban azt vallotta, hogy készpénzben 865.000 dinárt adott Kisss Vilmosnak, amiből 479.000 dinárt visszakapott. Az elnök rámutat, hogy a tanu két vallomása közt feltűnő ellentét van.

Szekulics Milán védő egy óra hosszat faggatja a tanut, aki beismeri, hogy az a könyvkiadvány, amelyet a bíróságnak beadott téves, mert abban

követelésként van feltüntetve az a haszonrészesedés is, amit Kiss Vilmostól kapott volna. Beismeri, hogy átlag 660%-os évi kamatot számított.

A következő károsult és tanu özv. Hoffmanné szubotcai lakos. Elmondja, hogy gyógytárának gondnoka révén ismerkedett meg Kiss Vilmossal, akinek előbb 50.000, később 35.000 dinárt adott keserűsítő üzletekre, később egyik barát-nőjétől váltóra 44.000 dinárt vett fel kölcsön, azt is Kiss Vilmosnak adta. Mind a 129.000 dinár elveszett, egy fillért sem kapott vissza. Kiss teljesen tönkretette, váltókat is hamisított a nevére, amelyeket neki prezentáltak.

Az elnök a tanu kihallgatása után a tárgyalás folytatását január 2-ikára halasztotta.

KÖNYVEK

Beszámoló a karácsonyi könyvujdonságokról

A karácsonyi könyvpiac magyar ter- messé az idén szegényebb volt mint a megelőző esztendőké. Kevesebb irodalmi mű jelent meg s azok is nagyobbára csak fordítások.

Az újabban nagyon felkapott Mereskovszki-nak »Az istenek születése« című regénye látott most napvilágot magyarul gondos fordításban. A szociális tendenciájú kalandregények népszerű író-jának, Jack London-nak két regénye is megjelent: »A vén kalóz kincse« és »A magas északon.« A berliniek Ujhelyi Nándoria, Artur Landsberger, aki a német nagyvárosok életéről írt erkölcs-rajzaival tette ismertté nevét, »Maison Olga rt.« című művével szerepel a könyvujdonságok között; ezt a regényt a kiadó stilszerűen Ujhelyi Nándorral fordította. Megjelent magyarul Henry Allorge-nak »A nagy katalizma« című fantasztikus regénye, amelyet a párisi Goncourt-akadémia nemrégiben nagy díjjal jutalmazott. Kiadták azonkívül Allorge másik regényét, »A tőzsde urá«-t is magyarul.

Eredeti magyar ujdonság alig egy-kettő jelent csak meg. Lázár István, a legtermékenyebb magyar írók egyike »Krisztus« című napkeleti legendájával szerepel ezek között. Megjelent azonkívül könyvvalakban Molnár Ferenc nagy-sikerű vígjátéka az »Üvegpió« is. Az itt felsorolt könyvujdonságok a szubotcai Mamuzsics-féle könyvkereskedésben kaphatók.

Ossendowski: Állatok, emberek és istenek. Kévs irodalmi mű vert fel évtizedek óta annyi port, mint Ferdinand A. Ossendowskinak ez a keletázsiai regényes utelírása. A lengyel mérnök mindenekelőtt tökéletes irodalmi sikert aratott Szovjetországból való menekülésének izgalmas és mesteri módon megírt elbeszéléssel, az irodalmi szenzációt azután fokozta az a vita, amely a könyv tudományos értékéről megindult. A keletázsiai kutatók legkiválóbbjai sorakoztak fel Ossendowski mellett és ellen, a támadásokat az »Állatok, emberek és istenek«-kel szemben Sven Hedin, a világhírű tibeti utazó vezette, aki egyes aprólékos adatokból arra a következtetésre jutott, hogy Ossendowski sohasem járt Tibetben és könyvét legnagyobbbrészt képzelete nyomán írta. Ossendowski cáfolta, nyilvános vitára hívta ki a svéd tudóst, aki fel is vette a keztyűt, de a lengyel író végül megjutott a párbaj elől és beismerie, hogy könyve elsősorban irodalmi alkotás és megírásánál gyakran nem helyezett súlyt a tudományos pontosságra. A vita során a könyv százhetvenezer példányban kelt el Németországban és egy másik könyv jelent meg róla, amely az Ossendowski mellett és ellen elhangzott véleményeket foglalja össze. Az »Állatok, emberek és istenek«, amely magyarul most jelent meg, a szubotcai Mamuzsics-féle könyvkereskedésben kapható

Erzberger gyilkosait újból Budapesten rejtegetik

A kiutasított Schulz és Thylessen a Szózat szerkesztőségében laknak

Budapestről jelentik: **Erzberger** német birodalmi miniszter gyilkosait: **Schulz** Henriket és **Thylessen** Henriket — mint ismeretes — a magyar kormány nem adta ki Németországnak, hanem mint alkalmatlan idegeneket kiutasította őket az országból, saját kivánságukra Románián keresztül Törökország felé. A magyar hatóságok Lőkösházán át is adták őket a román határőrségnek, de ugyanakkor nyomon követték a gyilkosokat a német detektívek is, akik a magyar határon kívül akarták érvényesíteni az ellenük kiadott elfogatási parancsot. A magyar napilapokban hivatalos közlemények útján olyan hírek láttak napvilágot, mintha Török-, illetve Görögországban kaptak volna elhelyezkedési lehetőséget a fiatal emberek, sőt egyes híradásokban már arról is tudtak, hogy **Schulz** és **Thylessen** Törökországban katonai kiképzők lettek. Ezekből a híradásokból egy szó sem igaz, mert **Schulz** és **Thylessen** mindenütt alkalmatlan és be nem bocsátható idegenek voltak. Az üldöztetés és a kiutasítások tömege olyan seregesen szakadt a két bajorra, hogy végül jónak látták Magyarországra visszafelé venni az útjukat. **Schulz** és **Thylessen** Henrik visszakerült Magyarországra.

A hivatalos tényezőket bizalmas uton

értesítették arról, hogy **Schulz** és **Thylessen** Magyarországra visszaérkeztek és az egész bizalmas bejelentés kapcsán titokban nyomozás indult annak a megállapítására, hogy az **Erzberger**-gyilkosság visszakerült két szereplője hol talált az országban menedéket. A rendőrségnél az ügyet a legnagyobb titokban kezelték és eddig semmiféle intézkedés nem történt elfogatásukra.

Ugyanakkor, amikor a hírek forgalomba kerültek **Erzberger** két gyilkosának visszatéréséről és nyomtalan eltűnéséről, bizalmas jelentések arról adtak hírt a főkapitányságon, hogy a **Rózsauca 111. szám alatt a Stádium-nyomda épületében a Szózat fajtvedő politikai napilap szerkesztőségében közel két hét óta két idegen fiatalember lakik.**

A keddről szerdára virradó éjszaka megállapítást nyert, hogy a **Szózat** szerkesztőségében **Zsilinszky Endre** fajtvedő képviselő főszerkesztő szobájában valóban ott alszik két német fiatalember, akik minden jel szerint azonosak **Erzberger** gyilkosaival. Az országos főkapitányság — amelynek hatáskörébe az ügy tartozik — ennek ellenére sem tett eddig semmi intézkedést a Magyarországra visszatért gyilkosok letartóztatására.

Nyilvánosságra hozták a magyar kormány és a szociáldemokraták paktumát

A szocialisták a paktumban minden közösséget megtagadtak az emigrációval

Budapestről jelentik: A szociáldemokrata pártválasztmány határozata alapján a **Népszava** nyilvánosságra hozta egész terjedelmében annak a sokat emlegetett paktumnak a szövegét, amely az általános nemzetgyűlési választások előtt, 1921. év december hónapjában a kormány és a szocialista-párt között létrejött.

A paktum közzétételére a szocialisták részéről az adott ösztönzést, hogy **Bethlen** miniszterelnök a **Neue Freie Presse** karácsonyi számában tett nyilatkozatában megfenyegette a szociáldemokrata-pártot, hogy nyilvánosságra hozza a paktumot, melynek közzétételével a gyanúsításoknak akarta elejét venni a szociáldemokrata-párt, amely a nyilvánosságra hozott jegyzőkönyvben a következő megállapodásokat kötötte 1921-ben a kormánnyal:

1. Mivel a szocialisták nem tarthatnak népgyűléseket, megállapodtak abban, hogy a kormány rendeletet ad ki, amely szerint

a politikai gyűlékezési jogot valamennyi pártra nézve egyenlő elbánás mellett visszaállítja.

2. A felfüggesztett szakszervezeteket vissza kell adni rendeltetésüknek és a szakszervezetektől elvett vagyont vissza kell adni. Az állami felügyelet azonban továbbra is fennmarad. A villamosvasuti alkalmazottak szervezkedését a kormány nem akadályozza, de

a MÁV-nál semmiféle szakszervezeti mozgalmat nem engednek meg.

Intézkedik a kormány, hogy az egyes szakszervezetek elreklvirált helyiségei, az elkobzott vagyon, butorok és egyéb tárgyak visszaadassanak.

3. A szocialisták előadják panaszukat az internálásról és a jelentkezési kényszerről, mire a kormány kijelenti, hogy

bár az internálást fenntartja, de készen van a politikai internálásokat csupán a terrorizálásra, kommunista agitátorokra és más közveszélyes egyénekre csökkenteni.

4. A megállapodás konstatálja, hogy a sajtószabadság helyreállott.

5. A szocialisták általános amnesz-

tiát követelnék, mire nézve részletes megállapodás jött létre. A kormányzó kegyelemben részesíti azokat, akiket a polgári büntetőbírószék az 1918. évi október 31. és 1919. március 21. napja között lezajlott tömegmozgalmak keretében elkövetett és jogerős ítélettel öt évet meg nem haladó tartalmu szabadságvesztésre ítélték, hacsak az illető nem veszélyes a közbiztonságra. Kegyelmet kap, aki ellen ugyanazon okokból most kell eljárást indítani, ha öt évnél súlyosabb büntetés nem vár rá.

6. A szocialisták követelték a gyorsított eljárás megszüntetését. A kormány kötelezettséget vállalt, hogy azt megszünteti.

7. Kötelezte magát a kormány, hogy a kivételes rendelkezéseket sürgősen revízió alá veszi és fokozatosan megszünteti.

8. A kormány hajlandó a munkásbiztosítás autonómiáját bizonyos feltételek mellett a legrövidebb idő alatt visszaállítani.

9. A kormány hajlandó rendeletet kibocsátani a bányamunkások szabadsága érdekében.

Mire kötelezték magukat a szocialisták?

A megegyezést tartalmazó jegyzőkönyvben — amelyet **Peyer**, **Farkas**, **Miákits**, **Jászai** és **Propper** írtak alá — ezek után olyan részek következnek, amelyekben a szociáldemokraták vállaltak kötelezettséget, és pedig:

Kijelentik a szocialisták, hogy a nemzet és az ország egyetemes érdekeit a munkásság érdekeivel azonosaknak tekintik, amelyekért a munkásságnak is kell küzdenie és áldozatot hozni. A párt nemcsak hogy tartózkodik minden propagandától, amely Magyarország érdekét sérti, hanem ellenkezőleg, aktív propagandát fejt ki az ország javára, megszakít minden érintkezést az emigránsokkal és velük a harcot a külföldön is felveszi.

Külpolitikai tekintetben a szociáldemokrata-párt a magyar álláspontot teszi magáévá és soha sem fogja képviselni más államok kormányainak felfogását.

A szociáldemokraták megcáfollják a külföldön elterjedt alaptalan terrorhíreket,

amelyek szerint Magyarországon fehér terror van.

A szociáldemokrata-párt hivatalos lapja, a **Népszava** a polgári pártokkal való együttműködés mellett fog irni. A szociáldemokraták politikai sztrájkjól tartózkodnak,

szakítanak a liberális blokkal és tartózkodnak az októberista elemek támogatásától.

Közvéleményi propagandát nem üznek, a demagógia fegyvereivel nem küzdenek, végül pedig a mezőgazdasági munkások közt nem agitálnak.

Farkas István képviselő nyilatkozata

A paktum nyilvánosságra hozatalával kapcsolatban **Farkas István** nyilatkozott egy délutáni lapnak és kijelentette, hogy annak idején a párt guzsa volt kötvé. A paktum megkötésének csupán az volt a célja, hogy enyhítsék a forradalom utáni szigorú intézkedéseket. A paktum megkötésekor — mondja **Farkas István** — a szociáldemokraták hangsúlyozták, hogy az emigrációra vonatkozó szakasz elfogadása lehetetlennek számukra, azonban mégis kénytelenek voltak a paktumot aláírni, mert különben karácsonykor nem engedték volna szabadon az internáltakat.

A kormány részéről az esti lapoknak adott nyilatkozatokban hangsúlyozzák, hogy a kormánynak nincs a paktummal kapcsolatban semmi titkolni valója és eddig azt csak a szociáldemokrata-párt kívánságára nem hozták nyilvánosságra.

Megszüntették az eljárást az orgoványi gyilkosok ellen

Budapestről jelentik: A budapesti csendőrelőrelőveltség ügyésze most adta ki az amnesztia-rendeletre vonatkozó határozatát, amelyben elrendeli **Franz Kiss Mihály** volt tiszthelyettes és társai elleni eljárás megszüntetését. Számos gyilkosság és több más súlyos bűncselekmény van felsorolva a határozatban. Az első csoportbeli áldozatok közt van hat csendőr, akiket lakásukon letartóztattak, elhurcoltak és az ágasegyházzal buckáknál felakasztottak; a második csoportbeli áldozatok közt: **dr. Fritz Dezső** ügyvéd, **Hegedűs Dezső** tanító, aztán néhány munkás, egy magánzó, egy varrónő, egy hivatalnok és még vagy tíz ember, akiket kihallgatás ürügye alatt cipelték el és az orgoványi határban részint agyonlővé, részint akasztás által kivégezték; a leggyilkosabbak közt van a harmadik csoportban: **dr. Buday Dezső** jogakadémiai tanár, **Simon István** hírlapíró, **dr. Stern Zsigmond** ügyvédjelölt, **Takács György** szociáldemokrata párttitkár, **dr. Halmos Lajos** ügyvéd, **Feragó Pál** tiszthelyettes, **Cigány János** molnár és még vagy huszonnyolc ember, munkások, hivatalnokok, köztük egy asszony is, akiket a kecskeméti ügyészségi fogházból elhurcoltak a Kecskeméthez tartozó Szikra-dűlőben agyonlőttek; a negyedik csoportbeli három áldozatot szintén a fogházból hurcolták el, részben felakasztották] részben agyonlőttek a kecskeméti határban; az ötödik csoportban két kecskeméti polgári egyén, akiket a tolvajosi homokbuckáknál felakasztottak; a tizenegyedik csoportban ismét egy gyilkosság: **Hartstein Ignác** budapesti gépkereskedő, akit igazoltatás ürügye alatt elvitték és másnap a Kecskemétről Halas felé vezető műton meggyilkolva és kirabolva találtak.

A gyilkosok között Francia **Kiss Mihály**on kívül még **Danics Mihály**, **Danics Aladár**, **Muraközi Ferenc**, **Zbána János**, **Tóth Ambrus**, **Szente Lajos**, **Besler Ferenc** volt tartalékos főhadnagy, **Pataki Nándor** volt tartalékos főhadnagy volt pótcsendőr szerepelnek.

HIREK

B. U. É. K.

ó nyájas olvasó. A vidám szilveszteri tor följungó mámorából maradjon meg szívedben a múlt csalódásait a jövő ígéreteibe felejtő hit, egyedüli feltétele az értéke ennek a földi életnek. Ne számítgasd az ész matematikájával, hogy a tavalyi újévi kívánságokból mennyit váltott be a sors a valóság készpénzvé, ne méricsgöld a tapasztalatok körzójével a távolságot a remények forrásvidéke és a tények kopár hómező között. Csak előre nézz bizó szemmel, ne fordulj hátra, mert attól, amit mögöttes látnál, sóbálvánnyá merevedne küzdelemre sarkálló lelkesedésed.

Annak a boldogságnak feltételeit, amelyet az idők pályájának mai fordulójánál önmagunknak és másoknak kívánunk, az ember önmagában hordozza. A teljesült vágyak betölthetetlen ürességet szakíthatnak a lélekben és a soha nem realizálódó ábrándok vigasztalást, örömet és gyönyörűséget árasztanak. Az arany kelendőségét nem valódi becse, hanem a neki tulajdonított érték okozza. Földi vándorlásunk célját és értelmét sem az objektív és abszolút igazság határozza meg, hanem mi magunk szuverén alanyiságunkkal, amellyel az életet, a természetnek ezt a csodás ajándékát szeretni és élvezni tudjuk.

Mit ér, ó nyájas olvasó, a vagyon, a rang, a tudomány, ha sebzett hittel és tépett idegekkel mindig és mindenben a nyomtalan elmúlás tartalmatlan és sivár előjátékát vesszük észre? Van-e jogosultsága életünknek, ha hiányzik belőlünk a képesség, hogy örüljünk neki és a ránk mért szenvedéseket is a boldogság hajtóerejévé transzformáljuk? Szegénység vagy jólét, elnyomottság vagy hatalom a véletlen szeszélye, tűnő esetlegesség, míg az érzések egészsége, a lélek egyensúlyozott derűje, az énitudás épsége nábobbi löke, amely a nyomoruság áldozatainak is boldogságot kamatoz.

Nem kívánhatunk neked jobbat, ó nyájas olvasó, mint egészséget, türelmet, hitet és romlatlan érzéket az élet szépségei iránt. B. u. é. k.

A Bácsmegyei Napló olvasóinak és barátainak boldog új esztendőt kívánunk, közli, hogy a lap legközelebbi száma az újévi ünnep miatt szombaton ragad a rendes időben jelenik meg.

— A királyi pár szerb karácsony előtt visszaérkezik Beogradba. Beogradból jelentik: a kormány Párisból értesítést kapott, hogy a királyi pár még a szerb karácsony előtt visszatér Beogradba.

— **Trifkovic** miniszterelnök helyettes megbetegedett. Beogradból jelentik: **Trifkovic** Zsarkó miniszterelnök-helyettes megbetegedett és szerdán nem jelent meg hivatalában.

— **Marlóra** királyné születésnapja. Január 9-én van **Marlóra** királyné születésnapja, amelyet az egész országban meg fognak ünnepelni. A születésnap alkalmából Szubotica bálai rendeznek a városháza díszteremében A szubotcai hölgyek **Cyryljevics** Dragoszláv főispán nevezetű elnöklésével szerdán délután érekeletet tartottak, amelyen a bál rendezését beszélték meg. Az ülésen egy szűkebb bizottságot választottak.

amely a bál adminisztratív ügyeit intézi el. A bizottság tagjai a következők: *Rudics Dusáné, dr. Maritinsz Józsefné, dr. Nijdinovics Sztojáné, Miladinovics Szlobodáné, dr. Török Béláné, dr. Szántó Gáborné, dr. Dettre Janosné, dr. Reisz Elekné, Vukics Ferencné, Petrovics Dóra, Gálffy Györgyné, Lackner kisasszony, öz. Lankievics Brankóné, Mácskovics Jakabné, Stanimirovicsné, Hoffmann Kálmáné, Janityevics Ruzsica és Pendzsics Györgyné.*

— **Sztojadinovics pénzügyminiszter Párisba utazik.** Dr. Sztojadinovics Milán pénzügyminiszter a kormány határozata értelmében január 4-ikén Párisba utazik, hogy részvegyen a szövetséges minisztereknek a német jóvátétel ügyében kezdődő konferenciáján. A konferencia annak a kétszázötvenmillió aranymárkának a szövetségesek közt való felosztásáról fog tárgyalni, amelyet Németország a Dawes-tervezet értelmében december végéig fizetett. Az S. H. S államra az összegből tízmillió aranymárka jut.

— **Radikális-párti népgyűlés Suboticán.** A radikális-párt suboticiai szervezete január elsején délután három órakor a VII. körű Csernovics-uccai Miatov-vendéglőben gyűlést tart.

— **Véget ért a szlovenszkói nyomdásztrájk.** Pozsonyból jelentik: Negyvennapos sztrájk után a szlovenszkói nyomdatulajdonosok és nyomdászok között létrejött a megegyezés. A nyomdatulajdonosok teljesítették a munkások követelését és a kollektív szerződést öt évre kötötték meg.

— **Ausztriában megkezdtek a shilling-számítást.** Bécsből jelentik: A shilling már bevonult egyes nyilvános testületek pénzkészletébe. Vorarlberg szövetségi tartomány után, amely költségvetését már shillingben készítette el, a tiroli tartományi gyűlés is elhatározta, hogy bevezeti a shilling-számítást.

— **Moszkvában meggyilkoltak egy püspököt.** Revalból jelentik: A napokban rejtélyes gyilkosságnak esett áldozatul Moszkvában Polozov püspök, aki Tichon moszkvai patriárka egyik legbizalmasabb embere és titkára volt. A gyilkosság Tichon patriárka lakásán történt, még pedig olyképpen, hogy egy este két ismeretlen fiatalember behatolt a patriárka lakására és ott Polozov titkár felől kezdődött. Polozov gyanútlanul kiment az előszobába, amikor a két fiatalember szó nélkül revolverrel leterítette. A gyilkosság okát ezideig nem sikerült kideríteni.

— **Szubotica város 1924. évi népesedési statisztikája.** Szubotica város 1924. évi népesedési statisztikája, szemben az előző évek statisztikáival, szomorú adatokat tartalmaz. A házalozások száma csaknem oly magas, mint a születéseké, habár a lakosság száma 1924 évben elköltözések miatt is csökkent. A szuboticiai anyakönyvi hivatalban 2090 születést jelentettek be és a házalozási létszám 1910. Még kell emlétenünk, hogy a született csecsemők negyven százaléka meghalt már a születést követő napokban, ami szomorú fényt vet a mai egészségügyi viszonyokra. A nem csecsemő halottak 30 százaléka husz-három éves korában tüdővészben halt el. Házasságot összesen 630 esetben kötöttek 1924 évben. Lényegesen kevesebb ez a szám is, mint az előző években volt, ami főleg a lakáshiánynak tulajdonítható.

— **Oszták-magyar kereskedelmi tárgyalások.** Bécsből jelentik: Báró *Wodianer* magyar meghatalmazott miniszter, báró *Wimmersperg* államtitkár és *Barcza* miniszteri tanácsos kedden Bécsbe érkeztek az Ausztria és Magyarország közötti kontingens-egyezmény nehézségeinek elhárítása céljából meginduló tárgyalásokra, továbbá az oszták-magyar kereskedelmi tárgyalások előkészítésére.

— **Egy magyar pénzcsoporthoz szabad kikötőt akar vásárolni a Boszporus partján.** Konstantinápolyból jelentik: Egy magyar pénzcsoporthoz az anatóliai partvidéken, közel a Boszporus bejáratához meg akart szerezni egy területet. Főtlása lett volna az elvesztett Abbáziának, de főleg mint magyar szabadkikötő, kereskedelmi célokat szolgált volna. Minthogy a pénzcsoporthoz a török kormánytól messzemenő önkormányzati jogot kért a terület számára, de meg azért is, mert a pénzügyi ajánlat sem volt megfelelő, a török kormány nem hajlandó a vételt jóváhagyni.

— **Véres verekedés orjúnások és horvát polgárok közt.** Zagrebból jelentik: Dr. *Barzella* Albert, a zagrebi egyetem nyugdíjazott professzora, a horvát egység-párt főtitkára és dr. *Zsanics* Milován közjegyző, mindketten a Radics-párt jelöltjei, a szlavóniai Pozsegán gyűlést tartottak kiveikkel. A gyűlés után a két képviselőjelölt a „Jagnye“ vendéglőbe ment, ahol több orjúnás megtámadta őket. A jelenlevő polgárok közül sokan *Bazella* és *Zsanics* segítségére siettek és így verekedés keletkezett, amelyben egy orjúnás megsebesült. Az orjúnások később szétrombolták a vendéglő éttermét.

— **Két új magyar iskola a moholi tanyák közt.** A közoktatásügyi miniszterium Mol község határában két új magyar tanyavivő elemi iskola felállítására adott engedélyt. Az egyik új iskolát a Kis-uton, a másikat a Tövis-tanyacsoporthoz nyitják meg.

— **Tizenháromezer új villanylámpát szerelnek föl Bécs uccáin.** Bécsből jelentik: Szerdán Bécs 53 uccájában körülbelül 17.000 új elektromos lámpát helyeztek üzembe. Újév napján este a Rathaus ünnepélyesen kivilágították, a mire 4000 darab 60—3000 gyertyafényű izzólámpát használnak fel.

— **A bácskai magyar katonafiúk újévi üdvözlője.** A Délszerbiában szolgáló bácskai magyar katonafiúk a *Bács-megyei Napló* útján küldik újévi üdvözlőjüket hozzátartozóiknak és ismerőseiknek. A levelet a következők irták alá: *Terhes Béla, Bencze János, Ostrenko János, Novacki János, Starck József, Rudics Mihály, Czegledi Béla, Horvát Géza, Kovács Striko, Pfeifer István, Alács István, Imrics Béla, Kovács János, Bosnyák Dávid, Petrekánovics Géza, Buljovcsics Rókus, Nyemanya Aradski, Evtovics Mesto, Moravec Ferenc, Piantek Balázs, Macskovics Stanko.*

— **Lefoglalták a konstantinápolyi görögök vagyonát.** Konstantinápolyból jelentik: Az a feszültség, amely a görög önkormányzati patriárkának Konstantinápolyból való kiutasítása miatt Görögország és Törökország között támadt, most még jobban kiéleződött. A konstantinápolyi kormányzó ugyanis, a török kormány utasítására, valamennyi Konstantinápolyban lakó görög alattvalónak összes ingatlan és ingatlantulajdonát lefoglalta, represszáliaként azért, mert görög területen török alattvalók tulajdonát kisajátították. A konstantinápolyi görög követ ez ellen tiltakozást jelentett be.

— **Betörések a kanálison keresztül.** Bécsből jelentik: Az utolsó hetekben több betörés történt az osztrák főváros legelőkelőbb üzleteibe. A rendőri nyomozás most megállapította, hogy ezeket a betöréseket a kanálison keresztül követték el. A betörők éj idején valamelyik elhagyott utcában bemásztak a csatornába és a hálózaton keresztül eljutottak a kifosztandó üzletbe, ahol átörték a falat. A bécsi rendőrigazgatóság elhatározta, hogy a jövőben megfigyelés alá fogja venni a kanálisokat és kutyákkal rendelkező őrzőket küld majd a földalatti betörők elrémítésére.

— **Új engedélyezték a bécsi Rote Hilfe megalakulását.** Bécsből jelentik: „Internationale Rote Hilfe“ néven az itteni kommunisták szervezetet akartak létesíteni. A szövetségi kancellár azonban az állam biztonságára való tekintettel, a szovjetnek ezt az agitációs központját nem engedélyezte.

— **Az adorján magyarok panasza.** Starakaniza melletti Adorján község gazdái a napokban panasszal fordultak Kaniza polgármesteréhez, hogy egy rendőrtisztviselő, aki a düloutakat vizsgálta, több adorjáni gazdát minden ok nélkül 500 dinár pénzbüntetésre ítelt. A gazdák szótartották a polgármester előtt, hogy a rendőrtisztviselő brutálisan leszidta a gazdákat, akiket megfenyegetett azzal, hogy lezaratja őket. A polgármester megnyugtatta a gazdákat, hogy az önkénykedő rendőrtisztviselő által kirótt bírságokat nem veti ki a város Adorján község magyar lakóira és hogy *Lungulov* Radivoj új rendőrfőkapitány erélyes kézzel lehetetlenné fogja tenni, hogy a jövőben rendőrtisztviselők hasonló módon járjanak el a gazdákkal szemben.

— **A tulszigoru bécsi rendőrség.** A bécsi lapok már régebbi idő óta támadják a rendőrség erkölcsrendészeti osztályát, amely kíméletlen és tapintatlan eljárásával már igen sokszor okozott tragédiákat. Most a rendőrség tapintatlansága miatt egy lány megőrült, két férfi pedig eltűnt. Egy *Püzinger*-né nevű asszony, akinek férje tisztességes bankhivatalnok, a szomszédasszonyának, *Adamovits* Schmiéd Irénnek a tanácsára egy fiatal párnak rendelkezésére bocsátotta a lakását. A rendőrség *Püzinger*-és *Adamovits*-néket letartóztatta. Az asszonyok férjei kétségbeesésükben eltűntek, valószínűleg öngyilkosságot követtek el. — A másik esetben letartóztattak egy nevelőnőt, aki azért nem tudott megesküdni a vőlegényével, mert nem kaptak lakást. A lányt egy éjszákára fogdába csukták, emiatt elvesztette állását. A lány kétségbeesésében megőrült s most a *Wagner-Janreg* klinikán ápolják, de lelki egyensúlyát aligha nyeri vissza.

— **Egy amerikai város tűzveszedeleme.** Londonból jelentik: Amerikában *Corinth* (Mississippi) városát tűz pusztította el. A város egész üzleti negyede leégett. Többek között leégett a postahivatal, a színházak és a bank épülete. A kárt 1,500.000 dollárra becsülik.

— **Cigarettafűtött, mialatt ötven vasúti teherkocsi átment a lábán.** Az angolországi *Crofton*-ban leest a minap egy tehervonatról két vasúti munkás. A kerekek alá kerültek és az egész vonat átment rajtuk. Az egyiknek, *George Saxton*-nak mind a két lábát levágták a kerekek, a másiknak, *Martin Grierson*-nak pedig a jobb lábán mentek át. *Saxton* azonnal elvesztette az eszméletét, *Grierson* azonban annyira megőrizte lélekjelenlétét, hogy a cigaretta sem esett ki a szájából, mialatt az ötven vasúti kocsi átment a lábán és tovább szivta a cigarettafüvet akkor is, amikor autómobilon a kórházba szállították. A kórházban már nem lehetett segíteni rajtuk; mind a ketten meghaltak a nagy vérvesztés következtében.

— **Lopások a sentai gimnáziumban.** Sentáról jelentik: A sentai rendőrség szerdán letartóztatott egy adai kiskorú gyereket, aki a sentai gimnázium diákruhájából több kabátot, kalapot és kesztyűt lopott. A tolvajt átadják a fiatalok bíróságának.

— **Nagy műsoros est a Katolikus Legényegyletben.** A szuboticiai Kath. Legényegylet színpadán január hatodikán este *Szabó Márton* rendezésében a legkiválóbb szuboticiai műkedvelők nagy műsoros estélyt tartanak. Szereplők: *Reiter Ilonka, Pukecz Ella, Farkas Teri, Harangozó Gina, Weisz Irénke, Prokovicz Bözsi, Kocsmár Lujza, Kocz Dani, Kladek Károly, Szabó Marci, Weisz Bubus, Kocsmár Ferenc.* Az estélyen *Farkas Frigyes* konferál.

— **Bűnvádi eljárást indítanak a szlovenszkói püspökök pástorleveleinek kihirdetési ellen.** Prágából jelentik: A szlovenszkói püspökök pástorleveleinek ügyében a kormány mindazok ellen a papok ellen, akik a pástorlevelet a szószékről kihirdették, megindítja a bűnvádi eljárást.

B. U. É. K.

Négy kis betű.

Alig-alig rólnyi . . .

Ezzel fognak

Mama szivendőlnyi.

Szivendőlnyi

S egyben zsebenyuzni.

Adósságban

Ettől fogok uszni.

Ezzel fognak

Mama dühbe hozni.

Hej, mindenkit

Le kell majd dolgozni.

Szeneslegény.

Arva szeneslegény.

Ne gratulálj.

Mert megverlek, meg én.

A gázsimból

Nem telik buékra.

Ezért ütöm

Majd a vicim kékra.

Kéményseprőm!

Te hagyj békén főleg.

Mert ha zaklatsz.

Szibillentyün lölek.

Béuékát

Ne kívánj merészen.

Mert leszurlok

Fü- és ószereszem.

Uccaseprők.

Hogyha fölkerestek

Vérboszumnak

Áldozatul estek.

Suszter, sneider.

Hulla lesz e három.

Mészárosom

Szintén lemészárlom.

Azokat is.

Kik lapom kihorádék

Tulszárnyalom

A Haarmann rikordádt.

Holnap aztán

Majd kerekét oldok . .

Csak így lehet

Az újémem boldog.

Skiz

— **A mexikói kormány megengette a japán bevándorlást.** A mexikói kormány rendeletet bocsátott ki, amely szerint a japán bevándorlás elé nem gördít akadályt.

— **Eljegyzés.** *Rockenstein* Iby (Szubotica) eljegyezte *Hütter* Imre (Szubotica). (Mindenkülön értesítés helyett.)

— **Öngyilkosság a szuboticiai rendőrség fogdájában.** A szuboticiai rendőrség egy becskeréki cég följelentésére őrizetbe vette *Ungár Sándor* ügynököt, sikkasztás gyanúja miatt. *Ungár* a rendőrségen fölívagta az ereit. Súlyos sérülésekkel beszállították a kórházba.

— **Nem lesznek új választások Csehszlovákiában.** Prágából jelentik: A *Prager Presse* megcáfolja azt a hírt, hogy a kormány új választások kiírását tervezi. A lap szerint belátható időn belül egyáltalán nem gondolnak sem új választásokra, sem a *Svehla*-kormány kicserélésére.

Vevőimnek, ismerőseimnek és ióbarátjainknak boldog új évet kívánok. *Steinfeld* József.

Segítsen feleségének — takarékoskodni! Önnek is tanulni és gyakorolnia kellett magát, míg megtanulta, hogy kell az üzletében helyesen gazdálkodni, amellyel egész sereg szerédeszközt használ még ma is. Amint önnek az üzletben, éppen ugy feleségének is szüksége van a háztartásban oly szerédeszközökre, amelyek lehetővé teszik neki, hogy csekély kiadással minél többet nyújtson. Egy praktikus, házilasszonyoknak való folvóirat megszabadítja feleségét száz és száz gondtól, tanácssal szolgál mindennemű háztartási és ruházati kérdésben és egy hónap alatt többet lehet megtakarítani, mint amennyibe egy ilyen lap egy egész évre kerül. Kérje tehát még ma *Nemzetközi Hírlapiroda* (Zagrebe, Samostanska 1—2, telefon 26—58) utól és praktikus, katalógusát, nem kerül semmibe és okvetlenül érdekelni fogja őnt.

— **A szentai választóhelyek.** Szentáról jelentik: A választásokat intéző állami bizottság jóváhagyásával a következő választási helyeket jelölték ki Szentán: Első választóhely a központi iskola, választási elnök *Maximovics* Dusán igazságügyi miniszteri titkár. Második választási hely az Eugen szálló, választási elnök *Mrkobrad György* sentai gimnáziumi igazgató. Harmadik választási hely a tiszpartti szerb iskola, választási elnök dr. *Pezarszki Bránko* sentai ügyvéd.

— **A Hakoah mulatsága.** A Hakoah zsidó ifjúsági egyesület január 1-én délután negyed négy órai kezdettel a Bárány-szállóban tanca- és tea-uzsonnával egybekötött műsoros délutánt rendez a tagok és hozzátartozók részére.

— **Fölmentett sentai tanfelügyelő.** Szentáról jelentik: A közoktatásügyi miniszter fölmentette állásától *Prehájzski Péter* tanfelügyelőt. Az új tanfelügyelő kinevezéséig *Tömics János* igazgató intézi a tanfelügyelés ügyeit.

— **Ellenzés.** Nicka Jolán urleányt Érpszka-Crnjáról december 28-án elvezette Németh Jenő mérnök, Timisoara.

Dávid Aranka (Torontáltorda) és *Schwarz Béla* jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Kiutasítás barátságából.** *Bankovics* Vojiszláv, Bácsmonostor község új jegyzője, a Bácsmegyei Napló december 20-iki számában megjelent tudósítással kapcsolatban védelmébe veszi *Jevgrafov* Georgije orosz menekült aljegyzőt. Annak megállapítását kéri, hogy *Jevgrafov* lelkiismeretes és kifogástalan hivatalnok.

— **Új plébános Karavukovón.** A bácskai apostoli adminisztrátor *Reible* Rókus apatini káplánt karavukovói plébánossá nevezte ki. Az újonnan kinevezett plébános a bácskai egyházmegye egyik igen képzett és legérdemesebb tagja.

— **B. u. é. k-t kívánunk a legyencek.** Szuboticiai keltezéssel, irodai fogalmazó-papírosból készült borítékban a következő levelet kaptuk: »Már régen készülnék önhez. De mindhiába még ezidáig nem tudunk önök a közelébe jutni most végre előretolakodtunk a háttérből. Hogy ezt a kis cikket átadjuk önök, hogy az igazat megvaljék úgy élünk mi mint a madár — kalitkában. Csak hogy mi nem kendermagal élünk mint azok a madarak melyeket a kalitkába zárnak hanem napról-napra. Komisz komisz és újra komisz. Szervuszok testvérek adja ki a szabadban lévő ismerősöknek az üdvözlőnköt továbbá kívánunk boldog új évet. Most maradjunk teljes tisztelettel Az összes zsebmeccző Gyilkos Tolvaj rabló Fráter. N. N. H. Készséggel helyt adunk ennek a nyilván fohász-tródiában készült újévi üdvözlőnk és noha a levélrók efféléjűek helyreget ragasztani soralkra, mi is boldog új évet kívánunk az összes zsebmeccző Gyilkos Tolvaj rabló Frátereknek. Legyen a következő esztendő jobb, mint a komisz, komisz és újra komisz elmúlt...»

Roth Olga kozmetikai intézetében. Kr. Aleksandrova utca 4. szám alatt, a *Rossila* Fonciéra palotájában, félemlen, modern szépségápolás, arcbőrhámlesztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szepők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő- és szepőkénőcsök stb.

— **A zsidó iparosokat megvizsgáztatják Lengyelországban.** Varsóból jelentik: A lengyel kormány törvényjavaslatot dolgozott ki, amelynek értelmében minden zsidó iparosnak vizsgát kell tennie, hogy iparigát folytathassa, egy olyan bizottság előtt, melynek csupa más nemzetiségbeli tagja van. Lengyelország iparüzőinek körülbelül fele zsidó és így a törvényjavaslatnak ez a szakasza nagy izgalmat keltett a lengyel zsidók körében, akik azt hiszik, hogy ennek a rendelkezésnek az a titkos célja, hogy megfosssa őket eddigi foglalkozásuktól.

A „Baranyai Menekültek” szuboticiai szervezete január 4-én, vasárnap, délelőtt 9 órakor tartja tisztújító közgyűlését a „Mozdony”-vendéglő külön termében.

— **Hébernyelvű uccatáblák lesznek Munkácson.** Prágából jelentik: Cionista javaslatra Munkács város vezetősége elhatározta, hogy az uccákon hébernyelvű uccatáblákat fog alkalmazni.

Csakis »Kefico« nemes illóricel a lezlobbak.

A *Jevreiska Centralna Banka* ezúton hozza a nagyközönség tudomására, hogy 1925 január hó 1-én új hetibetétciklust nyit négy éves időtartamra. Felhasználóknak tartjuk, hogy bővebben rámutassunk ezeknek a hetibetéteseknek rendkívüli előnyeire. ezúttal mindössze annak a közlésére szorítokozunk, hogy a hetibetétesekkel alig érezhető módon nemcsak kamatozás nélkül érült, hanem szűkség esetén az intézettől bármikor kölcsönt is kaphat.

Csovich Iona és *Mácskovics Angéla* festőnők január 15-től művészeti rajz- és festőiskolát nyitnak a Prokesh-palotában. Aleksandrova utca 15. Jelentkezés naponként 11—12 óráig.

Szivhajnál és érelmeszesedésnél a *Ferenc József* keserűvíz erőlködés nélkül való könnyű székletet biztosít.

KÖZGAZDASÁG

A szeszkartell 35 százalékkal megdrágította a denaturált szeszt. Kereskedők és fogyasztók körében kinos megütközést kelt, hogy a szeszkartell a denaturált szesz árát 35%-kal felemelte. Az áremelésnek annál kevésbé van jogosultsága, mert a tengeri ára ezidén lényegesen alacsonyabb, mint tavaly. Az érdekeltek lépéseket készülnék tenni a szeszkartell árdragítása ellen.

A becskerék-budapesti telefonforgalom szabályozása. Becskerekről jelentik: Január 1-én megindul Becskerek és Budapest közötti telefonforgalom is. A postafőnökség rendeletet adott ki, amely szerint Becskerek és Budapest között naponként 9:30 órától 10 óráig, 13 órától 13:30 óráig és 17 órától 17:30 óráig lehet beszélgetni. Egyszeri beszélgetés díja 45 dinár, hívási díj 30 dinár.

KINTORNA

Szilveszteri mulatságra készül egy szuboticiai nagykereskedő családja. Este kilenckor a szobalány benyit a nagyságos asszonyhoz:

— A nagyságos ur már nagyon türelmetlen és azt kérdezteti, hogy mikor tetszik készen lenni.

Onagysága dühösen tovább puderezi magát.

— Mit zavarnak folyton: — jelenti ki — már egy órával ezelőtt mondtam, hogy öt perc alatt kész leszek...

Egy becskeréki orvos elhatározta, hogy újévre meglepi magát egy új horontrágerrel. Bement az első férfi divatárú-üzletbe és jöminőségű nadrágtartót kért.

— Tessék, — mondta a segéd és elébe tett egyet — ez a legjobb, valódi impregnált acélbőr, direkt undorítóan jöminőségű, ez a nadrágtartó egy egész életen át ki fog tartani uraságodnál.

— Rendben van, — felelte a doktor — csomagolja be.

— Igenis, — hajlongott a segéd szolgálatkészen — szolgálhatok esetleg belőle mindjárt két darabbal?

Történelmemórán.

A tanár megkérdi a Mörickától:

— Ki mondta azt, hogy „az aranjucci szép napoknak vége”?

Möricka: *A papám, amikor a mama visszatért Bledből.*

SPORT

Január 19-ikére halasztották a Sand birkózóversenyét

A SAND, mint megirtuk, január 6-ára írta ki országos birkózóversenyét, amelyre meghívta Zagreb, Beograd, Ljubljana, Novisad, Sombor, Senta és Becskerék birkózóit. A versenyt, mint most értesülünk, az egyesület kénytelen volt elhalasztani, mert a zagrebi birkózószövetséghez későn küldte be jóváhagyás végett a meeting feltételeit. A kitűzött, végleges dátum: január 19, amikor is a versenyt a szokásos feltételek mellett Subotica város 1925 évi bajnokságáért, valószínűleg a Katolikus Legényegylet helyiségében rendezi meg a SAND, amely az erre a napra tervezett junior versenyt viszont március hónapra halasztotta el.

A nagyszabású birkózóverseny külön érdekessége lesz *Kincses* (SAND) és *Grbics* (Amateur) olimpiakon találkozása a kisközépsúlyban. Mindkét birkózó szorgalmas tréninggel készül a versenyre, amelyen *Kincses*, akit *Grbics* Somborban tudvalevőleg pontozással legyőzött, szeretne revánsot venni nagyszerű ellenfelén. Izgalmas küzdelmet ígér a légsúly is, amelynek bajnokságáért *Garain* (Croacia) kívül, *Hoffmann* (J. Makkabi) és *Goldstein* (Sand) küzd meg egymással. A könnyűsúlyban a noviszádi *Belanovics* és *Wiesnecker* párharcra eldönti, hogy ebben a súlycsoportban jelenleg ki Jugoszlávia legjobb versenyzője.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1924. december 31.

Budapest deviza 1129—1135, valuta 1109—1129.

Berlin deviza 656—658, valuta 650—654.

Bécs deviza 1094—1098, valuta 1094—1100.

Prága deviza 52.75—53.25, valuta 52.50—53.

Newyork 154.50.

Zürich, dec. 31. Zárlat: Beograd 7.80, London 24.30, Páris 25.575, Prága 15.525, Budapest 0.007025, Bécs 0.007225, Szófia 375, Bukarest 257, Varsó 99.

Beograd, dec. 31. Zárlat: Páris 3.48—3.50, London 304.75—306, Newyork 64.55—66, Milánó 2.7225—2.77, Genf 12.59—12.62, Prága 195.25—196, Bécs 0.905—0.909, Budapest 0.09, Bukarest 33.50.

Noviszádi terménytőzsde, dec. 31-én. Csendes irányzat mellett mérsékelt forgalom. Buza 430 dinár, szerémi 430 dinár. Tengeri 190—195 dinár, januári 195 dinár, április-májusi 200 dinár, szerémi 200 dinár. Árpa 235 dinár.

Newyorki gabonátőzsde, dec. 31. Buza őszi vörös 196.5, Buza őszi kemény 186, Tengeri 141, Liszt sp. w. cl. 750—775. Az irányzat búzánál gyenge, tengerinél nyugodt.

Reiner Lázár és neje, valamint gyermekeik mélyen lesújtva jelentik, hogy szeretett leányuk, illetve testvérük

ELZA

hosszas szenvedés után jobbiétre szenderült.

Drága halottunkat január hó 2-án, pénteken délután 2 órakor temetjük el a Trumbičeva utcai gyászházban.

Szeretettel gondolunk mindig drága halottunkra!

Jugoszlávia nagyobb városaiban különleges sikort aratott filmek:

A NIEBELUNGOK

minden idők leghatalmasabb filmsodája

EGY DOLLÁR

Jéka — Loth film

A FIU FELE

Mikszáth-film

AKI MER AZ NYER

Harold Lloyd világatrakciója

QUO VADIS

Halhatatlan mesterműalkotás

HARC AZ ÖRÖKSÉGÉRT

Majom-film

I. N. R. I.

A világhírű passiójáték csodásan sikerült filmje

Harry Piel, Mary Pickford, Lya Mara, Harold Lloyd, Lya de Putty, Harry Liedke filmek mind megjelentek. 9989

Eladó

Topolától 5 kilométerre a becsei út mellett 26 és fél lán

prima szántóföld

a Holländer-féle birtokból.

Érdeklődők forduljanak Hagymási Ignácához Bárány szálloda, vagy Ünsegélyző Takarékpénztár B-Topola

Hönig-féle Hengergőzmalom

Havas és Forgács

Bácska-Topola

Igen tisztelt üzletfeleinek BOLDG UJÉVET KIVÁN.

JUGOSZLÁVIA NAGYOBB VÁROSAIBNN SIKER TARATOTT FILMEK:

Heiena: (Trója pusztulása).

Az arany borju: (Herceg Ferenc regénye).

Veszedelmes nyomokon: (Harry Piel).

A vérnász: (Szt. Bertalan éj.)

Álmok a bécsi Práterről: (Henny Potten).

Felhők asszonya: (Mindent felülmúló látványosság).

Vérossoszu: (Liane Htaidta órásfilm).

Cirkuszvér: (Xenia Desny attrakció).

Halál a zsarnokra! (Emil Janings film).

Keleti tragédia: (Harry Liedtke film). 9651

MOSINGERFILM NOVISAD

NASRÖTÖR SÉRURÖTÖR

MŰVÉGTAGOK, EGYENESTARTÓK speciális készítése 9758

MAYERHOF optikus, SUBOTICA

Vidéki megrendelések azonnal készülnek!

<p>BOLDOG UJ ÉVET kíván mindenkinek BÉTSCH JÓZSEF ÉS NEJE vendéglős.</p>	<p><i>Boldog új évet</i> kíván vendégeinek és jóbarátainak KLADÉK ISTVÁN Nemzeti-szálloda</p>	<p>Boldog új évet kíván ALLEIN JAKAB, a »Narod«-kávéház tulajdonosa</p>	<p>BUÉK összes vevőinek és üzletfeleinek »JOHANNA« SZIKVIZGYÁR Telefon 532. Párhuzamos-ut 225.</p>
<p>BOLDOG UJ ÉVET KIVÁN t. vevőinek, jóbarátainak és jó- ismerőseinek Thurzó Gyula</p>	<p>Boldog új évet kíván üzletfeleinek FISCHER VLADIMIR ÉS TÁRSA kötött- és szövöttáru nagy- kereskedés, Novisad</p>	<p>Boldog új évet kíván az összes vevőinek, jóbarátainak és ismerő- seinek ERGH JAKAB SÜTŐMESTER</p>	<p>BOLDOG UJ ÉVET KIVÁNOK kávéházi vendégeimnek Nemes Lajos főpincér »Avala«-kávéház, Ada</p>
<p>BOLDOG UJ ÉVET KIVÁN vevőinek és ismerőseinek Schlager Henrik bóröndös</p>	<p>BOLDOG UJ ÉVET t. vendégeinek és jóbarátainak Weitmann Péter vendéglős</p>	<p>BOLDOG UJ ÉVET KIVÁN t. vendégeinek és ismerőseinek EBERSTERK BÉLA Nemzeti-kávéház főpincére</p>	<p>Boldog új évet kívánok jó bará- táimnak és vendégeimnek BRADOS SÁNDOR PINCÉR Hotel »Beograd« Pančevo</p>
<p>Boldog új évet kíván az összes üzletfeleinek és ismerő- seinek Schossberger Adolf, Novisad</p>	<p>Boldog új évet kíván t. hirdető- és üzletfeleinek Schmolka hirdető-iroda, Novisad</p>	<p>Boldog új évet kívánok igen tisztelt vevőimnek, jóbará- táimnak, ismerőseimnek és jó- akaróimnak Horváth István »Judex« karamella cukorkakészítő Subotica, Blesakova naseoba 21.</p>	<p>BOLDOG UJ ÉVET kíván ismerőseinek és üzletfeleinek Mavro Weinmann Subotica</p>
<p>BOLDOG UJ ÉVET KIVÁN t. üzletfeleinek és jóbarátainak Braća—Aladár Lehner</p>	<p>Boldog új évet kíván t. vevőnek, jóbarátainak és □ jóismerőseinek □ ELMER MÁTYÁS URISZABÓ I. Česka ulica 21.</p>	<p>BOLDOG UJ ÉVET KIVÁN igen tisztelt vevőinek, rokonainak és jóbarátai- nak FARAGÓ BÉLA MÉSZAPOS Subotica</p>	<p>BOLDOG UJ ÉVET KIVÁN igen tisztelt vendégeinek és ismerőseinek LENGYEL VILMOS a Kereskedők Egyesületének (Lloyd) vendéglőse</p>
<p>BOLDOG UJ ÉVET KIVÁN t. megrendelőinek, jóbarátainak és jóismerőseinek SZENTI ÉS VIRÁG épület- és műasztalosok</p>	<p>A Salome-bar igen tisztelt vendégeinek, valamint ismerőseinek és barátai- nak boldog új évet kíván SZÁNTHÓ PISTA a Salome-bar főpincére</p>	<p>BUÉK t. vendégeinek és barátainak VIDRA MIHÁLY Nemzeti éttermi főpincér</p>	<p>Boldog új évet kíván az igen tisztelt vendégeinek és ismerőseinek KNOPF KÁROLY, a Lloyd főpincére</p>
<p>Boldog új évet kíván a »Beograd«-kávéház t. vendégei- nek Kálmán főpincér</p>	<p>Vendégeimnek és jóakaróimnak ezuton kívánok boldog új évet HORVÁTH LAJOS VENDÉGLŐS zenede-épület</p>	<p>Boldog új évet kívánok Mélyen tisztelt vendégeinek PETRY HENRIK Petrovac, Hotel »Kuchmeln«</p>	<p>Boldog új évet kíván tisztelettel vevőinek, jóbarátainak és rokonainak DUDÁS JÓZSEF HENTES Subotica</p>
<p>Vendégeinek és jóbarátai- nak boldog új évet kíván VUKOVIĆ ANTAL FODRÁSZ</p>	<p>Mélyen tisztelt vendégeimnek bol- dog új évet kívánok TÁBORI JÓZSEF, a Városi-kávéház bérloje</p>	<p>Egyben kérem továbbra is b. pártfogásukat s tekintettel arra, hogy a vendégszobák árait leszáll- ítottam, kérem a n. t. utazó urak szíves látogatását. Jó italok, izletes konyha</p>	<p>BOLDOG UJ ÉVET KIVÁN ismerőseinek és jóbarátainak BENYHE NÁNDOR, volt kezytiis és kötszerész, aki Szobradó, Dél-Amerika, Brazillába költözött</p>
<p><i>Boldog új évet kíván üz- letfeleinek és jóbarátainak</i> MÁRKUS SIMON ÉS LIPÓT</p>	<p>Vevőinek, jóbarátainak és üzlet- feleinek boldog új évet kíván DRENKOVIĆ JÁNOS tűszer- és csemegekereskedő</p>	<p>Boldog új évet kíván tisztelt üzletfeleinek és ismerő- seinek ROSENTHAL ZOLTÁN rövidárunagykereskedő</p>	
<p>BOLDOG UJ ÉVET KIVÁN t. megrendelőinek, jóbarátainak és jóismerőseinek Mirović Konstantin cipész Bárányköz 18.</p>	<p>Megrendelőinek és vevői- nek boldog új évet kíván RÓKA CIPÉSZ, SUBOTICA</p>		

NYILTTÉR.

„DAMA“

FEHÉRNEMÜSZALON

Tolstojeva (Ódor) ul. 21

Jutányos áron készít:
női- és gyermek-
fehérneműt, hozott
és saját anyagból,
azonkívül
pyjamákat, ágygar-
niturákat, stórokat
stb. a legszebb kézi-
munkával. 9007

A nagyérdemű közönség szíves tudomására
adom, hogy 1925. évi január hó 5-től kezdődőleg
6 heti időtartamra

szabászati-tanfolyamot

rendezek, az eddigiektől eltérőleg, nem csupán
rajzban, hanem tényleges anyagszabászatban —
áruismeret és kalkulációval együtt, a legújabb
külföldi szabászsystem szerint.

Jelentkezés 1925. évi január 5-ig.

Szíves megkeresések

A. LICHT nődivat szalonban
B. Rudičeva ul. 4.

10101

Győződjék meg saját érdekében, hogy
Hitri női divatszalonjában
a legjobb, legolcsóbb
és legújabb párisi dí-
vat után készülnek:
köpeny, kosztüm, ruhák
stb. Tisztviselelőknök 25 százalékos áran-
gedmény. Paja Dobanovackog ulica 4. szám
227. Nemzeti szállodával szemben.

30.000 dinár sedélydíjjal új halotti tár-
sulat van alakulóban. Ezen egyesület min-
den elhalt alapító tagja után a fenti össze-
get fizeti. Tagjai lehetnek az SHS. állam-
polgárok nem, vallás és nemzetiség kü-
lömbőség nélkül. Tagdíj: 30, beiratásdíj:
30 dinár, mely utóbbi a jelentkezéskor előre
lefizetendő. Alapítótag jelentkezéseket elfo-
gad Szegedinszki Nesztor, munkásbiztosító
pénztár (4. ablak) Pašićeva ulica.

10193

Szervező-bizottság

Mélyen tisztelt ügyfeleinket ezuton értesítjük,
hogy

VELIKA-KIKINDÁN

a Centralna Štedionica R. T.-nál Felsőbánát
részére

FŐÜGYNÖKSÉGET

létesítettünk és kérjük a m. t. ügyfeleinket, hogy
a fenti főügynökségünket is ugyanabban a biza-
lomban részesítsék, mellyel intézetünket eddig is
kitüntetni szívesek voltak.

Főügynökségünk mindennemű tűz-, élet-, jég-, hal-
veszt-, betörés-, géptörés-, szavatossági-, üzem zúszta-
lési- és transzportbiztosítási ügyekben szívesen szol-
gát felvilágosítással.

Kiváló tisztelettel!
a „DUNAV“ Biztosító R. T.
Bánati Fiókja
Veliki-Bečkerak

10146

Nyilatkozat

Utolso szó.

„Hírnap“ 1925. január 1. számában megjelent nyilat-
kozatra a válaszom a következő:

Hazugság, hogy én Pristernek 5000 dinárt ajánlottam
fel, ellenben igaz, hogy Prister retaxálását jogtalanak
minősítette a Közegészségügyi Miniszterium és a „tulszá-
mitásért“ levont összeget a Munkásbiztosító Pénztár köte-
les nekem visszafizetni.

December 28-án egyik subotikai gyógyszerésznél meg-
tartott házkutatás beigazolta, hogy a „Subotikai gyógy-
szerészek“ neve alatt cikkező gyógyszerész azonos azon
gyógyszerésszel, ki ellen receptcsalásért bünvádi eljárás
van folyamatban a subotikai törvényeséknél. Erkölcsi
okokból tehát mellözöm a hírlapi vitatkozást.

Akinek vaj van a fején, az ne sétáljon a napon!
Subotica, 1925. január 1.

Gálffy György
gyógyszerész

10212

Hirdetmény.

A bajmoki zsidó hitközség templomának kifes-
tésére pályázatot hirdet. A pályázók felhivatnak,
hogy ajánlataikat mintákkal együtt 1925. évi janu-
ár hó 11-ig személyesen nyujtsák be.

Bajmok, 1924. december 31.

10211

Robicsek Ferenc
hitközségi elnök.

Az

„Első Vojvodinai Temetkezési Egyesület“

a miniszterium által jóváhagyott alapszabályaival
működését 1925. év január 1-én kezdi meg.

Felkérjük a tagjainkat, hogy az előre fizet-
endő 2 haláleset díját 1925. év január hó 5-ig az
egyesület pénztárosánál Zomborčević István urnál
(rófőskereskedő Ferencrendiek tere annál is inkább
megfizetni szíveskedjenek mert, különben egyesü-
leti tagoknak nem tekinthetők

10086

Elnökség.

AUKCIÓ!
 Antik tárgyak olcsó újévi vására csak 14 napig!
 Arany-, ezüstpénzek. Eredeti török, perzsa, spanyol, stb. felmezek, ruhák, selymek, takarók, színpadi felszerelések. Antik butorok, szobrok, fadaragványok, képek, órák, könyvek, pipák, stb. Antik porcellán, majolika, fayence-ok, szervizek. Templomi felszerelések, kellékek, képek szobrok.
 Január 2-től d. u. 2-5-ig vételkötelezettség nélkül megtekinthetők a Ferrum gyárban, Mújszászi put.

JAJ BE KELLEMES!
 Képzelték bárki, aki a palackalakú Elsa-szappant egyszerű megpróbálja. A Feller-féle Elsa-szappanok az életmes aszony igazi szépségzampánai és az okos és megeondolt főleg egészségi szappanai. A használatban re-ekvívül gazdaságos, tehát olcsó is! Kapható 5 minőségben (ilhom), gicere, borax, nátrány és berervá-szappan). Próbára 5 darab 52 dinár a pénz előzetes beküldése ellenében, 62 dinár utánvétellel.
FELLER JENŐ gyógyszerész, STUBICA-DONJA
 Központ 185 (Hivatalos). 9196

Bélipar R. T. Subotica
 Hurok, hangszerek és alkatrészek gyára
nagy újévi vásárt rendez
 mindenféle hegedű, cselló, nagybőgő, mandolin, tamburica
hurokból
 vajamint a legfinomabb minőségű hegedűk, mandolinok és Lubich-harmonikákból és azoknak alkatrészeiből.
Eladunk és veszünk mindenfajta marhabelet

CUKOR
 חמץ של סוכר
 A velikibečkereki cukorgyár a zsidó husvéti ünnepekre Dr. Niedermann Mór velikibečkereki főrabbi ur felügyelete alatt חמץ של סוכר cukrot állított elő. A „hechserrel“ ellátott cukor nagyban megrendelhető a cukorgyár igazgatóságánál.

Dr. Ivanovits Iván novibecsei uradalmában
eladó
 6 darab magyar fajta két éves tenyészbika
 30 darab mezőhegyesi mangulica, egy éves kan

Bélyeggyűjtők!
 Lépjének be az **Admiral körküldeménybe**
 hol a legujabb bélyeggyűjteményeket a legolcsóbban beszerezhetik. Évi tagdíj csak 10 D.n. S. FEKETE & Co bélyegkereskedése Jimbolea, (Románia).

LEGUJABB ES LEGMODERNEBB

 hintókat gyönyörű kivitelben csak a **NOVISADI ERDELYIÁN**
 készített és árult. Autóhoz új rugókat és keszes vas- és bádor munkát és újat, valamint új ka oszra lákat vállalat legujabb fazonban. Ószes hegesztéseket pedig a legolcsóbban vállalat. Lakás: Novisad, Temerini u. 41. Műhely: Jov. Aranja 5

Romániai saját termelésű
bükkhasáb tűzifát, bükkhasítványt és fenyőrudat
 ajánl azonnali szállításra:
Import Faértékesítő
 Deutsch Ferenc, Velika-Kikinda
 Korniss Zsigmond és Márton aradi fatermelők bizománya
 Telefonszám 12 10107

Baromfi kivitel Németországba
 Az „Agrumaria“ Landesprodukten-Importgesellschaft BERLIN C. Neue Friedrichstrasse 38/40.
 Amely a berlini központi nagyvásárcsarnokban saját árusítóhelyekkel rendelkezik, saját raktár- és hűtőházzal bir, átveszi vágott baromfi bizományi eladását.
 Az árú Suboticától Berlinig 4 napig van uton. Költség- és bizományi jutalék elenyésző, eladási ár rendkívül előnyös. — Jugoszláv és német bankreferenciák és bankgaranciák rendelkezésre állanak. — Naponta hivatalos tudósítások. — Legelőzékenyebb kiszolgálás.
 Érdeklődések azonnal elintéztetnek 10014

BUTOROK
 háló, ebédlő, leányzó, teljes lakásberendezések mélyen leszállított áron
 Megrendelést pontosan készítik, saját vagy adott rajz után. Minden stílusban, legmodernebb kivitelben. Jótállással!
Éder Kálmán mű- és butor-asztalos
 MŰHELY és BUTORRAKTÁR:
 Vilsovaova ul. 40. (volt képezdével szemben)

Ügynökségi és bizományi irodámban eladásra vannak előjegyezve 10-től 300 holdig terjedő **földbirtokok**
 Bácskában, Szerémben, Bánátban, több kisebb-nagyobb **ház, malom, gyár**
 továbbá Szlovéniában 10106
400 holdas erdő
 Közelebbi felvilágosítás Tauber Lipót ügynökségi és bizományi irodájában Novivrbas, Kralja Petra ul. 403.

LEOPOLD FÜRST SUBOTICA
 TELEFON 3-74.
 a Vojvodina legnagyobb cipőszekellékek engros-üzlete **BAKTÁB; Nádoradvár. IRODA: VI, Sienkaviceva ul. 11'**
AJÁNLJA SORTIROZOTT RAKTÁRÁT
 és pedig mindenfajta cipőfűző, ringli, kapocs, fonál, amerikai faszeg, román Holzspan, svájci kneip, francia Lion-krem. Csincsák- és Fischer-féle szerszámok, sámfák, összes appreturák stb. stb. cikkekben. Gyors és lelkiismeretes kiszolgálás. — Szolid árak. B. U. É. K. 10147

Cipészek és csizmadiák figyelmébe!
KAPTAFÁKAT SÁMFÁKAT
 a legmodernebb kivitelben készit **CSÁNYI JÓZSEF SOMBOR**
 Strossmayerova utca 2.
 Nagyobb rendelésnél árengedmény. Tanoncot felveszek. Ortoped munkák vállaltak!

Egy 5 HP kocsira felszerelt kifogástalan és üzemképes állapotban levő **BENZINMOTOR**
 olcsón eladó.
 Ugyanott egy kisebbszerű buzakoptatógép (Schälmaschine) megvételre kerestetik.
 Prvi Staparski Mlin na Valjke, Stapar. 10110

Kőso és darált kőso
 vagon- és kisebb tételekben kapható. Gyors és pontos kiszolgálás.
 Gausz János sómalma, Novisad
 Futoški put 66. Telefon 534. 9890

LONÁRT LAJOS
 vízvezetési, csatornázási és villanyfelszerelési vállalata
 Műhely és mintaraktár SUBOTICA Strossmayerova ul. 20 (Huspiac)
 ELVALLAL; ugy helyben, mint vidéken vízvezetési, csatornázási, villanyvilágítási, modern fürdőszobák, gőz- és melegvízellátásra való berendezést.
 KÜLÖNFÉLE gépek és nyomdal gépek szakszerű javítóműhelye. VÁLLAL; lengérfűzőket és e szakmába vágó bármely munkát. SAJÁTKÉSZÍTÉSŐ takaréktűzhelyek aliandó raktára.
 Költségvetéssel díjtalanul szolgál.
 Tanoncok fizetéssel felvétetnek.

LICHT-SZALON, SOMBOR
 KÉSZIT és ELAD MINDENNEMŰ FÉRFI és NŐI KALAPOKAT. NAGY RAKTÁR MASAMÓD KELLÉKEKBEN, ugmint VIRÁG, TOLL, SZALLAG stb. Legujabb spatre-formák. Postai szétküldés

Boldog újévet kíván vevőinek és ismerőseinek

Horváth István
szénakereskedő

Sántha szanatóriummal szemben

10120

Dollárokat takarít meg, ha szükségleteit

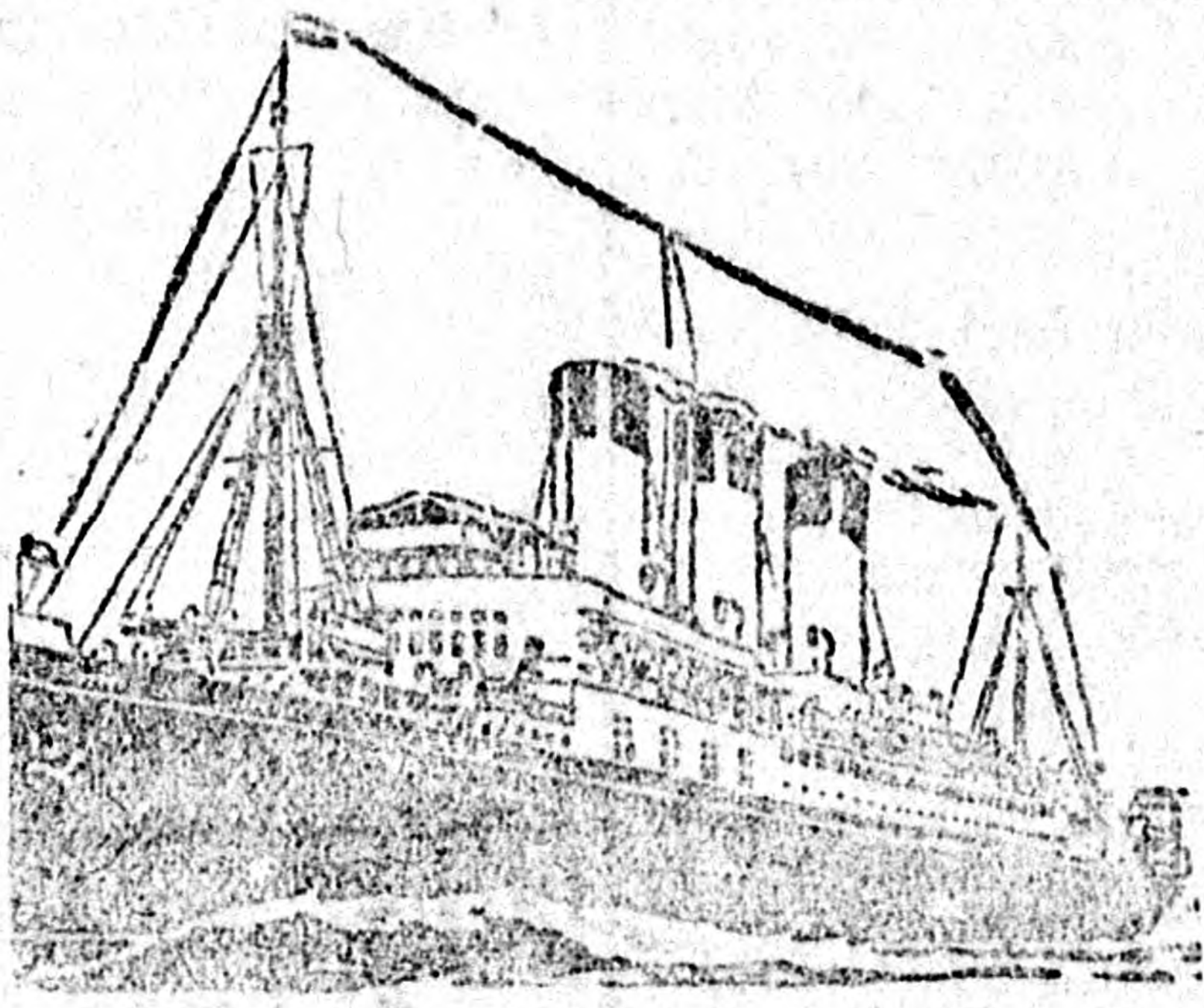
KURTES MILOS

fűszer és csemege üzletében szerzi be

SUBOTICA

Főpostával szemben. Telefon 4-83.

9873

HAMBURG-DÉLAMERIKAI GŐZHAJÓZÁSI TÁRSASÁG

A legnagyobb, leggyorsabb és legszebb hajók, I., II. és III. osztályú fizető, valamint ingyenturisták részére. A transportok indulnak minden 9-ik napon, Argentiniába, Braziliába és Uruguayba. Felvilágosítás ingyen, magyarul, németül és szerbül.

Veliki Bečkerek, Aleksandrova ul. 27
Beograd, Balkanska ul. 49
Zagreb, Šencina ul. 30

1731

GRITZNER-NAUMANN-KAYSER-VESTA-

VARRÓGÉPEK

NAGYBAN ÉS KICSINYBEN

EM. FISCHER, ZAGREB

JURIŠIĆEVA UL. 6 ÉS SUDNIČKA UL. 3

VARRÓGÉPALKATRÉSZEK ÉS KELLÉKEK
LEGOLCSÓBB GIYARI ÁRON

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT

Dr. SZEGŐ K. SZANATÓRIUMA

fejnöttek és gyermekek számára

ABBAZIA (Italia)

Hízó, edző, diétikus kurák. Szívbeteg, érelmeszesedés angiosclerosis, női és idegbeteg gyógyítására elsőrangú gyógyintézet.

7 éven felüli gyermekek kísérelés nélkül is felvétetnek.

APRÓHIRDETÉSEK

HÁZASSÁG

Nőül venne két 25-28 éves, intelligens fiatalember egy nagyobb technikai vállalat felépítéséhez szükséges hozománnyal rendelkező két leányt vagy gyermektelen fiatal asszonyt. Boldogságot kereső, komoly, korrekt, fiatal emberek csakis komoly ajánlatokat kérnek. »Boldog élet« jellegre a kiadóba. Diszkrétio biztosítva. 10198

Intelligens leány házasság céljából megismerkedne intelligens kereskedővel vagy hozzá hasonló pozíciójú úriemberrel. »Hozomány« jellegre leveleket kérek a kiadóba. Kalandorek kimélieknek. 10132

Modern berendezésű könyvnyomda

nagyobb bánáti városban, tulajdon épületében, egészen új, élénk üzletforgalommal, a vállalat kibővítése céljából

tőkepénzes társat keres Esetleges eladás nincs kizárva. Cím a kiadóban 10207

LEVELEZÉS

Intelligens, teljesen önálló és független, csinos úriasszony vagy leány ismeretségi keresem Suboticián vagy a környéken. Teljes című leveleket a kiadóba kérek »Gentleman« jellegre. Minden levélre válaszolok. 10221

Döcög a vers, döcög a rim is. — Oh, az unalom mily nagy kin itt! — Hogy ne fájjon az egvedüllet. — Melvik urfi röpiit levelét — Egy szép leányhoz, de csak titokban. — Teljes című leveleket »Velencei álmom« alatt a kiadóba. — U. i. aktivisták, futuristák, dadaisták kimélieknek. 10090

Mérlegképes

könyvelő

szerb nyelvtudással napi 2-3 órai munkára felvétetik. — Ajánlatokat »Pontos« jellegre a kiadóba kérünk. 10205

FOGLALKOZÁS

Mérlegképes könyvelő, szerb, magyar, német levelező, ki az összes iradai munkákban jártas, délutáni foglalkozást keres 1925 jan. 15-ére, esetleg órás könyvelést is elvállal. Cím a kiadóban. 10096

Ügyes kiszolgálónő vagy férfi a rövidáru szakmában kerestetik. Szerbül tudók előnyben. Szakismeret feltétlen szükséges. Cím a kiadóban. 10078

18 éves izr. leány, a háztartás összes ágaiban jártas, szigorúan vallásos családnál keres alkalmazást. Cím: Günsz Abrahamné, Senta, Branka Radica ulica 15. 10220

HÁZASSÁG

Beo rádi bankigazgató egyben nagy stájer részvénytársaság vezérképvise ője, bánáti 33 éves izr. fiatalember ismeretség híján ezton keresi előkelő háziasan nevelt és megfelelő vagyonnal rendelkező hölg ismeretségi. Szülői és rokonok közvetítésére keretik. — Leveleket fényképpel Kale Comp. Beograd, Prizrendska 4. lérek. 10160

Fűszerszakmában jártas, elsőrangú detaillista segéd és egy gyakornok felvétetik Sugár Manóval. 10186

Kendermag

I-a bácskai és aradvidéki **Paprika** szegedi, vegyítiszta, ólomzúrral elátott zsákokban állandóan raktáron **ACS GEZA** mag- és terménykereskedő Subotica Telefonszám 120 10124

Deutsche Erziehlerin zu zwei Kindern wird sofort gesucht. Adresse in der Lipkovic-Trafik, Novisad. 10169

Szerb és német nyelv tökéletesítése céljából keresném oly intelligens, fiatal hölgyek ismeretségi, akikkel fenti nyelveket módomban volna társalgás keretében gyakorolni, természetesen megfelelő díjazás ellenében. Cím a kiadóban. 10194

Mocást, vasalást háznál vagy házon kívül vállalk. Sudarevičeva ulica 116. 10192

Bejáró szakácsnő hosszú bizonyítvánnyal uri házhoz ajánlkozik. Sudarevičeva ulica 116. 10191

Raktárnoknőnek

szorgalmas és ügyes nő felvétetik **BÉLIPAR Részv. Társaság** Halaški put 10206

Géniakatos, ki gazdasági gépek, motorok szakkerüi iavitásában teljesen jártas, gépműhely vezetésére önállóan képes, állandó alkalmazásra kerestetik. Cím a kiadóban. 10199

Rövidáruangrúizlet keres következő, csakis megbízható alkalmazottakat: **Helyi üzemők**, jól bevezetve, szakismerettel, aki esetleg az üzletben is segítkezne.

Jobb segéd, ki a szakmát tökéletesen érti, esetleg helyi piacon vevők látogatására is alkalmas. **Irodista**, szerb, német és magyar nyelvismerettel, ki könyvelésben, levelezésben jól gyakorolt. **Külföldi felvétetnek**. — Cím a kiadóban. 10202

LIKÖR-ESSENCIÁK

nagy választékban kaphatók **PINER FERENC** gyógyszerárada a A nagytemplom mellett 5031

Házmester, középkorban, gyermektelen, ki a szülő és korti vetemények megműveléséhez is ért, felvétetik a Szegedi-uti Keményfőgyárban a Lelechházzal szemben.

KOMLÓTERMELŐKI

A Josef Lorber & Co. Zalec (Slovenia) cég által gyártott komlószerítők és présok legtartósabbak a elismertek, mint legjobbak. — Ajánlatokkal szivesen szolgál, esetleg személyesen felkeresi **HENRIK ECKSTEIN, NOVISAD** vezérképvisező a Vojvodina részére 9913

I-a német gyártmányu, friss

LICHTPAUS-PAPIR

olcsón beszerezhető

Wilhelm S. és Fia Subotica

Nagyobb tételeknél kedvezményes ár, Viszonteladónak nagy rabatt!

10158

BOSCH mágnesszívó ke- Delejezés saját e yenáramu szűrekek javítása magateszálltságit villamosrelepen. — Teko eselés — Tartalékreszek raktáron **Schmerek Engelbert, Veliki-Beckerek** Elvečeva (Magyar) uca 24 9974

Elvállalok a legújabb divat **fűzőket** házban szerint, legszebb kivitelben és házon kívül. Ugyszintén háskötők, melltartók készítését és tisztítását: Guttay Ferencné fűző-észítő Subotica, Ostojičeva ulica 29. 9942

Eladok 518 kat. hold földet

Pančevo város közelében levő Bresztovac községben. Az egész föld első osztályu szántó föld, egy darabban, a megfelelő gazdasági épületekkel, jó ás alatokkal és jó gazdasági eszközökkel (turbussal) együtt. A föld eddig be van vetve oszi veteményrel 200 hold búzával. A birtok azonnal ávehető. Az ára és annak fizetési feltételei igen kedvező. Felvilágosítást nyujt maga a tulajdonos: 10048

MILORADOVIĆ PERA, PANČEVO

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy gyors, pontos és lelkiismeretes kiszolgálás mellett

mélyen leszállított áron

készíték platina, arany, aranyoptló és legjobb minőségű kaucsukba foglalt

fogakat

Tartós fogtömésék, fájdalommentes kezelésék. Foghuzás érzéstelenítve. Rendelés d. e. 8-5-ig

Kiváló tisztelettel 9036

Dent. Schäffer Géza

Subotica, Aleksandrova ulica 15 Nemzeti szállodával szemben.

Fűszernagykereskedés

mely 80 év óta fenáll, nagy vevőkörrel és megfelelő raktárhelyiségekkel azonnal eladó

Singer M. Fial, Senta

10002

Az új bolygó hollandi Egy félig elsüllyedt hajó bolyong az Atlanti Óceánon

Newyork, november 20.

(A Bácsmegyei Napló alkalmi levelezőjéről.) Az itteni tengerészeti hatóságok éppen úgy, mint a különféle biztosító társulatok és elsősorban a világ hajókereskedelmének ugyszólván központi szerve, a londoni Lloyd állandóan figyelemmel kíséri a tengernek azokat a veszedelmait, amelyek a félig elsüllyedt, legénységük által elhagyott, a tengeráramlatok következtében ide-oda bolyongó hajókban rejlnek. Nem is sejtene a laikus, mennyi ideig képes a tenger felszínén tartani magát olyan hajó, amelyik különben már minden látszat szerint halálra van ítélve. A legveszedelmesebbek az ilyen hajóknak azok a fajtái, amelyek éppen csak hogy kilátszanak valamennyire a vízből, mert rakományuk természete hosszú ideig nem engedti őket teljesen alámerülni.

Az ilyen hajók valósággal uszó szirtet alkotnak és veszedelmesebbek, mint az igazi sziklák, amelyeknek helyzetéről a ma már majdnem tökéletes tengeri térképek biztos adatokat nyújtanak. Hogy azonban az ilyen vándorló sziklára hol akad a tenger közepén valamely hajó, amely a legnagyobb biztonságban érzi magát, azt sohasem tudja. Az ilyen veszedelmes hajók majdnem kivétel nélkül fahajók és rakományuk is többnyire fából áll. Még abban az esetben is, ha törzskébe behatol a víz annyira, hogy a legénységnek el kell azokat hagynia, a rakomány természete hosszú ideig uszva a felszínen tartja a hajót.

Az illetékes hatóságok számításai szerint az Atlanti Óceán északi felében — azért itt, mert a Golfáramlat itt uralkodik — körülbelül husz ilyen *derelict* (elhagyott hajó) van s bolygó hollandiszerű vándorlásuk általában körülbelül egy hónapig szokott tartani.

Van azonban olyan is, amelynek ilyen karriéréje sokkal hosszabb és valósággal állandó rettegésben tartja a tengerészek világát. Ilyen kószál most valahol Portugália partjain és tart valószínűleg a Kanári-szigetek felé. Ez az ezertónás Governor Parr nevű geocelt, amely Új-sköciát 1923 szeptemberében hagyta el, vastag padlófából álló rakományával, amelynek rendeltetése Buenos-Aires volt. Október 5-én, a múlt esztendőben, heves viharok folytán a hajó olyan állapotba jutott, hogy minden pillanatban várható volt az elsüllyedése és legénysége Newfoundlandtól mintegy kétszázötven mérföldre délre *kénytelen volt hajóját elhagyni és ettől az időből kezdve a vitorlás önálló vándoréletet folytat az Atlanti Óceánon.*

Nem egy ízben figyelték meg. 1923 novemberében a Saxonia nevű postagőzös teljesen a víz felszínén uszva talált a két árbocra még állott. Decemberben az amerikai Pampas gőzös látta, amelynek az a feladata, hogy az ilyen veszedelmes hajókat ártalmatlanná tegye, (ugy az amerikai, mint az angol tengerészeti hatóságok több ilyen hajót alkalmaznak) — háromszáz mérföldnyire az előbbi ponttól keletre — és megkísérelte vontatóra venni. Minthogy azonban kevés volt a tüzelőanyag, kénytelen volt a hajót újból sorsára hagyni. 1924 februárjában a Majestic, majd júniusban az Ollen amerikai gőzös találkozott a kísérteties hajóval. Ekkor még mindig igen jó állapotban volt és egyenesen tartotta magát a vizen. 1924 júliusában azt jelezték, hogy a portugál partok tájékán van és úgy látszik, a Kanári-szigetek felé halad.

Augusztus 8-ikán a Zaria nevű postagőzös, amely Afrikával tartja fenn az összeköttetést, utjában találja és a kapitány elhatározza, hogy megszabadítja tőle a tengert. Csónakot küld az elhajóra, a legénység hatalmas mennyiségű petróleummal öntözi meg a fedélzetet és felgyújtja a hajót. A Zaria ezzel tovább folytatta útját. Augusztus 11-én egy másik postagőzös még mindig égre

találja a Governor Parrrt, de 13-ikán az Iberia már azt jelenti, hogy a tűz teljesen kihalott.

Ettől az időponttól kezdve nincsenek biztos értesülések a hajóról, de egészen határozottan feltehető, hogy még nem tűnt el teljesen a hullámok között és mint vándorló szirt még tovább veszedélyezteteti a hajózást. A rakománya miatt nem is süllyedhet el más módon, mint ha hosszú idő múlva a törzsére rakodó kagyló és tengeri fű végre is lehuzza a mélységbe. Ilyen teljesen aláüllyedt tömeget vontatni majdnem lehetetlen, ha pedig felrobbantanák a törzsét, ezzel széjjelzabádnának a súlyos padlódeszkákat, ezek pedig a kisebb hajókra most már megsokszorozódott veszedelmet je-

Régi adósok, régi hitelezők

Irtó: Baedeker

A régi jó időkről beszélgettünk (hiszen ez most a társalgás örökös témája), s egy idősebb uriember, aki nehezen találja magát bele az új gazdasági rendbe, sóhajtozva emlegette a háború előtti pénz- és hitelviszonyokat, amelyek a maiaknál sokkal kedélyesebbek voltak.

— Pompás élet volt az! — így szólt. — Jóravaló embernek nem is kellett, hogy pénz legyen a zsebében. A boltokban, ahol ismerték, »hitelbe« kapott mindent. A kereskedők, akik tudták róla, hogy kicsoda, szívesen szolgálták ki s még biztatták, hogy vásároljon bátran s mentül többet, — a fizetség nem sürgős... Ellenben most —

Olyan vonás jelent meg az arcán, mint ha valami különösen rosszszü orvosságot nyelt volna le.

— Ugy van, — hagyta helyben egy másik öregur, — ma nem szabad senkinek otthon felejtetni a tárcáját. Ismerős üzletben kiszolgálják ugyan, de nem nagy lelkesedéssel, s elvárják tőle, hogy még lehetőleg aznap »meghozza« a portéka árát, mert a megterhelés és az esztendővégig való adósmaradás: divatból kimult s a háborúval eltűnt intézmények. De hát ne tessék azt hinni, hogy a »régiszer«-rel valami egészen tökéletes paradísimi állapot szünt meg. Annak is megvoltak a maga hibái és kínvései.

— Persze, mert az adósságot végre is meg kellett egyszer fizetni, — nevette valaki.

— Oh, az adósról nézve az mindig kellemes volt! Ellenben a hitelezőre nézve annál rosszabb, mert néha nagyon is sokáig kellett a pénzére várni. Beszédes és jólelkű baci volt ez, s az állítása megerősítésére a következőket beszélte el.

Egy igen jó reppommájú fűszeres cég évekig hitelezett egy előkelő vevőjének, — »könyvre«, ahogy az réges-régen, a nagy háború előtt, divatos volt. A cég kliense a város legelőbbkelő polgárai közé tartozott, de ugyancsak »nehéz fizető« hírében állott. A kereskedőnek nem kellett a követeléséért aggódni, mert az adósa esimes és tehermentes földbirtokon gazdálkodott, de gondolhatják, mily régen tartozott a derék férfiú, ha konstátalom, hogy a könyvadóssága fölül volt négyezer koronán. Óriási összeg, ha a régi árakra gondolunk, például arra, hogy a cukor kilója akkoriban 86 fillérbe s a kávéé négy koronába került. Bizony, fiatalabbak voltak jóval mind a ketten, a boltos is, a földbirtokos is, amikor ez utóbbi »könyvre« kezdte hordatni a gyarmat- és fűszerárakat a sarokboltból. Ám a jó embernek minden az eszébe jutott ezekben a nyugodtan folydogáló esztendőben, csak az nem, hogy fizessen, s a kereskedőnek minden célzását, mely számlájának a rendezésére vonatkozott, tréfára vette. Hiába hivatkozott az a nehéz időkre, meg arra a körülményre, hogy ő csak látván és legelőbb kelteven napos hitelt élvez, meg hogy egy-némely árut csak készpénzért kap, —

intendének. Nem igen lehet másra számítani, mint arra, hogy a tenger áramlatai végre valahol partra vetik.

És ez a pont az, ahol az ilyen derelicteknek megvan a maguk relatív haszna, legalább is a tudomány szempontjából. Általuk pontosabban meg lehet határozni azoknak az áramlatoknak az irányát és gyorsaságát, amelyek a Golf-áramból kiindulva majdnem szabályos kört alkotnak az Atlanti Óceán északi részén. Ami a Governor Parrrt illeti, pontosan megállapítható, hogy ilyen áramlat ragadta magával s tíz hónap alatt körülbelül 2400 mérföldnyi utat tett meg, vagyis átlagban három mérföldet (5.5 kilométer) óránként és ebből kiszámítható az áramlatnak is az ereje.

a »biztos« adós a füle botját se mozgatta és vígan vásárolt tovább »aufschreiben«-ra. A fűszeres végre elvesztette a türelmét s azt üzenté vissza a eselődleánnyal, aki a vásárlókönyvvél állított be hozzá, hogy addig nem ad újabb árut, amíg régi tartozását, amely évről-évre pontosan ki van mutatva a könyvben, ki nem egyenlíti. A leány ijedten, kétségbeesetten szalad haza és sirva jelenti a gazdájának, amit a boltostól hallott. Ez az ur ellenben, aki nem fizetett könnyen, de okos ember hírében állott, nyugodt maradt s így szólt:

— Ne bögj! A kereskedő csak azt követeli, ami jár neki. Majd kifizetjük.

Besétált a takarékpénztárba, ahol többrendbeli betétje volt, kiszedte a szükséges összeget, amelyet személyesen vitt el a hitelezőjéhez, s ott büszkén, méltóságteljesen jelentette ki, hogy: fizet.

A kereskedő udvariasan mentegetőzött és sajnálkozva kért bocsánatot az energikus föllépésért, de kénytelen volt vele, mert a dolog már futsoká húzódt, neki is vannak sürgős fizetnivalói, stb.

— Sose cskuzálja magát, — nyugtatta meg az adósa, aki alig hallgatott rá. — Nem haragszom én a figyelmeztetésért. Joggal kívánhatja, hogy gyorsan és pontosan kapja meg a pénzt.

A jó ur meg volt győződve arról, hogy gyorsan és pontosan fizetett.

— Bizony, kedves idők voltak azok! — ismételték többen.

Az elbeszélő pedig így szólt:

— Tudok még egy esetet.

És elmondotta.

Egy jóhírű kézműáru-cégnek is tartozott egy nehéz fizető, de ez másfajta típus volt. A történet a forintos időkbe nyulik vissza, s az adósság csak mintegy háromszáz florinra rugott, de az eredete még régiebb idők kódében veszett el. A késedelmes adós már rég nem vásárolt az üzletben, évek óta fejle se nézett a boltnak, s az esztendőnkint kapott értesítéseket, amelyek szerint »könyveink áttekintése alkalmával azt találtuk, hogy Nagyságod árukért 300 forinttal van megterhelve nálunk«, stb., figyelembe se vette. Tekintélyes, köztisztelőnek örvendő férfiúról lévén szó, a cég nem kívánt peres utra lépni, és várt, várt, türelemmel várt... Egyszer az üzlet tulajdonosa kint állt a boltajtóban, amikor az adósa arra sétált. Az utóbbi megállt, — köszöntik egymást és beszédbe elegyednek. Társalgásközben a kereskedő szóba hozza a régi tartozást, amelyet »már végre rendezni kellene«.

Az adós is beösmerte, hogy az adósság nem éppen újkeletű, s hogy ideje volna már fizetni.

— Csakhogy nincsen annyi pénzem, — jegyezte meg szomorúan. — Kinék van a mai szük időkben háromszáz forintja?

— Neki persze (s valószínűleg még né-

hány jómódu embernek) volt, s a niacs-telent csak szimulálta.

— Nem baj, — felelte koncollánsan a boltos. — Nem muszáj egyszerre fizetni, elfogadok részletfizetéseket is.

Az adós kapott az ajánlaton és elégedetten felelte:

— Az bizony jó lesz. Így bizonyos idő múlva megszabadulok a terhes adósságtól anélkül, hogy deranzsziroznul kellene magam, s önök is hozzájutnak a pénzükhöz.

— Könnyen fogunk megegyezni, — mondta a kereskedő. — Mit szólna Uraságod ötvenforintos részletekhez?

— Hová gondol? Azt nem bírom! — tiltakozott ijedten a fukar uriember. — Ilyen nagy összeget egyszerre nem nélkülözhetek.

Tízforintos rátafizetést ajánlott föl s végre megegyeztek tizenötforintos törlesztésben. Le is fizette nyomban az első részletet — ennyi pénz szerencsére volt nála — s elismervényt kapott róla.

Epp a hónap elseje volt, s a cég érdeklődéssel, feszült várakozással leste, hogy mit hoz a jövő hó első napja.

Nos, ez a nap sok mindent hozott — mert nincs az a nap, amely nem hozna valamit —, csak részletfizetést nem a nehéztől. Elmult az egész hónap, és utána még egynéhány, s a »rátafizető« nem jelentkezett. Resteltek írni neki és újból figyelmeztetni, de mikor az utja egyszer megint elvitte az üzlet előtt, annak tulajdonosa tisztelettel megkérdezte tőle, hogy »mi lesz a rátákkal?«

— Hogy mi lesz? — kérdezte amaz. — Hát nem fizettem?

— No igen, egyszer. De azóta már négy hónap mult el, s így négy részlet esedékes.

— Hogy-hogy? — álmélkodott az adós.

— Hát nem abban állapodtunk meg, hogy havonként fog tizenöt forintot törleszteni? — kérdezte a boltos.

— Mi jut eszébe? — tiltakozott elszőrnyűködve amaz. — Havonként? Honnan vegyek én annyi pénzt? Én ugy gondoltam, hogy évenként.

A kereskedő kezdte a türelmét vesztetni.

— Nézze, kérem, — így szólt. — Bizonyosan mondtuk akkor, hogy havi részletekről van szó. De ha nem is hangoztattuk volna világosan, akkor is magától értetődik, hogy a kérdéses kis összeg havonta és nem évente törlesztendő. Gondolja meg, kérem, hogy ha valaki 300 forinttal tartozik s arra évenként tizenötöt fizet, akkor nem törleszt az adósságból semmit, sőt a teljes kamatot se fizeti meg.

— Ezt nem értem, — felelte az adós. És lehet, hogy valóban nem érteite.

— Majd megmagyarázom, — felelte a kézműáros. — Ha ön valakitől kölcsön vesz 300 forintot, mondjuk hat százalékra, ami igazán nagyon olcsó pénz, akkor ön a hitelezőjének fizet kamat fejében évenként 18 forintot, és azért a tartozása egész összegében fönnmarad. Igaz?

— Ugy van, — hagyta helyben az adósa.

— No látja! Ön tartozik nekem ugyan csak 300 forinttal s csak 18 forintot akar évente fizetni, tehát kevesebbet, mint amennyit az összeg kamatja kitesz, s azt akarja, hogy ez törlesztésnek számítson.

— Ez egészen más eset, — jegyezte meg a nehéz ur.

— ?

— Hát ugy, hogy én nem kaptam öntől, és ön nem adott nekem háromszáz forintot kölcsön.

— Az igaz, — felelte a kereskedő. — de adtam háromszáz forint áru kelmét.

— Oh, hol van már az a kelme? — kiáltott föl naívu amaz.

— Ez bizonyítja a legjobban, hogy a tartozás milyen régi!

A tárgyalás ez állomásánál a kereskedőt behívták a boltba s a késedelmes adós tovább sétált.

Megint multak a hónapok, és törlesztés nem történt.

Végre a cég az ügy rendezését az

ügyvédjére bízta, s ez fölszólította az adóst, hogy a kliensének járó 285 forintot három nap alatt fizesse meg, mert máskülönben kénytelen lesz ellene a törvényes lépéseket megtenni. Azon kívül felhívja, hogy a »jelen« levélért fizessen neki — az ügyvédnek — 1 frt 08 krajcárt.

Másnap a mi emberünk méltatlankodva rohan a kézműáros-boltba, felmutatja a levelet és szemrehányó hangon kérdi:

— Mért tették ezt nekem?

— Kénytelenek voltunk vele, — mondták sajnálkozva. — Ne is tessék apprehendálni. Hiszen annyi esztendőig voltunk elnézők. Gondolja meg, hogy ha minden vevőnk úgy járna el velünk szemben mint Uraságod, bátran bezárhathatnók az üzletünket, mert akkor egyenesen vesztésére dolgoznánk.

— De hiszen a követelésük biztos!

— Biztos, biztos, de ha önön áll, husz évig tart, amíg törlesztve lesz.

— Hát az idő olyan sokat határoz?

— Mondtuk már a múltkor, hogy ily rendszer mellett a pénzünk kamatjához se jutunk.

— Még se volt szép, hogy azt a levelet iratták, s most egyszerre követelik az egészet, holott részletfizetésben egyeztünk meg.

— De kegyed, tisztelt uram, a részleteket se fizette.

— Mert nem bírtam. Hogy fizessek havonta 15 forintot? Szegény ember ezt nem győzi.

— Amikor egyszerre vásárolt háromszáz forintért árut, akkor se volt gazdagabb... Mennyit óhajt hát havonként fizetni?

A derék férfi előbb öt forintot proponált, s végre tizben állapodtak meg, s ez egyezségről okmányt állítottak ki. Az üzlet tulajdonosa megkönnyebbülten sóhajtott föl:

— Rendben van.

De még nem volt egészen rendben. Az adós ur azt kívánta még, hogy az ügyvéd által fölszámított 1 frt 08 krajcárt a cég fizesse, mert hiszen »a levelet ő iratta«.

— És nem is volt rá szükség, — tette hozzá mély meggyőződéssel. — Mert hiszen anélkül is megegyeztünk.

És azután, ha nem is épp pontosan, de valahogyan, néha egy hónapot átugorva, de mindig néhány héttel később, fizetgette a tíz forintokat, de rendszeren oly gesztussal, mintha olyan adósságot fizetne, amellyel igazában nem is tartozik. Hiszen olyan szövegetekért kénytelen fizetni, amelyeket ő és a családja már rég elhordtak!

Ilyen világ volt hajdanában, és ilyen adósok meg ilyen hitelezők léteztek akkor!

*

Mire a történet egyik hallgatója megjegyezte:

— Én azt hiszem, ilyen adós elképzelhető ma is. De ilyen hitelező semmi esetre!

Amiről a gyilkos bácsi beszélt

Egykoru lap Tóth Pörge büntetésének kivégzéséről

Karácsonyi számunkban közöltük Tóth Pörge Imre szomorú élettörténetét, ezért nem hagyhatjuk el annak az érdekes riportnak a közlését sem, amely egy egykoru szabadkai lapban jelent meg Tancos András kivégzéséről.

A »Bácskai Ellenőr« január 1-én »Törvényszéki esernők« cím alatt emlíkezett meg a kivégzésről. Érdekes cikke a következőket tartalmazza:

A palicsi rablógyilkosság büntetésével vádolt ifj. Tancos András, Tóth (Pörge) Imre és Polyvas András rablógyilkosok ellen hozott legfőbb törvényszéki ítélet f. hó 29-én, hétfőn reggel fél 8 órakor hirdettetett ki.

A kir. törvényszék részéről jelen voltak: Bíró Antal törvénysz. elnök; Rekvényi Lajos és Török Zsigmond bírák; Scherer Frigyes jegyző. A kir. ügyészség részéről: Csiky József kir. ügyész. A védelem részéről: Czeiz Máté, dr. Békeffy Gyula és dr. Reizner Lajos ügyvédek.

Ifj. Tancos András, a bűn értelmi szerzője és legnagyobb mértékben végrehajtója felett a királyi kegy sugara megtörött, amennyiben a halálos ítélet helyben hagyatván, ugyanaz rajta f. hó 30-án, kedden reggel fél 8 órakor végrehajtott.

Tóth (Pörge) Imre másodrendű vádolt holtig tartó, Polyvas András harmadrendű vádolt pedig 15 évi fegyházra ítéltettek.

Ifj. Tancos András az ítélet kihirdetése alkalmával megtartotta dacos, kihívó magaviseletét; midőn az elnök tudtára adta, hogy végvigaszul egy lelkész leendő mellé rendelve, gúnyos mosollyal vetette fel ajkait, mintha mondani akarná: »No csak hadd jöjjön«. Az elnök azon felhívására pedig, hogy írja alá a jegyzőkönyvet, azt válaszolta: »Írja alá az Isten, ő nem ír alá«.

Amint a törvényszéki teremből kikerült, szokás szerint egy keze és lába megvasaltatván, a hozzá közeledő Parcsotich Endre káplánt istenkáromlással fogadta, boszútól eltorzult vonásokkal fenhangon azt kiabálta: »Távozz tőlem, Judás!« — Ezután a közönség megbotránkozása közben a fogházfelügyelő lakásán számára elkészült siralomházba vezetett.

Megdőbben az emberikebel, elfacsarodik a jobbérzésük szíve, midőn egy

ifjunál ily undorító erkölcsi súlyedést és romlottságot tapasztal.

Nagy lélektani talány ez egy 21 éves ifjunál, ki még a bitófa előtt is — a neki nyújtott feszületet visszautasítja. Ennek csakis vallástalan társadalmi romlottságunk az oka.

A vizsgálat és a végtárgyalás alkalmával kitűnt, hogy Voli Mátyás szabadkai lakos s palicsi halászmester szolgálatában állott ifj. Tancos András 1884. év április hó 6-án szolgálatát felmondás nélkül elhagyva még aznap Tóth (Pörge) Imrével szövetkezve Voli Mátyásné megölését és pénzének elvételét elhatározták és ehhez képest a mondott nap éjjelén a halászházhoz el is indultak s annak közelében levő fűzfák közt letelepedtek, másnap reggel, f. évi április 7-én azonban a tervezett merényletet azért nem hajtották végre, mert ifj. Tancos András a halászházba való bemenetele alkalmával tapasztalta, hogy Voli Mátyásné nem volt egyedül, miért is a városba visszatérvén és a délelőtti órákban a piacon találkozáván Polyvas Andrással, ezt tervükbe beavatták, ki a közreműködésre csakhamar készenek nyilatkozván, előzetes megbeszélésükhöz képest este Tóth (Pörge) Imre apja házában összejöttek, hol a véghezviendő merényletet körülményesen megbeszélték és az éjszakát együtt töltötték; azonban másnap esős idő lévén, nem fogtak a merénylet kiviteléhez, hanem este Tóth (Pörge) Imre apja házában ismét találkozáván, a dolgot újból megbeszélték, míg végre csütörtökön, vagyis f. év április 9-én reggel a halászházhoz indultak, amikor aztán Voli Mátyásné a gyilkosságot és rablást kegyetlen módon végre is hajtották és a meggyilkolt asszony birtokában talált összes készpénzét — mintegy 100 frtot — elvitték és abból különböző arányban megosztottak. A helyszínén azonban ifj. Tancos András zsinóros dolmányának gombja és pipája bűnjelként visszamaradván — mind a hárman csakhamar kézrekerültek. Befogatásuk alkalmával véres büntetüket őszintén bevallották. Ez a rövid tényállás.

A »siralomház« a fogházfelügyelő egyik szobájában rendeztetett be. A siralomház butorzata egy kis asztal, fekete lepellet behuzva, rajta a feszület,

imakönyvek s két óriási nagyságu égő gyertya, két szék és egy vaságyból állott. Midőn ifj. Tancos András a siralomházba a két fegyveres börtönőr beülte, a siri csendben az égő gyertyák és a feszület látása mély benyomást látszott gyakorolni bűnös lelkére. De csakhamar felemelte fejét s dacosan körülnézve az asztal mellé helyezett székre leült.

A mellérendelt Parcsotich Endre lelkészt magától elutasította, kijelentette, hogy ő gyónni nem fog. A lelkész azon kérelmére, hogy térjen magába és béküljön ki Istennek, azt válaszolta: »em kérek én senkitől kegyelmet«. Ezután fejét az asztalra lehajtá s a kezén s lábán levő láncszemekkel elkezdett játszani.

Az elíteltet 12 óra felé — a kir. ügyész és e sorok írója jelenlétében — meglátogatta édes anyja s egyik nőrokona. E szomorú jelenet szívfejtő volt. A szerencsétlen anyja fia nyakába borult és mindketten keservesen zokogtak; távozáskor anyja és fiu elhalmozták egymást forró, ölelő csókokkal. E drámai jelenet után az elítelt megtörle szemét s kezdett magába szállani.

Ezután nemsokára enni kért. A »Pestváros« szállodából hoztak neki finom ételeket. Az öt tál ételből álló ebédet egészen elfogyasztotta, még pedig — jóízűen. A fogházfelügyelő által adott egy pohár bort pedig mohón itta meg. Ezután egy szivarra gyújtott s elkezdett a börtönőrökkel vígan csevegni a börtönben töltött élményeiről.

A délutáni órákban a vallás vigaszáról és a gyónásról még mindig mitsem akart tudni. Öt óra felé újból enni kért, hoztak neki egy nagy tányér disznópörköltöt, azt is jóízűen elfogyasztotta, bort is kért, de csak egy pohárral adtak neki. Ekkor véletlenül megtudta, hogy korareggel akasszák fel... elkezdett gondolkodni és pihülni; a lelkész előtt odanyilatkozott, hogy hajnalkor fog meggyónni.

Este 8 óra után a vonattal megérkezett az öreg Tancos, az elítelt édes apja. A viszontlátás csak kevés percig tartott, mert az öreg Tancos azon ígérettel távozott, hogy még éjjel előtt egész családjával visszatér. Az elítelt bűnös atyja látogatását közönyösen fogadta s alig távozott el édes atyja, felhívta a börtönőröket, hogy meséljenek neki »historiát«; — aztán elkezdett velük vígan beszélni, mintha misem történe vele.

Tizenegy óra tájban megérkeztek: apja, anyja, nővére, bátyja és öccse. Amint ezeket megpillantotta — ugymond — »feltettem magamban, hogy nem sirok, de hiába, a szívnek nem lehet parancsolni« s elkezdett fájdalomosan sírni. Anyjának szívére kötötte, hogy kis öccsét jól nevelje fel; bátyját pedig intette, hogy vegyen róla példát és legyen becsületes ember. Ezután az asztalra lehajtá fejét és zokogott, siralomban felsóhajtott: »látják kigyelmeitek édes szüleim, én nem vagyok beteg, és mégis ép egészséges erőben s fiatalon meg kell halnom. E kínos jelenet után a család eltávozott s ekkor hosszú csend állott be. A mély csendben egyszer csak felkel ifj. Tancos, szivarra gyújt s elkezd viselt dolgairól a börtönőröknek beszélni; elmondja, hogy legelőször egy pipát lopott, aztán bicskát, tyukot, pulykát s végül gyilkolt. Törődelmes vallomásaiban előadja, hogy neki viszonya volt a gazdasszonyával, az adott neki pénzt, hogy kártyázhassék, a pénzt pedig rendszeren az asszony férje nyerte el. Egyszer csak azt vette észre — ugymond —, hogy őt a gazdasszonya már nem szereti, hanem nálánál sokkal »hítványabbra« vetette szemét; ekkor bosszút forrált s szó nélkül odahagyta szolgálatát. Nem sajnálta azt, hogy meggyilkolta, de az mindig furdalta a lelkiismeretét, hogy midőn már az asszony halva volt, késsel a hasába szurt... Ezután mintha egy nehéz teherrel szabadult volna meg, nagyot sóhajtva ágyára dőlt s elaludt.

Egynegyed 3-tól egészen fél 5 óráig

nyugodtan aludt. A lelkész ágyához térdelt és imádkozott... gonosz lelkeért.

Mikor felébredt, gyorsan felkelt, körülnézett, aztán vizet kért és megmosdott. Ekkor a lelkész figyelmeztette ígéreterre, hogy gyónni fog.

— Nem akarok gyónni.

— De édes fiam, hisz megígérted.

— Azért ígértem, hogy ne faggasson. E percben léptek be szülei és édes atyja kérelmére ezután meggyónott és áldozás után a feléje nyújtott feszületet áhitattal megcsókolta.

Szürkületkor megérkezett a katonaság és a fogház szűk udvarában helyet foglalt. Az akasztófát délután 5 órakor a kapu melletti szegletben már felállították. A kivégzés idejét Kozarek, két segédjével, a börtönőrök szobájában várta.

Kozarek 1843. évben született. Fiatal éveiben az állatgyógyintézetben mint szolga volt alkalmazva. A hatvanas évek elején a pesti gypmesterhez került s ott mint segéd működött. 1867. évben, január 12-én, Baján két egyént kellett kivégezni; gazdája hirtelen megbetegedett, őt küldte le Bajára, tehát ez volt első »mütéte«. Ugyancsak január 17-én Zomborban is ő végezte az akasztást. Miután mindkét helyen a mütétek »szerencsésen« sikerültek, beteges gazdáját ezután ő képviselte egész haláláig: 1876. Ez időtől kezdve a maga kezére dolgozik. 1881. év július 10-én 400 frt évi fizetéssel állami hóhérrá neveztetett ki, vagy amint önmagát nevezi »Scharf-Richterr«-ré lett. Kozarek boldog család életet él, 4 fiu- és egy leánygyermek van. Azon kérdésre, hogy hány embert küldött már a másvilágra? nagybűszkén mondta, hogy a mai a negyvenedik lesz.

— Már egészen megvirradt, a kis börtönudvaron összegyűlt minden rendű és rangu egyének közt Török Zsigmond kir. törv. bír. is megérkezett, az elíteltet a vesztőhelyre kivezetett s háttal a bitófának — erős sóhajtások közt hallgatta mind a három ítélelnek a felolvasását. Az ítéletek felolvasása egy jó félórát vett igénybe. Mi nem tartjuk keresztényi eljárásnak ezt a martíromságot, azt hisszük, a törvény szellemének elég lenne téve azzal is; ha az utolsó ítélet indokolás nélkül olvastatnák fel.

Az ítélet felolvasása után Csiky József kir. ügyész az elíteltet átadta Kozareknek, hogy a kivégzést hajtsa végre.

Ekkor Kozarek ifj. Tancos mellé állt, ez ránéz:

— Hát maga az?

— Én vagyok.

— Kérem, végezzen velem gyorsan, hogy sokáig ne szenvedjek.

A pribékek megkötözték s felvezették a bitófa felé, menetközben a lelkész a feszületet feléje nyújtja, de e szavakkal utasította el: »nem volt elég egyszer megcsókolni«.

Midőn a bitófa számolyára fellépett, erős, férfias hangon a közönségtől tetéért bocsánatot kért. A katonasághoz fordulva pedig intette őket, hogy: »róla tanuljanak, vegyenek példát, hogy a gonosztevőkre mi vár«. Ekkor a vezénylő tiszt jelet adott, a dob pergott, Kozarek a hurkot az elítelt nyakába akasztá, a pribékek meghúzták a kötelet és ifj. Tancos András kiadta lelkét — függött. Kozarek 3 perc múlva a kir. ügyésznek jelenté, hogy »fertig«. Az orvosok, dr. Tóth Béla kir. törv. orvos és dr. Antunovits József városi főorvos 11 pernyi szünet után a bekövetkezett halált konstataáltak. Tehát a kivégzetetés 14 percig tartott.

A katonaparancsnok imára vezényelt, a közönség fővögét levette és a lelkész a kivégzett bűnös lelkeért egy »Miatyánkot« mondott. Ezzel az igazságszolgáltatásnak elég lett téve.

A holttest még egy fél óráig függött, koporsót hoztak és délelőtt 10 órakor ezernyi néptömeg kíséretében a Bajai-ut melletti temetőbe kivitték.

Pardon, kérem

A két ördög -- Mi történt a kukoricaföldön?

Betöréses lopási ügyet tárgyal a bíróság. A vádlott — notorikus «hivatásos» tolvaj és szélhámos — megszólt otthonossággal ül a vádlottak padján és nagy lelkiyugalommal hallgatja a tanuvallomásokat.

A károsult — egy kedves, közvetlen modoru uriaszony — lép a bíróság elé. Udvariassan meghajol.

Az elnök a szokásos kérdésekkel kezdi meg a kihallgatást és ennek során megkérdi:

— Ismeri a vádlottat?

— Igen. — feleli az uriaszony. — ismerem, de bár csak ne ismertem volna meg, — teszi hozzá bánatos hangon.

Az elnök: Tessék elmondani röviden, hogy történt az eset.

Az uriaszony azzal kezdi előadását, hogy «Pardon, kérem», és terjengős, aprólékos elbeszélésbe kezd.

Az elnök türelmesen hallgattja egy darabig, de amikor tulságosan bele-mélyed, — szerinte fontos, de az ügy lényegére egyáltalában nem tartozó aprólékos mellékkörülmények elbeszélésbe, figyelmezteti, hogy csak azt mondja el, ami az ügy érdemére tartozik és azt is rövidebben.

— Pardon kérem, — mondja az urnő, — ha a bíró ur beleszól, akkor nem tudom röviden elmondani s erre újból, — még terjengősebben — beszél, anélkül, hogy az ügy érdemét egy szóval is érintené.

Az elnök (félbeszakítva a szóözönt): Magánál lakott a vádlott. Szobabérlő volt?

A tanu: Pardon, kérem. Előtt hozzám, igen, előtt, hogy lakást keres. Azt mondta marhakereskedő, de disznókkal is kereskedik és lovakkal is. Kérem, egy nagy marha...

— Ez nem tartozik ide. Kiadta neki a szobát?

— Pardon kérem, idetartozik. Kérem, tekintetes bíró ur, egy nagy marhakereskedő, aki disznókkal és lovakkal is kereskedik, az jó lakó lehet, és azért kiadtam neki a szobát, 250 dinárért havonta. Nagyon rendes embernek látszott. Ki gondolta volna, hogy ilyen csinál?

— Mondja már meg, hogy mit csinált?

— Pardon kérem. Én nagyon bizalmatlan természetű, elővigyázatos asszony vagyok. A kis pénzem a diványi deszkái között tartom eldugva.

— Mennyi pénz volt?

— Tizenkétezeröttszáz dinár. Ezt a pénzt két szelencében tartottam és mind a két szelencét a diványi alsó deszkái közé rejtettem, hogy senki se tudjon róla. Az ékszerem a szekrényben voltak, de a szekrénykulcsot óvatosságból a pokróc alá dugtam mindig. Egyszer délután bejöttem a városba egy bluzt venni, sokáig válogattam és alkudtam, — mert tetszik tudni, ha nem is kérnek sokat, jól esik alkudni. De sokat is kértek. Megvettem a bluzt.

— Hála Istennek, csak hogy már megvette a bluzt.

— Pardon kérem, ez nagyon fontos. A bluz elég szép volt. Fekete színű, már amiket magamfajta asszony viselhet. Nekem nem kell, tetszik tudni, ami csiricsári. Maradt a pénzből száz dinár. Mikor hazatértem, mindjárt a divánhoz mentem, hogy kivégyem az egyik pénzszelencét és a százast hozzáfegyem a rakáshoz. Mikor kivettem a szelencét hallom, hogy csörög valami benne. Mi csöröglet ebbe, gondoltam, hiszen a bankók nem szoktak csörögni. Kinyitottam a szelencét, lát majd eláultam. A pénz eltűnt belőle, de volt benne egy kis diavó, egy ördög. Hamar nyulok a másik szelence után, abba is csörög valami. Mit mondtak, abban se volt pénz, hanem egy kis diavó. Szaladok a pokróchoz, megnézni a kulcsot. A kulcs ott volt, de a szekrényből minden ékszer hiányzott. Hát kérem, ezt csinálta a nagy marhakereskedő. Megszókött a pénzemmel és ékszeremmel, de hála Istennek, megfogták és egy részt visszakaptam a pénzből, az ékszerből majdnem mindent.

Az elnök megkérdi a vádlottól, hogy így történt-e és miért tette a szelencébe az ördögöt?

— Azért, felelte a vádlott, mert a környékbeli asszonyok mindig mondták, hogy a háziasszonyoknak sok pénze van, de elviszi az ördög. Gondoltam, ha ott találja az ördögöket azt fogja hin-

ni, hogy nem én, hanem az ördög vitte el a pénzt. Én csak meg akartam tréfálni a háziasszonyt.

A vice-nek pontje is van. A vice nagy marhakereskedőt elítélték két esztendőre.

Mi történt a kukoricaföldön?

Egy tanyagazda azzal van vádolva, hogy feleségét megszurkálta a tonkakéssel. A faluban azt rebesgették, hogy az asszony erkölestelen életet folytat, fiatal legényekkel szeretkezik és derűre-horura tördeli a házasságot. Ezért lépett akcióba a tonkakés.

Az asszony keréken, — nagyon kelek, gömbölyű menyecske — tagadja, hogy ő megcsalta volna az urát.

— Nem volt nekem semmi kedvem a szerelmeskedésre, — mondta. — Az uram mindég részeg volt és ütött-vert.

Jönnek a tanuk, akik az asszony erkölestelen életét akarják bizonyítani.

Az első tanu, egy nagy, szikár, fekete ember, — szem- és fültannia az asszonyka pikáns kalandjainak. Elmondja, hogy egy sötét augusztusvégi estén, — amikor nem világított a hold, — kint járt a kukoricaföldön. Ahogy ott járt, egyszerre csak észreveszi, hogy egy nő és egy férfi vannak szorosan egy-

más mellett elbujva a kukoricásban. A kendőről ráismert az asszonyn, de a férfit nem ismerte meg. Két gyufát gyújtott és akkor a férfit is fölismerte. Egy falubeli legény volt.

— No, mit szól ehhez? — kérdi a tárgyalásvezető elnök az asszonytól.

— Azt mondom, kérem, hogy igazat mond ez az ember.

— Beismeri, hogy ott volt a kukoricaföldön?

— Igen.

— A legény is ott volt?

— Az is ott volt.

— És el voltak bujva ketten együtt?

— El. De azért még sem minket fogott ám meg ez az ember, hanem mink fogtak meg őtet, a... kukoricaföldön. Ugy volt kérem, hogy észrevettem, hogy lopik a kukoricát. Hát egy este jésbe álltam. Egyedül pedig nem mertem strázsálni, mert egy magányos asszonyt le is üthetnek. Hát egy férfit vittem magammal, a saját biztonságomra. Így volt kérem.

A bíróság a komplikált kérdést nem tudta eldönteni. Örök rejtély, hogy kukoricát, vagy csókot loptak-e a sötét augusztusi estén, amikor nem süttött a hold...

—rth.

Ezerszázkilencven százalékos községi pótdó

Csak a kereskedők, iparosok és a honoratior osztály fizesse

Irta: Fischer Jákó dr.

Subotica város háztartásának 1924. évi szükséglete 29.211.970 dinárban volt előirányozva, amelyre fedezetként csak 20.073.700 dinár mutatkozván, a 9.138.270 dinár hiányt községi pótdóval kellett fedezni. A községi pótdó az 1886. évi 21. t. c. 14. §-a szerint az állami egyenes adók után százalékosan vetendő ki. Ehhez a műveléshez tehát elsősorban tudni kell, hogy Subotica város polgárságát mennyi állami adó terheli és ehhez viszonyítva kell megállapítani a törvényhatóság háziadóját százalékos arányban.

A főszámvevői jelentés az 1921. évi állami adóalapot 6.701.720 dinárban alapítja meg és a hiány fedezetére, az előző évi 550% községi pótdó helyett, 140% községi pótdót hoz javaslatba a kilencmillió dinár fedezetére.

Az egyenlő teherviselés és igazságos elosztás elvei alapján mindenféle egyenes állami adóra egyformán 140% pótdót kellett volna megállapítani. Ezzel szemben a prošireni senat, amely tulajnyomó részben földbirtokosokból és háztulajdonosokból áll, akik jövedelmüket járadékszerűen élvezik vagyonuk után és csekély mértékben azokból, akik egyik napról a másikra fizikai és szellemi munkájukkal keresik a megélhetésük alapját, tulateszi magát a jog és méltányosság szabályain és a mutatkozó hiányt nem egyformán osztja el, hanem a saját válláról leveszi azt és áthárítja a dolgozó osztály ezer gondtal és bajjal küzdő munkás tagjaira. Elhatározza, hogy községi pótdó fejében a házbérlőjévedelmek után, habár ezek a 60%-os állami háborus pótdó alól is mentesek, 140%, a föld, házosztály, 1., 2. és 4. osztályra kereseti, a tőkekamat és járadékadó után 245%, ellenben a III. oszt. kereseti és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója után 390% háziadó lesz fizetendő, amihez minden adózónál még 140% utadó és 70% iskolaadó hozzászámítandó. Így áll elő az az eredmény, hogy a szabad foglalkozású polgárok, akiknek meg kell dolgozni a jövedelmükért, akiknek a kerestetet első kell teremteniük, 1190% községi pótdót fizetnek azokkal szemben, akik esetleg munka nélkül, pusztán a vagyonuk alapján előálló jövedelem után 140, illetve 245%-ot hajlandók viselni.

Ez az egyoldalú és önző határozat is egyik bizonyítéka annak, hogy mennyire szükséges a községi autonómiának mielőbbi visszaállítása az általános választójog alapján és a közügyek iránt érdeklődő intelligencia minél nagyobb számban való részvételével.

A törvénnyel és az igazsággal homlokegyenest szemben álló költségvetési határozatot a miniszter mai napig, te-

hát az év lejártáig, sem hagyta jóvá és a suboticai Lloydnak több ízben tett indokolt felterjesztése folytán, nem is bizonyos, hogy azt jóvá fogja hagyni. Mindenesetre stilszerű és a közigazgatási állapotokra jellemző, hogy ez a város egész éven át költségvetési exlexben tengődik és senkinek sem jutott eszébe, hogy az ilyen törvényenkívül levő állapotban tilos volt a községi adókat végrehajtás útján beszédni, a végrehajtás és árverés illetékek címén 10% behajtási illetéket kironni, az utleveték kiadását megakadályozni, a lakásigénylőkhöz, a vámtisztetéshez és az iparigazolványokhoz szükséges bizonylatok kiadását megtagadni.

Ámde az 1924. évi, jóvá nem hagyott, költségvetés még egyéb hibában is szenved, mert annak megszavazásakor már mindenki tudta, hogy az 1921. évben megállapított III. oszt. kereseti adóalap megsemmisített, tehát arra alapítani nem lehet. Tudta ezt a közgyűlés is, mely akként segített magán, hogy egy fikcióval csinált magának állami adóalapot, — mondván, hogy ha az adóki- vetést meg nem semmisítették volna, akkor az állami adóalap az előzőnek legalább négyszeresét tenné ki és ezért ezt a községi pótdót, amit koronákban kellene fizetni, fizessék dinár értékben. Kétségtelen, hogy a község nincs jogosítva, amint magát kifejezi, «kombinatív» alapon állami adóalapot teremteni, hanem igazodni köteles a meglévő állami adóalaphoz. Ebben az esetben viszont 3—4000% községi pótdót kellett volna megszavazni, amit a miniszter semmiesetre sem hagyott volna jóvá. Ezért kellett a nagy számot elleplezni avval, hogy a koronában fizetendő községi adót dinár értékben fizessük, mert ez a felületes felülbírálló előtt négyszer kisebb számot és megterhelést jelentett és ilyen módon a jóváhagyás könnyebben kieszközölhetőnek ígérkezett.

Jellemző az igazságtalan teherelosztásra az is, hogy a földjévedelem az 50 év előtt készült kataszteri becsléshez igazodik, amelyen csak annyi változtatást eszközöltek, hogy a tiszta jövedelem dinár értékben, tehát az 50 év előtti állapothoz képest, négyszeresen számítandó. Ez a földbirtokokra nézve óriási kedvezményt és elenyésző teher- viselést jelent.

Hasonlóképpen vagyunk a házbérlőjévedelmekkel, amelyeknek alapját az 1920. évi bérek képezik. Ezek a bérek 1920. évben még jelentéktelen összeget képviseltek és utánuk csekély állami adó fizetendő, tehát az ezekre kiszabott községi pótdó is sokkal kisebb, mint amennyit profektáltak a III. oszt. ker. adó után.

Ellenben a szabadfoglalkozásúak állami adójánál — a megsemmisítés ellenére — nemcsak az 1920—22. évi megállapított vették alapul, hanem akként «kombináltak», hogy az 1923—25. évi kereseti adó az előző ciklusban megállapított adót legalább négyszeresen tul fogja haladni és ezután fizetendő a községi pótdó. Fikcióval csinált magának a város az 1923—25. évekre egy levegőben lógó állami adóalapot.

Nézzük már most, hogy az így megszavazott — habár jóvá nem hagyott — községi pótdókat miként szedi be a város?

Még egyetlen suboticai adózó sem tapasztalta, hogy a községi pótdó kiszámításánál elővették volna az 1921. évben megállapított állami adólistát és ehhez igazították volna a községi pótdókulcsát, hanem kivétel nélkül azt látta, hogy a mindenkor beszédett állami adó után szabták ki azt. Tudvalevő, hogy az állami adóalap 1921. év óta sohasem lett kevesebb, hanem több. A budget határozat azonban nem szabta a maga százalékait a későbbi állami adóalaphoz, hanem az 1921. évihez, tehát a városi adólistának mindenkor az 1921. évi adóalapot kellett volna előkeresni és a domestikát ehhez igazítani.

Ha most tekintetbe vesszük, hogy a föld, házosztály, a tőkekamat és járadékadó 1921. év óta nem változott, ellenben a házbéradó, a házbérek fokozatos emelkedése folytán évenként nagyobb lett, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adóját 1921. év óta évenként kivették és megállapították, a III. oszt. ker. adó alapiját pedig a város 1923—25. évekre — képzelti alapon — a négyszeresére emelte, — nyilvánvaló, hogy a városi határozatot végrehajtó közegek még a jóvá nem hagyott költségvetési törvény intencióját is figyelmen kívül hagyják, amikor nem az 1921. évi, hanem a későbbi állami adók után szedik be a domestikát.

A városi tanács maga is megijedvén eljárásának törvénytelen volta miatt, a december hó 15-én megtartott közgyűlés elé terjesztette az ügyet, hogy a saját felelősségét kisebbítse és azt vele a prošireni senat megossza. Ott azt a határozatot hozatta, hogy az eddig törvényes alap nélkül bekívánt községi pótdót adóelőlegként szedik be. Ez a javaslat a kinevezett és a dolog mélyére nem hatoló képviselőtestület előtt határozat erejére is emelkedett, de nézetem szerint ez a taktika sem mentheti a városi tanács felelősségét, mert a közgyűlés sem hozhat a törvénnyel ellenkező határozatot. Már pedig nincsen olyan jogszabály, amely megengedné a törvényhatóságoknak, hogy adóelőleg címén terheljék meg a lakosságot és nincsen olyan törvény, mely a képviselőtestületnek megengedné az ilyen kérdésben való határozathozatalt.

A másik ok, amiért ezt a kérdést a közgyűlés elé vitték az, hogy ennek megszavazásától függ a tisztviselők tizenharmadik havi fizetésének utalványozása. Én teljes mértékben méltányolom, hogy az arravakó, köteletségét szorgalmasan és lelkiismeretesen elvégző tisztviselő kellő honoráriumban részesüljön, de a jogérzemenél fogva sohasem járulhatok hozzá, hogy ez a cél a törvény megsértésével éressék el és hogy ezt a terhet a lakosságnak nem minden tagja egyenlően viselje, hogy annak viselése alól épen a vagyonosabb rész meneküljön a kereső osztály rovására. Egyébként erre a tizenharmadik havi fizetés megszavazására nézve is az a véleményem, hogy az a szervezési szabályrendelet módosítása nélkül, egyszerű közgyűlési határozattal, nem történhetik és sérti az elő törvényt. Az adóelőleg kérdése pedig, miután a birtokon kívüli felebbezés kimondva nincsen, tovább is függőben marad, mert azt ha felebbezés nem érkezik be, előbb jóváhagyás végett hivatalból fel kell terjeszteni a kormányhoz és addig annak végrehajtása csak az eddigi szabálytalanságok folytatását és fokozását jelentené.

SCHMOLKAHIRDETŐIRODA HIRDETTÉSEK
NOVISAD FUTOŠKI PUT 2 TELEFON 276Szövet
Szabókellékek

és

Szőrme-
árúk

Gyári lerakata:

SILEZIA

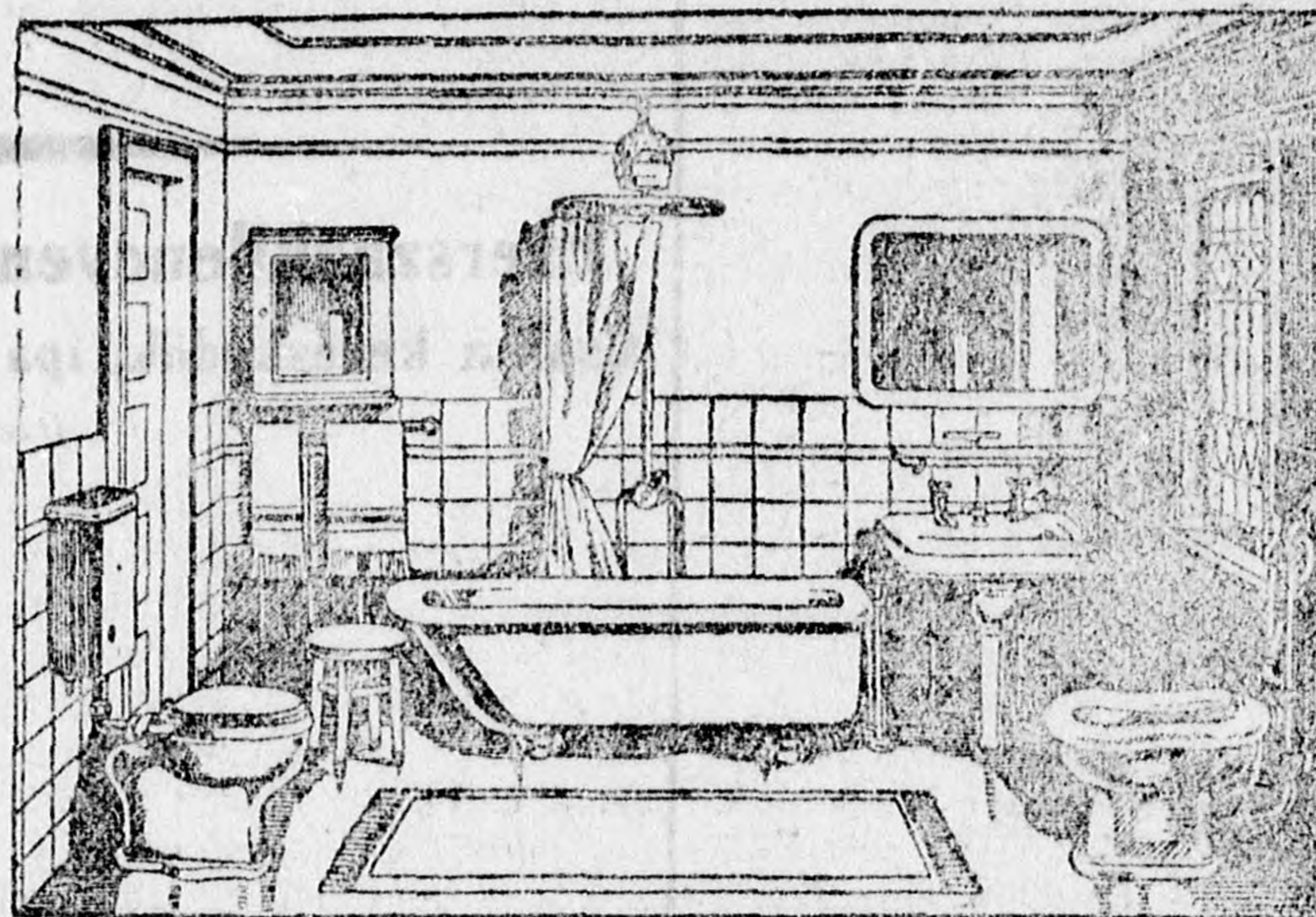
NOVISAD

Az SHS állam legnagyobb szétküldési áruháza.
Ajánlja uriszabóknak a duggazdag mintagyűjteményét.**LICHTSCHEIN MÁRTON és TÁRSAI**mezőgazdasági és malmászati gépek, motorok, szerszámok
és szerszámgépek, famegmunkáló gépek, vízvezetéki és
fürdőberendezési cikkek, ipari
és műszaki szükségleti anyagokKözpont: Kr. Aleksandra u. 17
Telefon 123

NOVISAD

Fiókület: Futoški put 6
Telefon 296

Sürgőny cím: LICHTSCHEIN NOVISAD

10128

Teljes fürdőberendezésekFürdőkádak, fürdőkályhák, angol klozettek, bidék,
piperecikkek, konyhakiöntők, falikutak, radiátorok

CSÖVEK

ARMATURÁK

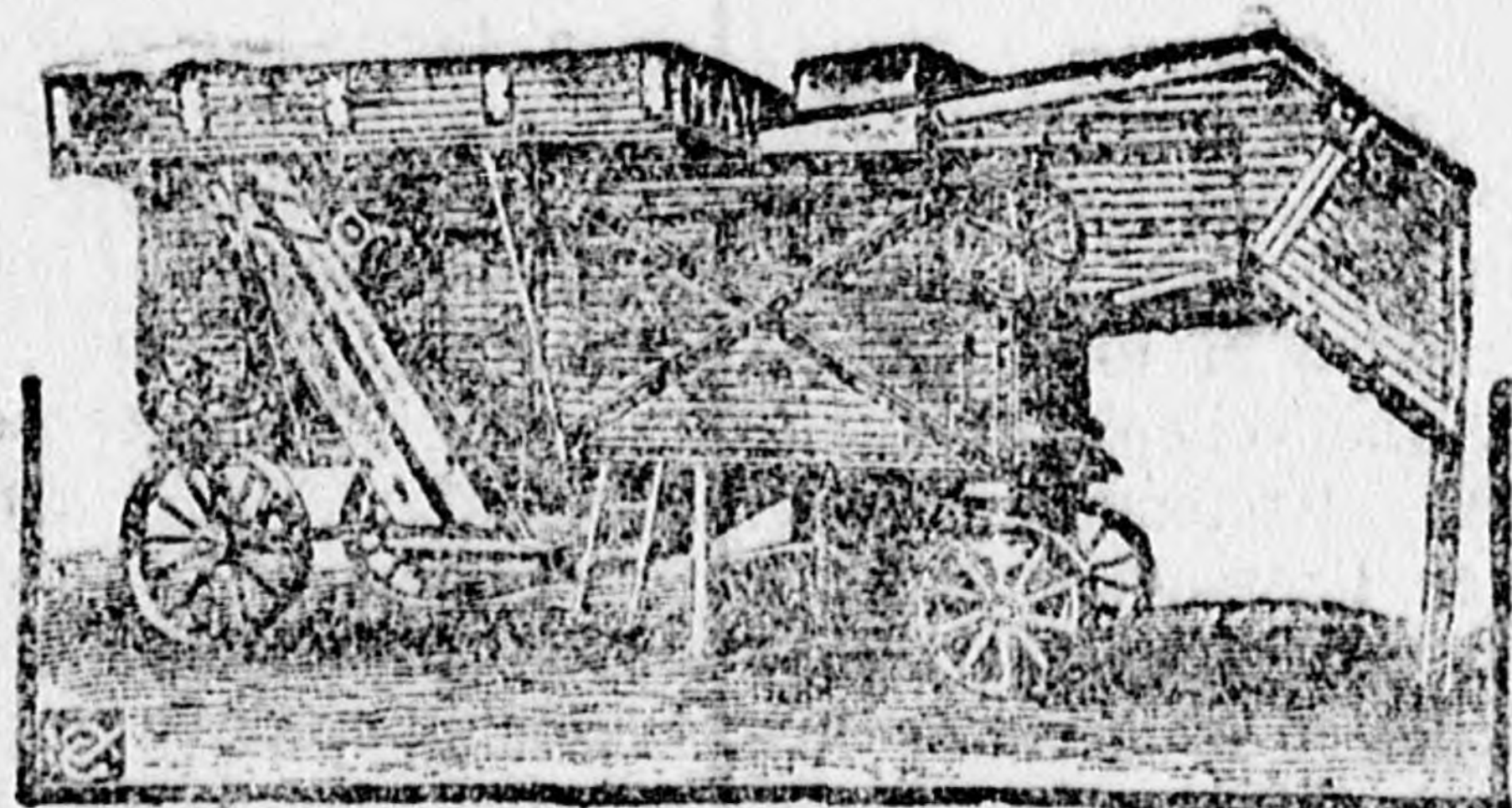
SZIVATTYUK

Házi vízellátási berendezések

Teljes műhelyberendezések és szerszámok szerelők részére

A MÁV gólyóscsapágyas cséplőgépe

a legjobban alkalmas

Traktorokkal való párosításraUtólérhetetlenül
könnyű üzem!Erő- és kenőcs-
megtakarítás!

Különleges traktortípusok!

„RECORD“

Ipari és Kereskedelmi r. t., Novisad

9692

Temerinska ul. 8.

SAJÁT VILLANYERŐRE BERENDEZETT

ZSÁK, PONYVA

GYÁRTÁS

SCHOSSBERGER és HERED

NOVISAD

Futoški p. 13. Táviratcím: „HESSIÁN“ Telefon 531.

Használt zsákok vétele és eladása

10039

Radio Reklam Jugoslavija

Subotica

Vilsonova ulica 14 szám
Telefon 11

Információs osztálya

pontos és megbízható információt nyújt minden kereskedő és iparos hitelképességéről
Kérjen próbainformációt!

Hirdetési osztálya

az összes bel- és külföldi lapokra hirdetéseket vesz fel a legkedvezőbb feltételek mellett
Kérjen árajánlatot!

10125

SZENTI ÉS VIRÁGH

KÉSZITENEK

elsőrendű épület, mübutor, portál és bolt-berendezéseket. Parkettázási munkálatok a legolcsóbb és legjobb kivitelben jóállás mellett. Munkákat vállalunk az ország bármely részére. Árajánlatot díjtalanul küldünk ebédlők, hálók, uriszobák és konyhaberendezésekből, amelyek a legkényesebb ízlést is kielégítik. Pontos és megbízható munka.

Subotica, Bene Sudarevicova ulica 66 sz.

Villanyerőre berendezett asztalosaru telep

TELEFON
3-83.

9940

KLEIN GÉZA

fűszer- és festékáru nagykereskedése Subotica

Alapítva 1891-ben

Sürgöncim „Lakkleinoel“

Telefonszám 55

Silverin Emaillelakk

Őfelsége I. Sándor Király motorjachtja részére szállítva

Ferosit kátrányfesték
Autólakk, kocsilakk, schleiflakk
Srebroin olajfesték
Siccativ, brunolin, politurlakk, bőrlakk, padlólakk, linóleum
Kályhászáradó, saválló, szódaálló, hőálló emaillelakkok
Konzervlakk, Vernierlakk, Zaponlakk

Terpentin, francia és orosz
Swan Zinkweiss állandó lerakata
Firnisz, hollandi és saját gyártmányu

Kaolin

Földfestékek és kémiai festékek a legfinomabb minőségben és az összes árnyalatokban
Angol elefántcsontfekete
Sellak rubin, orange és fehér

A beogradi, zagrebi, sarajevói és subotical vasutigazgatóságok szállítója
A kragujeváci arzenál, a had- és tengerészeti miniszterium szállítója

A novisadi iparkiallitáson kitüntetve

Kérje legújabb árjegyzékemet!

10112

Butorgyár ♦ DUSSING MIKLÓS UTÓDAI ♦ Butorraktár

NOVISAD, SOKOLSKA UL. 3

9912

SPITZER LAJOS

SZŐRMENAGYÁRUHÁZÁBAN
SUBOTICA

NAGY

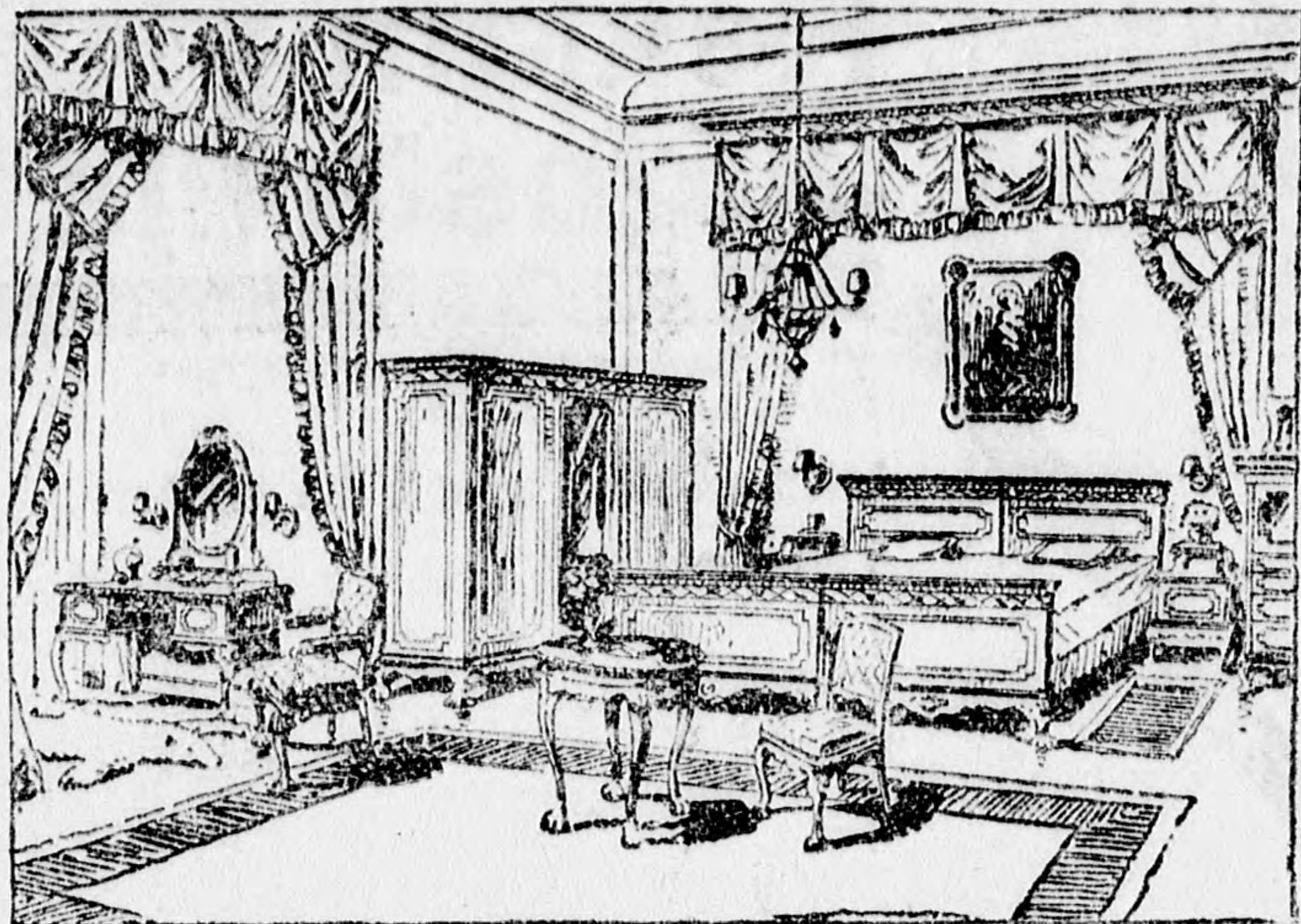
KIÁRUSÍTÁS

KEZDŐDIK

SZŐRMEÁRUKBAN
KABÁTOKBAN és BOÁKBAN

Üzlet: SUDAREVICEVA ULICA 4 SZAM.

Műhely: LIFFKA MOZI UDVARÁN.

Egyszerű és modern butorok legolcsóbban leszállított áron
Erdélyi Antal lakberendezési vállalatánál Subotica

Halbrohr és Társa

nemzetközi szállítási és beraktározási vállalat

Subotica

Fiók: Kelebia

Telefonok: Iroda 10. Telep 5-70. Vasúti kirendeltség 71. Sürgőnyclm: Halbrohr szállító, Subotica

Elfogad

mindennemű bel- és külföldi szállítást

Végez

export- és import elvámolásokat

9506

Beraktároz

mindennemű árut és butorokat saját száraz raktárában

Butorszállítás saját párnázott kocsikban. Gyors, pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Vám- és szállítási ügyekben díjmentes felvilágosítás

Uj és
használt

ZSÁKOK, PONYVÁK

továbbá ZSINEGEK
legolcsóbban kaphatók

SCHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, FUTOSKI PUT 13. Táviratcim: Hessler
Telefon: 531 — 923

PARFÓM KÖLNIVIZ KOZMETIKAI CIKKEK KAIČNÁL LEGOLCSÓBBAN Subotica, Rudičeva ul.

HAJÓ ÉS KOTRÓ R. T. BEOGRAD

(BRODARSKO I BAGERSKO A. G.)

Táviratcim: BIBAD

POSTAFIÓK 163

TELEFON 23-46

AJÁNL

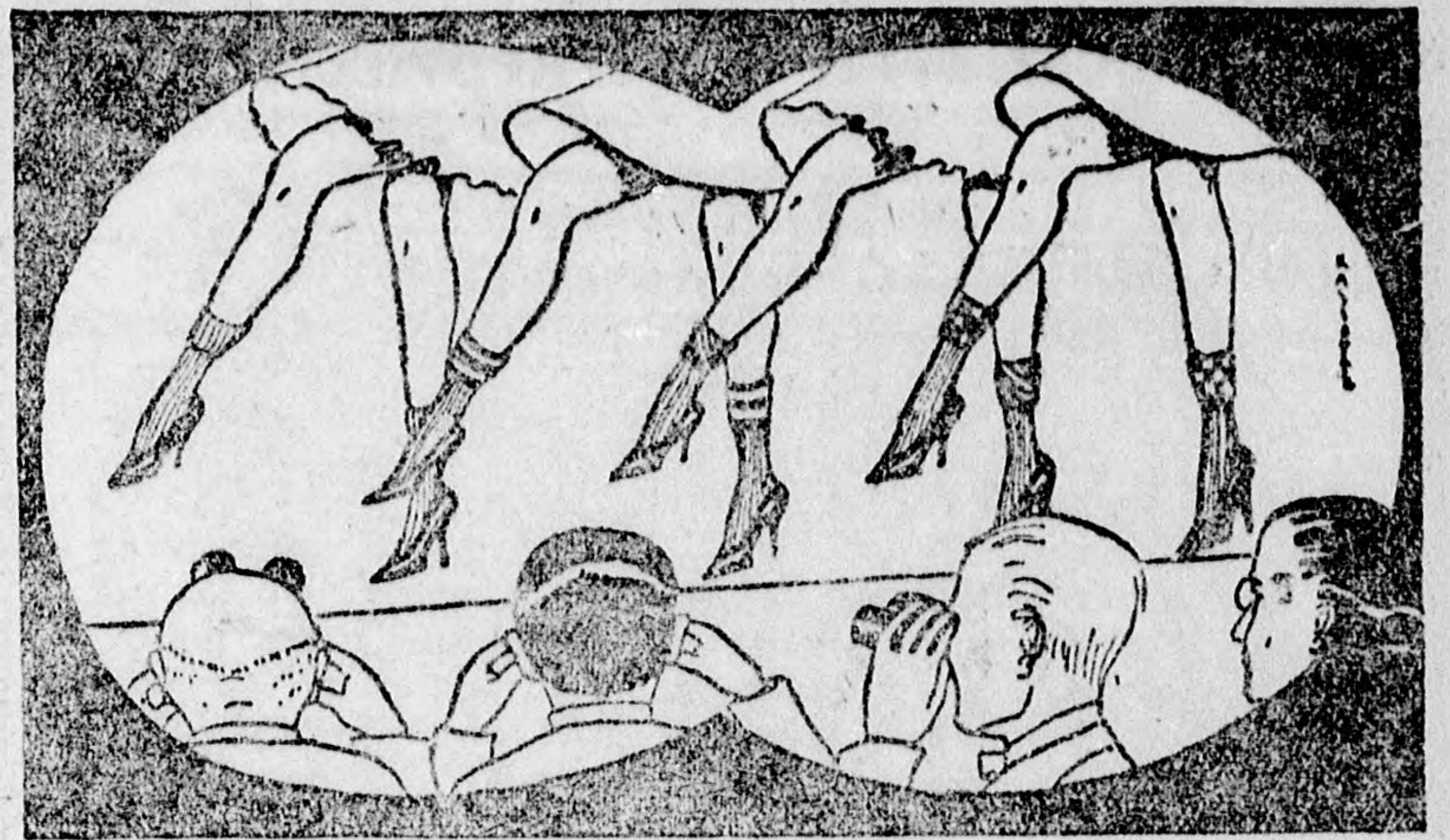
tiszta kotrott folyamkavicsot minden mennyiségben betoni-rozáshoz és építkezéshez, továbbá építőhomokot uszály- és vagon-tételekben. Törött követ és zuzott kavicsot.

VÁLLAL

folyam- és csatornatisztítást saját modern kotróival. Minden-nemű áruszállítást teljes uszályokban minden hajózható folyam-és csatorna-állomásra. Idegen uszályok, talpak, tankok, de-reglyék vontatását. Saját javítóműhely mindennemű fa- és vasszerkezetű vízi vontatóeszköz, gőzgép és motor részére

Képviselet Suboticán: **KARSAI BERTALAN.**

A LEGUJABB DIVATU

bokavédő harisnyák legolcsóbban kaphatók
BECK JENŐ kötöttáru készítőnél, Subotica
Pašičeva ul. 8. Gőzfürdő mellett

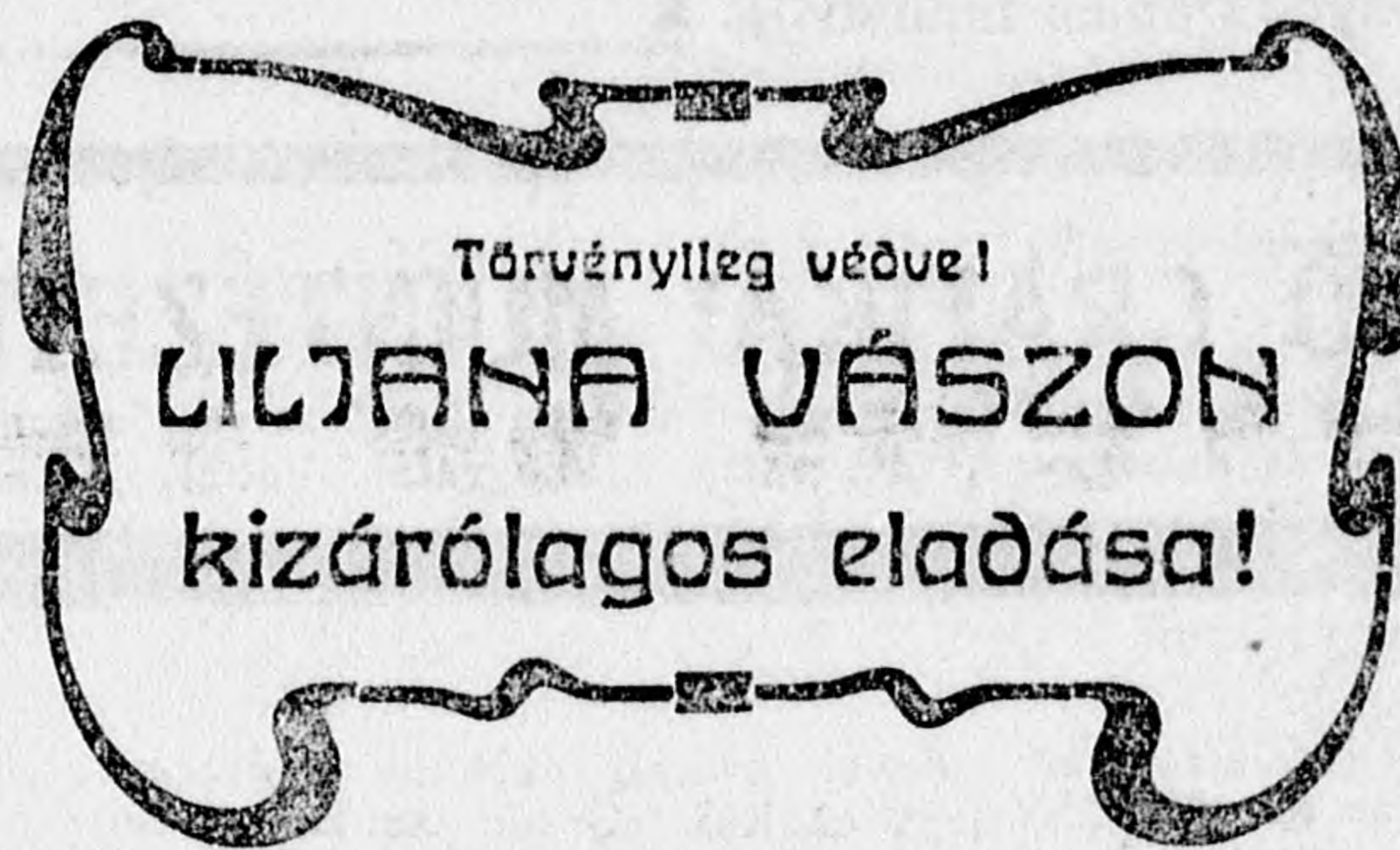
LALKOVIĆ SLÁGERE MÉG TART!

LALKOVIĆ SLÁGERE MÉG TART!

LALKOVIĆ ÁRAIVAL MINDENKI MEG VAN ELÉGEDVE, MÉG A GYÁROSOK IS.

Ezekből az olcsó árakból kereskedők ez év végéig ki vannak zárva, ez csak a fogyasztók részére érvényes.

	Dinár métere
Selyem crep de chine minden színben, nehéz	60.—
Selyem marokin fekete és színes 100 cm...	85.—
Taft tiszta selyem csak színes.....	85.—
Gyapju seviott szövet jobb áru 100 cm. széles	48.—
Marokin szövet nehéz fekete és színes 120 cm. széles	105.—
Szövet női télikabátokra, fekete és színes 140 cm.	125.—
Velour de line fekete és színes 140cm.	125.—
Karakil (préselt bársony) női kabátokra....	160.—
Selyem karakil (selyem gyapjuból) fekete..	200.—
Gyapju szilzszkina nehéz, fekete és színes....	280.—
Szilzszkin »Biber« utánzat, fekete és színes..	380.—
Fekete selyem szilzszkina	480.—
Pamut bársony női ruhára	35-55.—
Dublé szövet télikabátokra 2 színű 140 cm....	125.—
Angol gyapjuszövet férfiruhára elegáns színekben nagyon erős 145 cm. széles....	90.—
Fekete és színes jóminőségű olasz bársony férfiruhára	45.—
Velour barchend gyermek ruhára	9.—
Velour barchend jobb minőségben	15.—
Plüss barchend mosható	22.—
Plüss barchend a legfinomabb 80 cm. széles	25.—
Dublé barchend két színben, meleg	35.—
Hazai barchend alsóruhára, mosható.....	17.—
Pikk barchend fehér és különböző színben..	22.—
Pikk barchend fehér és különböző színben legfinomabb 80 cm.	30.—
Fehér flanel	26.—
Zsinor barchend legfinomabb	28.—
Gyapju moldon színes 80 cm.	42.—
Színes zsávo 100 cm.	30.—
Színes zsávo 120 cm.	36.—
Tiszta kender zsávo, szürke és fehér 100 cm.	40.—
Kender zsávo matracnak	50.—
Kender zsávo »szakard« matracnak	55.—

Angol mosó zefir 12.—
Fehér mosó zefir 15.—

Vászon minden szélességben Fehérnemívászon

Vászon 70 cm. puha, vékony gyermekneműre	9.—
Vászon 75 cm. nagyon erős	10.—
Vászon 80 cm. vékony puha női fehérneműre	12.—
Vászon 80 cm. nagyon erős	13.—
Vászon 80 cm. minden célra alkalmas	15.—
Vászon 80 cm. minden célra alkalmas legjobb minőség	18.—
Vászon 80 cm. legfinomabb sűrű, vékony..	20.—
Vászon 90 cm. legfinomabb sűrű, vékony..	22.—
Vászon 80 cm. legfinomabb batizt	22.—
Vászon 99 cm. legfinomabb, selyem batizt	25.—
Vászon 110 cm. legfinomabb, legvékonyabb selymes batizt	25.—
Gradli 80 cm. férfifehérneműre, nagyon erős, különösen alkalmas férfi fehérneműre ..	24.—
Abroszvászon, nagyon erős, 150 cm. széles	35.—
Abroszvászon, nagyon erős, 240 cm. széles	58.—
Abroszvászon, nagyon erős, 220 cm. széles	53.—
Abroszvászon, nagyon erős, 200 cm. széles	48.—
Abroszvászon, nagyon erős, 180 cm. széles	42.—

Telefon 17-80. **ŽARKO S. LALKOVIĆ, BEOGRAD, Kralja Milana 69.**

A »Lilium« vásznat Lalković maga állítja elő, minthogy erre a célra néhány nagy angol gyárat bérelt ki. Elsőrendű nyersanyagát Amerikából szerzi be és így a következő feltűnő olcsó áron árusíthatja:

Kézműárak

	Dinár páronkint
Női harisnya, egyszerű	12.—
Női cérna harisnya	15.—
Női félselyem harisnya	35.—
Legerősebb női selyemharisnya	50.—
Fekete női gyapjuharsnya	55.—
Színes férfi harisnya	10.—
Színes divat férfi harisnya	15.—
Nagyon erős férfi harisnya	15.—
Férfi harisnya, szürke tiszta gyapju	25.—
Fehér és tarka asztalkendő	12.—
Fehér damaszt asztalkendő	20.—
Törülköző jó minőségű	32.—
Törülköző fel kender fehér	30.—
Cérna zsebkendő nagy tucatja	60.—
Cérna zsebkendő kisebb tucatja	48.—
Női zsebkendő tucatja	50.—
Női zsebkendő selyem klott és színes darabja	10.—

„LILJANA“ vászon No. I. vékony, puha 13.— dinár,
„LILJANA“ vászon No. II. legfinomabb 18.— dinár,
„LILJANA“ vászon, No. III. 80 cm. női fehérneműre és minden másra kiválóan alkalmas 24.— dinár, a III. sz. „LILJANA“ vászon époly tartós, mint a házi vászon
Köpper-vászon, „LILJANA“ No. IV., négyszeresen szöve nagyon tartós, férfi fehérneműre, — — 22.— dinár,

ISMERI ÖN MÁR A
Gouttes des Fleurs

Selco-t?

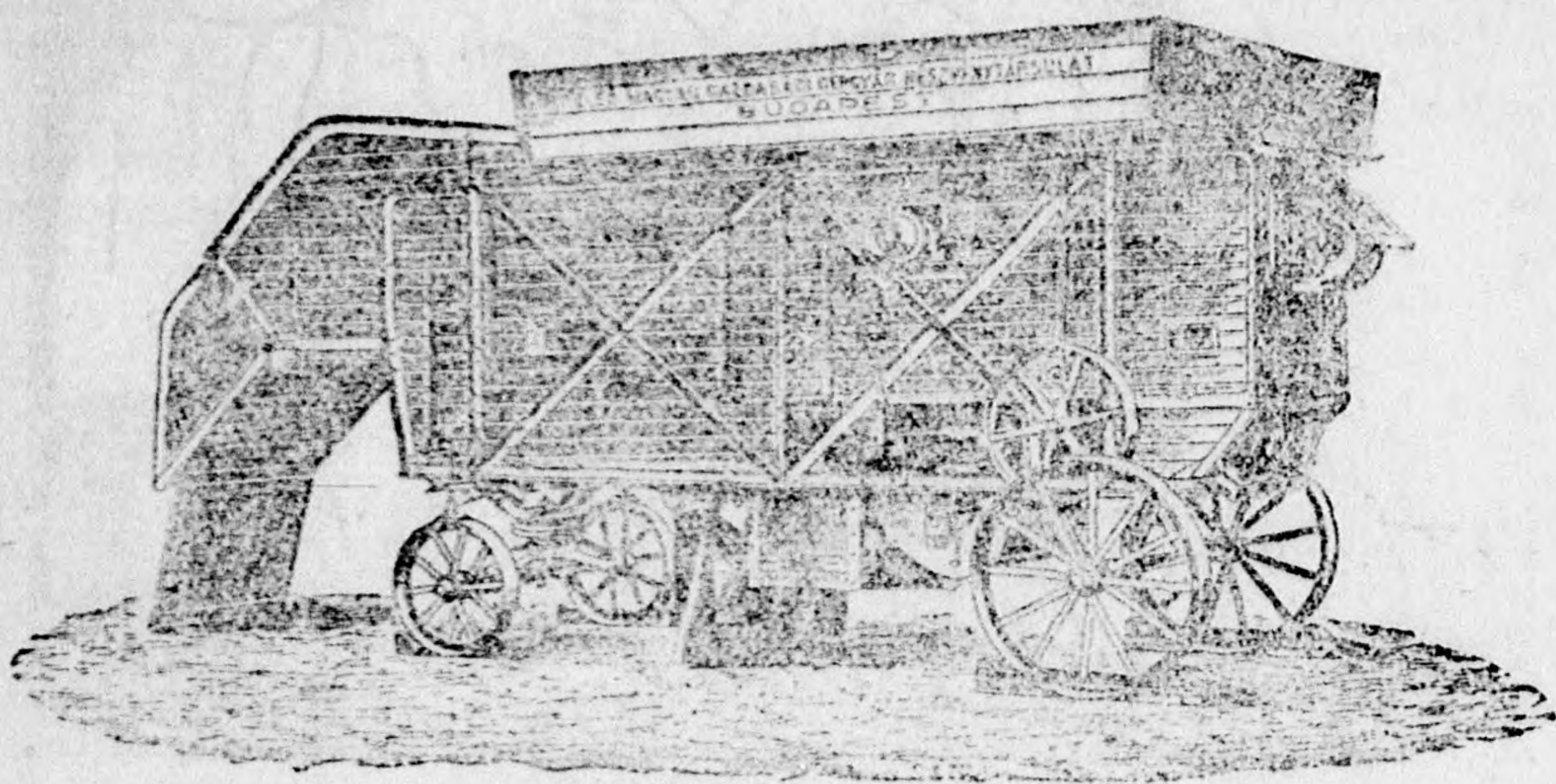
Ez nem más, mint a virágokból közvetlenül kivont, alkoholmentes, legfinomabb és legnemesebb virágillat. Minden elegáns hölgy és ur csak ezt a koncentrált, diszkrét illatot használja. Az ibolya, gyöngyvirág, heliotrop, orgona, rózsza illatát hetekig tartja. — Kapható: minden gyógyszerárban, drogeriában, jobb üzletben és fodrásznál. Küldjön be ajánlott levélben 20 dinárt és kap bérmentve bármely illatból 1 üveget.

ZETA R. T. SOMBOR

A legelegánsabb férfi ruhák Ungár Ferencnél Subotica Cyril Metod-trg. 5. alatt készülnek

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T.

Jugoszláv Vezérképviselése

Állandó raktáron tart: Cséplőgarnitúrákat, utimozdonyokat, gőz- és szivógőznemű lokomobilokat, legújabb szerkezetű acélrámás, gyűrűs csapágyas cséplőket és egyéb gazdasági gépeket, eszközöket és motorokat. 4640

DANICA MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK GYÁRI LERAKATÁ **OSIJEK**

Telefon 404. - Raktár: DESATIČINA 27. - Sürögönc: Danica industrija

VEL. BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R.T.

(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Telefon: 264 Alapítva 1921-ben Táviratcim: Mühlenbau

Első és egyedüli jugoszláv gépgyár malomgépek, azok alkatrészecinek és malomberendezési tárgyak előállítására. E vállalatunk új malomépítésket és rekonstrukciókat a legjobban bevált rendszerünk alapján.

Szabadonlengő forgatyu nélküli sikszták, melyek alkalmasak kisebb malmok részére is.

Állandóan raktáron

mindennemű malomgépek, Ganz-hengerszék, budai „Meteor“ malomkövek, konkolyozó hengerek (trifurók)

Mindenféle selyem-szítaszövetek és sodronyszövetek.

Vezérképviselést Novisadon:

Gruber Ferenc, mérnök-igazgató

Novisad, Jovana Subotića ul. 9.

Ganz-hengerszék egyedüli bizományi lerakata a Bánátban
Kivánatra árjegyzékkel, referenciákkal és mérnöki kiküldéssel szolgálunk.

6797

LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS

**ARMATURÁK, PUMPÁK, HYDRANSOK
ÉS SZIVATTYUK MINDEN FAJA**

Teudloff-Koncern Jugoslav. d. d. za promet
armatura, sisaljka i strojeva
ZAGREB, Parominska cesta i (Paromlin) Pošt. pretinac 270

FISCHER ERNŐ GRAFIKAI MŰINTÉZETE SUBOTICA

Karadžićeva ulica 26 sz. (Saját ház). Interurban telefon 341. — Pašićeva ulica 9 sz. — Interurban telefon 62. — Dombornyomó és vésnői műintézet. Üzleti könyv- és dobozgyár, Litografia, Cinkografia, Vonalzóintézet, Könyvnyomda, Könyvkötészet

T. C. — Van szerencsém tudomására hozni, hogy vállalatomat géppel préselt dobozok gyártásával kibővítettem. — Ezen legmodernebbül berendezett műintézet teljesítőképessége a modern kor oly magas szintjén áll, hogy ezáltal teljesen szükségtelemé teszi az ezen szakmába vágó munkáknak — mint eddig — külföldről való behozatalát. — Egyben van szerencsém t. c. figyelmét felhívni az 1907 óta fennálló és a legjobb hírnévnek örvendő litographia és könyvnyomdai műintézetemre, üzleti könyv- és dobozgyáramra és a legmodernebbül berendezett vonalzóintézetemre és könyvkötészetemre, mely üzemem az összes vállalt munkákat a modern kor igényeinek megfelelő izléses kivitelben és lehető legjutányosabb áron szállítja. — Cégemet a n. é. közönségnek a következő munkák szállítására ajánlom:

Dombornyomda és vésnői műintézet

Cimkék, névjegyek, levélpapírok, védjegyek, lera-gasztó cimkék, pecsétnyo-mók, domborsajtók hiva-talok és bankok részére. Minden vésnői munka.

Lithographia

Egy- és többszínű cimkék, védjegyek, levélpapírok, részvények, betétkönyvec-kék, chequok, plakátok, céglapok és minden mo-dern reklám.

Üzleti könyvgyár és vonalzóintézet

Mindennemű üzletikönyvek bankok, biztosítótársasá-gok, nagyvállalatok stb. részére a legjobb bekötés-ben. Mindennemű raszterek készítése a legjobb papírból

Könyvnyomda

a legszebb és legmodernebb nyomtatványok

Géppel préselt dobozgyár

Szögletes és gömbölyű dobozo-kat gyógyszerárak, drogériák, parfümériák stb. részére minden nagyságban a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig

Könyvkötészet

Mindennemű könyvköté-szeti munkák készítése

Cinkografia

mindenféle kliséket

Gyógyszerészdobozokban a szükséglet napról-napra nagyobbodott, de ezek a dobozok eddig csak kézzel és csak jól begyakorolt munkaerőkkel voltak előállíthatók. Érthető tehát a dobozgyárasnak az a törekvése, hogy igyekeztek a kézi géppel pótolni, de ezek a kísérletek nem jártak kellő eredménnyel, a géppel előállított dobozok csak külsőleg hasonlítottak a kézi géppel előállított dobozokra, de tartósság tekintetében meg se közelítették azokat. A gépmunka tehát sokáig nem jelentett semminemű haladást, hanem csak kísérletezéseket. Németországban és a többi ipari-kultur államokban újabban szabadalmat nyert egy újrendszerű gép, amely az eddigi előállítási módot teljesen új alapokra fektette és a kézi munkát majdnem teljesen kizárja a dobozgyártásból. Az új előállítási módszer sze-riint az ezzel a módszerrel előállított dobozok csak külsőleg hasonlítanak a

kézzel gyártott dobozokhoz, a lényegében azonban teljesen eltérők ettől. Az új módszer szerint a fenék- vagy fedéllap nincs az oldalrészhez ragasztva, hanem abba elválaszthatatlanul beleillesztve. A patentbarima nemcsak kül-sőleg sokkal szebb, hanem az eddigi dobozoknál hasonlatlanul jobb is. Ennek tudható be, hogy az ily módon előállított dobozok a legrovidebb idő alatt minden kulturállamban határtalan elterjedést nyertek és minden gyógy-szertár ma már csak ilyen dobozt használ. A dobozok tehát nemcsak kül-sől g szebbek, mint az eddig előállítottak, hanem annál sokkal tartósab-bak is és árak tekintetében hasonlíthatatlanul olcsóbbak. Ezen gépdobozgyárat nagy áldozatok árán beszereztem, különösképpen azért, hogy ezúton a gyógy-szertárak, parfümériák, drogériák legkényesebb igényeit is kielégíthessem.

Kérem egy próbarendeléssel meggyőződni munkáim elsőrendű kiviteléről és áram jutányosságáról.

9226

Teljes tisztelettel **FISCHER ERNŐ**

ZETA Szagos az utca amerre járok,
Mert SELCO virágkivonatot használok.

1 üveg ára
20 dinár

Kapható:

Ibolya gyöngyvirág, heliotrop, orgona, rózsaszilva
ba minden gyógyszertárban, drogériában, jobb üzletben

SOMBOR